

ОЛГИЦА БОЖАНИЋ

О суђењу лидерима
ОВК-а; Хоће ли коначно
бити правде за жртве
терориста | 26

ЧЕТВРТ ВЕКА ОД ПРВИХ ОТМИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

22. јун - Дан отмице
Белаћевачких рудара; 24.
јун Дан отмице
здравствених радника | 31

ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ

Чланови Удружења
Видовдан дочекали у
Бечу на позив Епископа
аустријско-швајцарског
Андреја Ђилерџића | 32

30. АВГУСТ МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ

Породице несталих и
даље чекају | 41

ОТЕТА ИСТИНА

НЕИЗВЕСНОСТ УБИЈА

Сведочења чланова
породица киднапованих,
убијених и несталих лица на Косову
и Метохији 1998. и 1999. године

УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И
НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Јануар 2024 / Бесплатан примерак
ISSN 2812-9199 / COBISS.SR-ID 61177609

За истину се треба борити

Одувек се водим начелом да је истина понекад спора, али да никада не треба одустајати. За истину се треба борити. Верујем да ће кад-тад извршиоци кривичних дела бити осуђени и да ће породице жртава дочекати правду

Приредила Софија Томановић, унука њроф. др Андреје Томановића киднапованог у Приштини 1999. године

Изабрана сам за судију Окружног суда у Приштини 1984. године и 41 годину сам провела радећи у правосудју. Од 1994. до 2010. године радила сам као истражни судија. Радила сам на кривичним делима везаним за тероризам, где су жртве били Срби, полицајци, припадници националних мањина, Роми... У тим делима радила сам детаљне истраге, прикупљала доказе, утврђивала чињенице на основу којих су подигнуте оптужнице од стране надлежног тужиоца и донете су осуђујуће пресуде. До јуна месеца 1999, док нисмо протерани из Приштине већина предмета била је правоснажна и окончана и велики број лица био је на издржавању казне затвора.

Иако је прошло доста времена издвојила бих један предмет из 1998. године против браће Мазреху у ком сам спроводила истрагу везану за злочине над цивилним становништвом. Отети су Срби цивили жене, деца и мушкарци у Ораховцу и одведени у Малишево, где је био штаб УЧК-а, а командант Фатмир Љимај. Затим су пребачени у логор у Клечкој у ком су по налогу Фатмира Љимаја жене и девојчице силоване и стрељане.

У Клечкој је пронађена масовна гробница, кречана, са спаљеним телима жртава. Кад сам дошла на увиђај још увек се осећао непријатан мирис спаљених људских тела. Угљеничну дечју шаку коју сам видела никада нећу заборавити. Не могу себи да опростим што су након 5. октобра 2000. и постигнутог споразума о размени притворених осуђена лица која су била на издржавању казне у Нишу пуштена. Међу њима и браћа Мазреху која су и данас у бекству. Тај предмет

Даница Маринковић, бивши истражни судија Окружног суда у Приштини

је и даље активан у Суду у Нишу.

Имала сам доста сусрета са окривљеним лицима којима се стављало на терет кривично дело тероризам. Међу њима је био и Хашим Тачи. Такође и један који је у присуству браниоца изјавио да је имао налог да убије једног истражног судију у Приштини. Испитивањем окривљеног сазнајем да сам тај судија била ја.

Не могу да заборавим ни случај Мазреку. Један од њих, Беким, кога сам повела на увиђај, да нам покаже место злочина, детаљно ми је описао како су по налогу Фатмира Љимаја силовали и стрељали жене и девојчице.

Везано за увиђај у Рачку од 15. јануара 1999. године, који је био повод за НАТО агресију од 24. марта, имала сам непријатне ситуације са представницима ОСП-а, углавном са заменицима. Тих дана када сам покушавала да уђем у село Рачак, они су ме спречавали, вршили притисак на мене и претили да ће уколико одем бити још жртава. Чак су ми претили и оптужбон у Хагу. На моју примедбу да су они само посматрачи, али и моју упорност, одустали су од претњи. Драго ми је што сам успела и

што сам у Хагу сведочила у слушају Рачак.

Одувек се водим начелом да је истина понекад спора, али да никада не треба одустајати. За истину се треба борити. Верујем да ће кад-тад извршиоци кривичних дела бити осуђени и да ће породице жртава дочекати правду.

Поменула бих и како су се стиприпадници КФОР-а и УМНИК-а понашали на Косову и Метохији. Они су по резолуцији били обавезни да штите целокупно становништво, да им обезбеде слободу кретања, права на имовину. Чињенице говоре да се од њиховог доласка, јуна 1999. године десило много више злочина над Србима и да је причињена неупоредиво већа материјална штета. Стварана су гета за Србе и припаднике других националних мањина. То им не треба заборавити.

Као истражни судија спроводила сам истрагу против Агима Чекуа, Бернара Кушнера и Хашима Тачија саслушавши тим поводом више од стотину сведока на територији Србије који су сведочили о силовањима, злостављањима и убиствима.

Баш везано за долазак КФОР-а и УМНИК-а на Косово и Метохију радила сам на предмету у ком сам саслушавала

ћерку чији су родитељи живели у Истоку. Верујући да јој страни гарантују безбедност ћерка се вратила у Исток у породичну кућу у којој је у рерни пронашла одрубљене главе својих родитеља. То је страшно изговорити, чути, а камоли видети.

Затим, имала сам случај у ком је саслушавана мајка која је била принуђена да гледа силовање своје кћери. Пред њом су је и убили, напустили кућу и отишли.

Имам случај две младе жене из Гњилана које су сведочиле да су их Албанци отели, држали их заточене, злостављали, силовали и тукли. Срећом запазио их је комшија Албанац који их је ослободио и довезао на границу са Србијом. Са преломима костију жене су дошле у Врање и одмах смештене у болницу. Кад су дошле код мене да сведоче једној је била рука у гипсу, друга је била сва у модрицама.

1998. године имала сам и случај у ком сам истраживала отмицу председника општине Косово Поље Звонко Бојанић. Њега су једне вечери у присуству чланова породице отели униформисани и наоружани припадници УЧК-а и у чарапама га одвели у непознатом правцу. Његов брат је одмах пријавио отмицу, а Звонко је три дана по отмици пронађен мртав на магистралном путу Приштина Глоговац. На увиђају сам утврдила да је преко његовог тела прешао камион, тело му је било пригњечено за асфалт. По увиђају тело је однешено на Институт за судску медицину на обдукцију.

Још један случај из 1998. године бих поменула. Нестала су два полицајца која су једног јутра кренула камионом који је био натоварен намирницама за полицијску јединицу у Малишеву.

ИМПРЕСУМ

Издавач:
Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

Канцеларија Београд:
Сремска 6/4, 11000 Београд
Тел./Факс: 011 3285 025
E-mail: udruzenjekidnest@yahoo.com
Web: www.otetaistina.org.rs

За издавача:
Верица Томановић, председница Удружења

Главни и одговорни уредник:
Верица Томановић, председница Удружења

Извршни уредник:
Олгица Божанић, секретар Удружења

Уредник енглеског јоршала:
Игор Тодоровски

Дизајн, концепција:
Жељко Јовановић

Фотографије:
Архив Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, српски електронски и штампани медији

Сарадници:
Игор Тодоровски, Гордана Ристић (подканцеларија у Нишу), Бранкица Антић (подканцеларија у Краљеву), Виолета Николић (подканцеларија у Косовској Митровици), Силвана Маринковић (подканцеларија у Грачаници), Негован Маврић (подканцеларија у Великој Хочи)

Тираж: 300 примерака
ISSN 2812-9199 = Годишњак Отета истина

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

061.235:341.322.5-058.65(497.115)

ГОДИШЊАК Отета истина / уредник Верица Томановић. - 2023/2024 - . - Београд : Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, 2022- (Београд : Intranet). - 30 cm
Годишње.

ISSN 2812-9199 = Годишњак Отета истина
COBISS.SR-ID 61177609

Ивана Костић

Међународни комитет
Црвеног крста | 25

ГОДИШЊИЦА

23 године од оснивања
Удружења | 26

О СУЂЕЊУ ЛИДЕРИМА ОВК-а

Олгица Божанић | 27

ЖУТА КУЋА

Екранизација извештаја
Дика Мартија из децембра
2010. године | 28

ИЗЛОЖБА

Неизбрисив тренутак у
времену | 29

Иницијатива Младих чланова Удружења

Посета Музеју Команде
копнене војске у Нишу | 30

ЧЕТВРТ ВЕКА ОД ПРВИХ ОТМИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

25 година од отмице рудара
копа Белаћевац | 31

ВИДОВДАН

Идентитет српског народа
не смео заборавити | 32

Верица Томановић

Поздравни говор на
обележавању Видовдана у
Бечу | 34

Текст Декларације о
несталим особама,
усвојен у Бриселу од
стране Александра Вучића
и Албина Куртија | 37

СУДБИНА ПОРОДИЦЕ КОСТИЋ

Има ли земаљске правде за
четрнаесторо отетих и
побијених Костића | 38

СВЕДОЧЕЊЕ ПРЕД СПЕЦИЈАЛНИМ СУДОМ

Драгица Божанић | 40

30. АВГУСТ

Међународни дан несталих
лица | 41

Др Душко Челић

Говор поводом
Међународног дана
несталих лица | 42

Узајамне оптужбе Београда и Приштине

Међународни званични
позивају на спровођење
Декларације о
несталима | 45

БЕРЛИНСКИ ПРОЦЕС У ТИРАНИ

Група за Берлинске
процесе истакла је
регионалну сарадњу | 49

Вељко Одаловић

Процес проналажења
несталих особа заробљен у
Бриселу | 50

ПРАВА ПОРОДИЦА НА ИСТИНУ, ПРАВДУ, РЕПАРАЦИЈУ И МЕМОРАЛИЗАЦИЈУ

Апел Удружења | 52

Деца из Енглеске дарују новогодишње пакетиће деци из Краљева

Традиција дуга две
деценије | 54

ДИГИТАЛНИ АРХИВ

Дигитални архив српског
страдања на просторима
СФРЈ | 56

ИЗБОРНА СКУПШТИНА

Изборна Скупштина српске
координације одржана у
децембру 2023. | 58

ИН МЕМОРИАМ

Дик Марти | 59

Комесеријата за избеглице и миграције Републике Србије и Комисије за нестала лица Владе Републике Србије

”

Имала сам доста сусрета са окривљеним лицима којима се стављало на терет кривично дело тероризам. Међу њима је био и Хашим Тачи.

Такође и један који је у присуству браниоца изјавио да је имао налог да убије једног истражног судију у Приштини. Испитивањем окривљеног сазнајем да сам тај судија била ја.

У повратку губи им се сваки траг. Након неколико дана полиција их је пронашла мртве и остављене на путу у Малишеву. Са екипом сам пошла на увиђај после ког су тела однешена на даљу обдукцију.

И овај случај ми се урезао у сећање: један Србин који је живео у Београду дошао је у Приштину са намером да обиђе мајку која је живела у Урошевцу. Преноћио је у хотелу „Гранд“ у Приштини и ујутро таксијем кренуо у Урошевац. На путу му се губи сваки траг. Након неколико дана пронашли смо га мртвог на путу Приштина Урошевац.

Ето то су случајеви који су на мене оставили најснажнији утисак. Страдало је много Срба. Страдали су и Албанци који нису хтели да се придруже ОВК-а, који су Србију сматрали својом државом. Истраживала сам и случајеве у којима су убијани Албанци; поштар, шумар, одборник у Скупштини општине Глоговац, кад је извршен напад на породицу Албанца, командира полицијске станице Глоговац.

ОВЕ ГОДИНЕ НАВРШИЛО СЕ 25 ГОДИНА ОД ПОЧЕТКА СУКОБА У СЕЛУ РАЧАК, КОЈИ СУ ПОЧЕЛИ У НОЋИ ИЗМЕЂУ 14. И 15. ЈАНУАРА.

ТЕ 1999. ГОДИНЕ СУКОБИЛЕ СУ СЕ СНАГЕ БЕЗБЕДНОСТИ СРЈ СА ПРИПАДНИЦИМА ТАКОЗВАНЕ ОСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ КОСОВА

Случај Рачак Повод за НАТО бомбрадовање СР Југославије

Догађаји у селу Рачак, у општини Штимље на Косову и Метохији, 15. јануара 1999. године, око којих и данас постоји неслагање између српске стране, на једној, и Приштине и дела међународне заједнице, на другој страни, били су повод за НАТО бомбардовање тадашње СР Југославије.

У селу Рачак у ноћи између 14. и 15. јануара 1999. године почео је сукоб снага безбедности са припадницима Ослободилачке војске Косова (ОВК), а убијено је 15 Албанаца. Српска страна инсистира на томе да су тврдње Приштине о "масакру над цивилима" у Рачку неистините и да је реч о сукобу са припадницима ОВК-а, док је Приштина тада тврдила, а и данас тврди, да је реч о "масакру недужних цивила".

Тадашња верификациона мисија ОЕБС-а, на челу са Вилијамом Вокером, за догађаје у Рачку оптужила је српске снаге безбедности, а тај догађај био је пресудан за доношење одлуке о бомбардовању СР Југославије.

Истражни судија Даница Маринковић, која је тада радила на случају Рачак, више пута је за српске медије изјављивала да је оцена Вокера да се "у Рачку догодио масакр и ратни злочин била лаж". Она истиче да Вокер није сачекао да надлежни органи изнесу чињенице које су утврђене увиђајем, већ је одмах медијима изнео своју верзију догађаја.

Позната финска форензичарка Хелена Ранте, чији тим је истраживао случај Рачак, касније је изјављивала да је Вокер вршио притисак на њу приликом писања извештаја и да мисли да је очекивао да подржи његову интерпретацију.

Иначе, Вокер је 2017. године у Рачку добио споменик. Случај Рачак био је део оптужница против неколико високих званичника Савезне Републике Југославије, на челу са председником Слободаном Милошевићем, али је тужилац одустао од тог дела оптужнице.

ХАШКИ ТРИБУНАЛ ЈЕ ПРИХВАТИО ДА НИЈЕ БИЛО МАСАКРА У РАЧКУ

Судија Маринковић каже да 24 године прича да је доказано да у Рачку није било масакра над недужним албанским цивилима, што је, каже, прихватио и трибунал у Хагу.

"Хашки трибунал је прихватио истину да није било масакра у Рачку", рекла је Маринковић за Косово онлајн и навела да нико није демантовао доказе које је изнела, поготово не, како каже, Приштина.

"Оно што сам доказала и утврдила нико није демантовао, поготово не стручњаци из Приштине. Вилијам Вокер је у то време изнео неистину која је била повод да се изврши агресија на суверену државу без одлуке Савета безбедности УН-а. За то

ни до данас нико није сносио одговорност", рекла је Маринковић.

Нагласила је да ту истину знају и Албанци и да је готово све око овог случаја кршење људских права.

"То је кршење најосновнијих људских права. Не поштује се право да Срби кажу истину у своју корист. Видите колико има Срба који су ухапшени без икаквог законског основа. Измишљају им се поступци, доводе лажни сведоци. То је срамно и то дозвољавају представници међународне заједнице који треба да штите свачије право, а поготово српског народа који тамо живи", рекла је Маринковић.

”

Докази су на нашој страни и истина о Рачку никада не може да избледи. Као сведок и непосредни учесник причам исто већ 24 године и нико ме никада није демантовао до сада. И одговорно тврдим свих ових година, масакра над цивилима није било у Рачку.

Неизвесност убија

Сведочења најближих чланова породица киднапованих, убијених и несталих лица на Косову и Метохији од 1998. и 1999. године. Поједине делове не објављујемо у циљу заштите сведока.

Приредили Млади чланови Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

ДРАГАНА МАЈСТОРОВИЋ
МАЈКА КИДНАПОВАНОГ
ИВАНА МАЈСТОРОВИЋА.
ИВАН ЈЕ ИМАО
СЕДАМНАЕСТ ГОДИНА,
БИО ЈЕ УЧЕНИК ТРЕЋЕГ
РАЗРЕДА ГИМНАЗИЈЕ
„ИВО ЛОЛА РИБАР“ У
ПРИШТИНИ.

Моја породица је живела у Приштини, ја сам била здравствени радник у Војној амбуланти у Приштини. Супруг је био радник Електропривреде, наша два сина су похађала школу. Живот у Приштини је био добар. Могу рећи да смо живели мирно и спокојно. Деца су се бавила спортом; Иван пливањем и каратеом. Са комшијама, пре свега, Албанцима и Горанцима смо живели у слози. Наш мир поремећен је 19. августа 1999. године, када мој син Иван креће да се упише у четврту годину гимназије у Лесковцу. Пошто је било све у расулу, било је послератно стање и није било организованог превоза у школу. Иван са нашим комшијом Стевановић Драганом, радником Електропривреде, креће пут Србије, на пут без повратка.

Од тада наши животи кренули су у потпуно другачијем правцу. Остали смо без свог дома у Приштини из кога смо насилно избачени. Ја одлазим у Лесковац где настављам да радим у амбуланти, супруг остаје на Косову Пољу код мојих родитеља и чека да настави да ради у Електропривреди. Иван није могао да сачека и да сачека да видимо шта ће бити до септембра, бојећи се да неће завршити четврти разред гимназије, тог 19. августа 1999. кренуо је у Србију. Ја га нисам сачекала у Лесковцу. Иван није ни прешао границу. Од тада почиње наша борба и трагање за њим. До данас његова судбина је непозната, а моја једина жеља је да за живота сазнам каква је његова

Драгана Мајсторовић

Киднапован на релацији Косово Поље – Приштина – Мердаре, са Стевановић Драганом. Последњи пут су виђени код касарне „Косовски Јунаци“ у Приштини. Када је киднапован Иван је имао само 17 година, завршио је трећи разред Гимназије „Иво Лола Рибар“ у Приштини. Био је само малолетно дете. Случај је пријављен свим државним и међународним институцијама. До данас није пронађен.

Мајсторовић Милорад Иван
Рођен: 05. 09. 1981, Скопље
Отет: 19. 08. 1999, Приштина

судбина. Да ли је завршио у неком од логора за које смо сазнали од комшија Албанаца. Чак смо се и надали да ће у марту месецу доћи до размене, али до ње није дошло. Моје трагање за сином у Удружењу породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији не престаје, нити ће икада престати. Ово је пре свега хуманитарно питање, није политичко, ми морамо доћи до истине, ако не ми онда следећа генерација. Једино истина породицама може дати смирење. Породице морају да знају шта се десило са њиховим вољенима.

Ми смо у Приштини желели да наставимо суживот са Албанцима. Сви политичари су нас уверавали да је он могућ, чак и генерал Мајкл Џексон. Лично сам била на неколико састанака на којима нас је убеђивао да останемо, да немамо чега да се плашимо, да ће нас штитити и на крају тих педесет хиљада војника нас није заштитило, није завршило свој посао. Зато смо ми данас на друштвеним мрежама. Наше породице изумиру

без сазнања шта се десило са нашим највољенијима. Зато ја настављам са борбом. Моја борба је у почетку била појединачна, писала сам разна писма војницима КФОР-а, апеловала за помоћ. Нисам добила одговор ни на једно писмо. И данас се борим да енглески КФОР који је био у Приштини достави документацију са лица места зато што су они вршили разне увиђаје.

Касније је моја борба прерасла у такорећи фамилијарну борбу свих наших породица, ми смо се ујединили у оквиру Удружења. Имали смо пуно састака са амбасадорима многих земаља, пуно протеста. Жака Ширака смо молили да ако не може он да нам помогне, онда неко од његових пријатеља имајући у виду вишедесениско пријатељство наших народа током ког смо се небројено пута помагали. Његов одговор је био да нам не може помоћи, да нема никаквих информација. Сличне одговоре смо добијали од многих других представника држава и међународних организација. Морам рећи да чак ни

наша држава није имала много слуха за нас. Тек много касније формиран је Координациони центар који ће се бавити нашим проблемом. Данас је на челу Комисије за нестала лица Владе Републике Србије Вељко Одаловић коме је сада забрањен улазак на Косово и Метохију. Рад те групе због тога је заустављен, тако да више нема ексхумација и даљих истрага. Наша држава је урадила све што је од ње тражено; ископавања, предала тела Албанцима, а за узврат нисмо добили ништа. У Приштини, на патологији, су још увек земни остаци.

Мој Иван је био свестран. Бавио се спортом, тренирао је седам година пливање. Још чувам медаље које је добијао. Тренирао је и цудо, а тренер му је био Албанац. Иван је волео и музику. '92. године, у време велике инфлације желео је да иде на *Гитаријаду*. Ми смо скупили новца колико смо могли и он је кренуо са другарима из Приштине. Сећам се једне анегдоте. Иван није волео пасулу, а по повратку са *Гитаријаде* прво што је

Вуксановић Радосав Миле

Рођен: 12. 10. 1936, Туларе, Медвеђа
Отет: 02. 04. 1999, Приштина

Вуксановић Милета, на службеном путу код Штимља, у селу Трн зауставила су четворица наоружаних припадника ОВК-а и одвела у непознатом правцу. До данас није пронађен.

рекао било је: Ја од данас једем пасуљ. Наиме, на *Гитиаријади* је три дана јео само пасуљ. Волео је животиње. Имао је пса.

Добро се служио енглеским језиком, па је чак и преводио за ирски КФОР. Стално ми је говорио: Нисам знао да сам толико добар. Ирци имају специфичан акценат.

Иван је често знао да каже: *Идемо даље*. Управо то ми даје снагу да оволике године истрајавам у борби, да сазнам како је завршио свој живот. Борим се пишући песме, увек изналазим начин да га изнова и изнова враћам у живот. Објавила сам и књигу *Н. Н. лица*. То је књига тужбалица коју сам посветила свим нашим киднапованим и несталим.

Од 2000-те године, када смо основали Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, свако од нас даје свој максимум напора у трагању за истином и правдом. Почели смо са објављивањем часописа *Ошетица истине*. Отета истина зато што нису отимани само људи, већ и истина о њиховим судбинама. Часопис објављујемо и данас. Кроз тај часопис јавност може да сазна све о нашој делатности.

Снимили смо и филм *Трајом истине*. На све могуће начине настојимо да анимирамо ширу јавност, пре свега међународну заједницу, опомињући је да мора да заврши започет, а недовршен процес откривања судбине киднапованих и несталих. Страшно ми је жао што је тај процес успорен, што се на њега не гледа као на хуманитаран него на политички начин. Желела бих да се

Славиша Вуксановић

сви људи из региона који су укључени у нашу проблематику, без обзира на веру или нацију, уједине. И тај убица, ако је убио, неће имати миран сан ако се не исповеди, ако неко не каже истину. У својој књизи имам и песму посвећену убици: *Убице биће ти све ойрошено, само ми кажи где си ми сина закоио*. Значи ја се и мирим са тим да убица не буде кажњен, само да каже шта се десило са несталим како би породица нашла спокој и мир.

Моје трагање не престаје. Од скоро сам укључена у причу везану за лепшу страну живота несталих лица. Међународни комитет Црвеног крста организовао је активност која је окупила породице киднапованих и несталих из свих удружења у оквиру које ће свако од нас креирати по неку лепу причу која се односи на нестало лице. Знате; човек је жив докле год се о њему прича. Моји унучи су ме данас питали о чему ћу да вам причам. Рекох причаћу о мом сину Ивану. Значи они знају да су имали стрица, брата свог оца, по коме су добили имена: Иван, Ивана и Ирена.

СЛАВИША ВУКСАНОВИЋ СИН КИДНАПОВАНОГ ВУКСАНОВИЋ МИЛЕТА

Мој отац Миле Вуксановић био је један од омиљених људи, како у Приштини, тако и на целом Косову и Метохији. Радио је у Покрајинском заводу за заштиту здравља, био је у прилици и радо је помагао људима. Кад је почело бомбардовање 1999. го-

дине, 2. априла мој отац је кренуо службено у Урошевац. Пријатељ, Албанац, замолио га је за помоћ, односно да помогне његовом сину да извуче своју породицу из једног малог места на релацији Урошевац, Петрово и Штимље. Пошли су и више се нису вратили. Осетио сам нелагоду, отац нема, ником се не јавља. Супруга је била у другом стању и одмах по почетку бомбардовања отишла је у Крагујевац.

Пошто сам радио у Војном суду службено сам отишао у Урошевац у СУП где сам са начелником Секретаријата унутрашњих послова разговарао саопштивши му да ми је отац нестало.

Рекао ми је да ће се ангажовати и јавити ми чим буде имао неку информацију. Пошто сам радио као судија у Војном суду ишао сам на један увиђај у околини Урошевца, при чему сам срео неколицину Албанаца који су били из села Трн, удаљеног десетак километара од Урошевца. Они су ми рекли да су пре десетак дана видели да су из возила Црвеног крста, које је мој отац возио, одвели човека са још једним момком и одвели их у непознатом правцу. На моје питање да ли знају ко их је одвео одговорили су да их је било тројица, од којих једног познају; Миљазима Другутија. Враћам се у СУП Урошевац и начелнику износим свија sazнања. Начелник ми је одговорио да има исте информације, али да због безбедносне ситуације није могуће изаћи на локацију и извршити претрагу терена. Прихватио сам ситуацију и са стриком неколико пута одлазио у Урошевац у

потрази за додатним информацијама. Крајем априла сазнајемо да је мој отац заробљен, да је жив, и да им као здравствени радник може бити од користи. Сазнали смо да постоји могућност размене пошто је један од блиских сродника команданта ОВК-а заробљен од стране полиције. Од начелника државне безбедности добио сам гаранције да ће тај момак бити пуштен у замену за ослобађање мог оца. Посредством неформалних комуникација успео сам да пронађем једног од њихових рођака који је требало да дође и да се увери да је заробљен Албанац жив. Пошто се уверио да је мој отац жив, тражили смо од њега да мој отац напише једну кратку, потписану поруку, како бих и ја био сигуран да ми је отац жив. Међутим, тај човек је нестало без трага и гласа. У међувремену био сам у контакту и са оцем киднапованог Албанаца који је тада живео у Немачкој. Такорећи чули смо се сваки дан и све то трајало је до 14. јуна 1999. године, када сам се након потписивања Дејтонског споразума преселио и Ниш у нади да ћу се вратити у Приштину и наставити са потрагом за својим оцем. Мајка је остала у Приштини и морам да нагласим да су наше комшије Албанци штирили мајку од настрада ОВК-а.

Како је време одмицало, све више лица бивало је отимано, па је моја мајка била принуђена да напусти Приштину и одлази најпре у Чаглавицу, потом у Београд.

Од 14. јуна 1999. нисам био на Косову и Метохији, све до децембра 2021. године, када сам био на једном скупу испред нашег Удружења. У Београду сам пријавио нестанак оца МКЦК-у. У почетку нам није била намера да продајемо стан у Приштини. Ја сам живео код брата од стрица у Београду, супруга код родитеља у Крагујевцу, мајка код рођака у Барајеву, а брат са својом породицом код таста на Новом Београду.

У октобру 1999. супруга се породила, добио сам сина и некако је центар мог живота уместо оца постало дете. Ипак, све негде до 2006. године сањао сам оца и Приштину скоро сваке ноћи, а ујутро кад се пробудим нисам знао где сам, да ли ми је отац жив.

Људи се ме често питали где живим, где ми је породица.

Стојковић Благоје Даринка

Рођена: 1921, Требиње
Отета: 01. 10. 1999, Урошевац

Стојковић Милосав и Даринка отети су заједно из породичне куће од стране наоружаних припадника ОВК-а и одведени у непознатом правцу. Случај је пријављен свим надлежним институцијама. До данас нису пронађени.

Стојковић Милосав Милан

Рођен: 10. 03. 1914, Штрпце
Отет: 01. 10. 1999, Урошевац

Онима који ми нису били блиски нисам говорио да ми је отац киднапован зато што кад год сам то помињао ухвати ме туга. Наставили смо са својим животима, а од 2000. године када се формирало Удружење активно сам се укључио у његов рад. Удружење је матица и укључивањем млађих чланова можемо да идемо у корак са временом. Појавом нових технологија, пре свега интернета, можемо лакше доћи до нових информација везаних за судбину наших најближих сродника.

МИЛОСАВ СТОЈКОВИЋ СИН И БРАТ СТРАДАЛИХ МИЛАНА, ДАРИНКЕ И СЛОБОДАНА СТОЈКОВИЋА

Ја сам Мирослав Стојковић, родом из Урошевца. За своје детињство, као и детињство моја три брата и три сестре могу рећи да је било јако срећно. Читав период мог живота проведен на Косову и Метохији укључујући и школовање на Академији за официре био је безбрижан. Отац ми је увек говорио: „Сине постоје само две нације и две вере, а то су добар и лош човек. Надам се да ћеш одабрати ово прво“. И данас у својој седамдесетој години живим у складу са тим начелом, то ми је основна водила у животу.

Наша срећа трајала је све до 1998. године када су почела киднаповања и убијања. На

жалост међу киднапованим нашли су се мој отац, моја мајка и мој брат. За њих морам рећи да су увек помагали своје комшије не водећи рачуна да ли су Срби или Албанци. Та пажња била је узајамна. Мој комшија и професор у основној школи, Албанац, пет година је подизао пензију мог оца и доносио му је на врата, доносио му лекове... Кад је почео рат комшија, Албанац, био је принуђен да се исели у Албанију оставивши кључеве своје куће мом оцу поверивши му је на чување. Мој брат је, пошто је отишао у пензију, био ангажован као хуманитарца и снабдевао храном читав крај у коме је живело 98% Албанаца.

Ја сам био ангажован у Приштини, кући сам долазио кад су ми обавезе дозвољавале. Кад сам сазнао да су они киднаповани просто нисам могао да верујем. Да мог оца киднапују у осамдесет и петој години, мајку у седамдесет и осмој и брата који је тада имао педесет и две. Након отмица настаје траума у животима свих нас: туга, мука, бол са којима живимо и данас, ево двадесет и четири године. Од мог оца, мајке, деде, стрица и ујака нема ни трага ни гласа. Небројено пута сам их сањао како ме зову, а кад кренем ка њима они одлазе од мене и кажу: „Не сине! Иди“.

Од силне трауме и моја супруга се разболела. Дуже од три године боловала је од рака и преминула у педесет и првој години. Сестра, такође, од

Стојковић Милан Слободан

Рођен: 10. 07. 1947, Житина
Отет: Јул 1999, Лачаник

Стојковић Слободан, полицајац у пензији остао је да чува свој и синовљев стан. Од тада му се губи сваки траг. Случај је пријављен свим надлежним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

Милосав Стојковић

бар ми реците где сте, да дођем по ваше посмртне остатке, да вас у складу са нашим обичајима и вером сахраним, да на Задушнице могу где да одем, да запалим свећу, да се исплачем и олакшам своју бол“.

Не тражим освету, не мислим да су сви Албанци убице и терористи, само ме интересује и трагаћу до краја свог живота: ко су убице моје мајке, оца и брата, коме су ти људи сметали?

Сва обећања која смо добијали од међународних организација и удружења остала су мртво слово на папиру. Знам да постоје досијеи, да у њима све пише, али то не сме нико да покрене из политичких разлога. Нас, чланове Удружења не интересује политика. Интересује нас једино проналазак посмртних остатака наших најмилијих. То је кључ и смисао наших живота. Верујте, сви у Удружењу мислимо исто. Ако ми за живота не успемо, дубоко се надам да ће наша деца и унучи наставити где смо ми стали, а већ су кренули и то врло успешно.

ДЕСАНКА ПЕЈЧИНОВИЋ МАЈКА ОТЕТОГ СЛОБОДАНА ПЕЈЧИНОВИЋА

Ја сам из Пећи, трагам за најмлађим отетим сином Слободаном који је, када је отет, тек навршио осамнаест година, матурирао електрорачунарство са

Пејчиновић Милорад Слободан
Рођен: 10. 03. 1980, Пећ
Отет: 26. 03. 1999, Пећ

26. марта око 11 часова блиски другови и комшија Албанац позивају Слободана да пођу у Црну Гору како би избегли рат. Претпоставља се да су Слободана одвели у Ругово, његови другови су се вратили у Пећ и нису знали шта се њему догодило. До данас није пронађен.

Пејчиновић Десанка

жељом да настави школовање на факултету у Приштини на одсеку информатика.

Проклети рат који је почео, уједно је био и крај живота целе моје породице. Чини ми се да смо најсрећнији били кад је Слободан дипломирао и донео своју диплому. Тад ми је рекао: „Мама, одустајем ја од твоје Приштине. У граду сам видео да је расписан конкурс за полазнике Више криминалистичке школе у Београду“. Супруг и ја смо му то и омогућили, па је кренуо у Београд на полагање пријемног испита. Вратио се разочаран, уверен да он из провинције нема шансу у односу на друге. Убрзо је стигло и обавештење да није примљен. Рекла сам му: „Ето, ипак ћеш студирати информатику у Приштини“. Али почео је рат. Рекла бих да смо ми Срби били врло неспремни, да то нисмо очекивали за разлику од Албанаца. Више пута сам се уверила да су се они за рат дуго припремали, да су плански киднаповали људе и где ће их одвести.

Мог Слободана су на превару из дворишта отели другови из Пећи. Другови који су се у нашој кући окупљали празницима, даривани симболичним поклонима у складу са нашим обичајима. Рекли су му: „Е Бобане, сада почиње рат. Идемо у Црну Гору да га избегнемо“. Али десило се најстрашније; одвели су га у Руговско село звано Кошутане у ком је био штаб ОВК-а. Командант тог штаба био је наш комшија из Пећи. Када смо мој покојни су-

пруг Милорад и ја обилазили згариште наше куће у Пећи срели смо тог комшију који и данас живи у Пећи са својом породицом, срели смо и стрица Артона Брунчевића који је отео мог сина. Зове се Шабан. Том приликом рекао нам је да нас се стиди. Супруг и ја смо обишли све адресе које смо знали у потрази за било каквом информацијом о Слободану.

Супруг Милорад је преминуо од последица дијабетеса и срчаних обољења. Те болести биле су узроковане одвођењем Слободана. До смрти ми је говорио: „Трагаћу за Слободаном док сам жив, без њега ми нема живота“. Тешила сам га, говорила му: немој тако, немој да те чују други синови Александар и Вељко. Не мали број других родитеља је преминуо не сазнавши судбину своје деце.

Тешки су то злочини и не могу да верујем да су прошле толике године, а да ми нисмо сазнали ништа о судбини наших ближњих, да и данас живимо у агонији неизвесности. Као и мој Милорад и ја ћу као родитељ докле год сам жива трагати за истином о Слободановој судбини. Не само о Слободановој, већ и свих отетих.

Отмицу Слободана благовремено смо пријавили свим надлежним институцијама, како домаћим, тако и страним. Очекивали смо да се одмах, по окончању рата, ради на истази свих случајева отмица на Косову и Метохији. Међутим то није био случај. Никаких резултата није било. Са тугом се сећам,

Ислами Весељ Кемаљ
Рођен: 1967, Приштина
Отет: 20. 06. 1999, Приштина

Отет из своје куће у Приштини од стране ОВК-а и одведен у аутомобилу наранчасте боје у правцу насеља Веланија у Приштини. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

Ислами Џемаљ

што ми и данас јако тешко пада, када смо овде у Удружењу спремали албум слика свих отетих и убијених на Косову и Метохији намењен америчком Сенату. Кад смо у Сенату показали албум рекли су нам да они за тај злочин не знају.

Ми нашем путу не видимо крај. Без обзира на рат нико није имао права да угаси животе наших ближњих. Мој Слободан био је дружељубив. У Пећи ни са једним комшијом нисмо имали никакву разморицу или свађу. Свако је могао да нам се обрати за помоћ. Као мајка често одлазим у Пећ, до наше запаљене куће. Питам комшије да ли Антон који је отео мог сина може мирно да спава.

Говорим у име свих породица. Шта је згрешио Иван Мајсторовић, дете од шеснаест година? Или Александар Тодоровски апсолвент стоматологije. Породица Костић која је страдала пре рата `98, њих четрнаесторо. Породица Николић, мајка Петра којој су отета два сина. Мајка Слободанка из Суве реке којој су такође отета два сина у позној је старости а не зна судбину своје деце. Супруг јој је преминуо од туге. Што се тиче Пећи, у Пећи су све виђеније људе и њихове породице нагрдили ти злочинци. Јединог гинеколога у Пећи др Тошковића су отели и убили. Тошковић је и као лекар и као човек био спреман да уђе у сваку Албанску кућу да породици роди. Александар Јашовић, директор Беобанке у Пећи

ЏЕМАЉ ИСЛАМИ БРАТ ОТЕТОГ КЕМАЉА ИСЛАМИЈА

Рођен сам у Приштини 1964. године. Ја и моја породица смо староседеоци и у Приштини смо живели до 1999. године, до пред бомбардовања. Моја породица је бројала тридесет чланова. Живели смо међу Албанцима. 20. јуна `99. године киднапован ми је брат који је имао троје деце. Ја сам живео у стану у центру Приштине. Тог дана, била је недеља,

Јочић Миодраг Душан
Рођен: 08. 10. 1975, Пећ
Отет: 18. 06. 1999, Пећ

Отет је у центру Пећи са двојцом својих комшија: Драганом Дашићем и Мујом Баденовићем. Италијански КФОР који је био у Дому армије тражио је раднике за истовар робе. Они су се пријавили за тај посао и од тада им се губи сваки траг.

дошла је снаја и рекла ми да су ми киднаповали брата. Каже дошло је њих петоро; три мушкарца и две девојке, сви униформисани са ознакама УЧК-а. Почели су да претресају кућу, мој брат је спавао. Нису га ни пробудили, почели су да га туку пред другим члановима породице, пред децом и женом. Везали су га, узели му документа и новац, бацили их и одвели га. У таквим тренуцима човек не зна шта да ради. Кома да се обрати, око мене су све Албанци. Чак и ако сам са већином њих одрастао и добро се познавао био сам уплашен.

Отишао сам у Основни суд у ком су се пријављивали киднаповани. Речено ми је да морам да идем у „Боро и Рамиз“ где је био УМНИК. Ту је био један мој колега са којим сам радио. Узели су податке и рекли ми да морам да идем у Косово Поље у заједницу „Електроинвест“. Одмах сам кренуо. Тамо ме је сачекао официр са својим преоводиоцем Албанцем. Све сам му испричао, а како је то Албанац превео не знам. Они су отишли рекавши ми да сачекам, да се брзо враћају. За петнаестак минута дошао је аутомобил марке BMW из ког је изашло петорица, сви одевени у црно. Питали су ме шта чекам. Рекох брат ми је киднапован, не знам где је дошао сам то да пријавим. Одговорили су ми: „Враћамо се за пет минута, немој случајно да те затекнемо овде. Несташеш.“ Дали су гас и отишли. Ја размишљах шта да радим. Официр и преводилац

Јочић Светлана

се не појављују, а и сâм могу бити киднапован или убијен. Погнуо сам главу и посрамљен се вратио у свој стан у Приштини.

Нема надлежне институције у којој са Удружењем нисам био. Пет пута сам давао крв на ДНК-а анализу. Пријатеље и оне које сам сматрао пријатељима у Приштини питао сам шта је са мојим братом. Никакву информацију ни од кога нисам добио. До данас не знамо ништа о мом брату. После двадесет и пет година више немам суза, суво ми је око.

Три сина и супруга мог брата у Београду су живели петнаест година крајње неусловно испод моста „Газела“. Данас, хвала Богу, добро су. Ја још увек понекад затекнем себе како разговарам са својим братом, играм фудбал са њим...

ЈОЧИЋ СВЕТЛАНА МАЈКА ОТЕТОГ ДУШАНА ЈОЧИЋА

Ја сам живела у Беранама, након удаје преселила сам се у Пећ. Шта да вак кажем? Живели смо лепо, деца су позавршавала факултете, а онда је почео рат. Мој син Душан био је верник. Веровао је и Богу и људима. Сви смо му говорили да не смемо да излазимо из кућа да морамо да напустимо Пећ. Он је био непоколебљив у намери да буде слободан зато што ником ништа нажао није учинио. Дружио се са Албан-

Витошевић Љубомир Синиша
Рођен: 30. 06. 1959, Ораховац
Отет: 22. 06. 1999, Крајиште

Витошевић Љубомир Синиша киднапован је од стране ОВК-а, три километара од Ораховца, на путу који води у правцу Велике Хоче, општина Ораховац заједно са Мајмаревић Градимиром. Случај је пријављен свим надлежним службама. До данас нису пронађени.

Витошевић Катарина

Након Душанове отмице никакво зло није нанео. Ујутро 18. јуна изашао је у град. Патријарх Павле био је у посети Пећи. Тог јутра је отет. Италијанске јединице гарантовале су нам безбедност, али је нису пружале на терену. Учитељица мог средњег сина била је Италијанка. Рекох јој Лујза отели су ми Душка. Само је раширила руке.

Двоје комшија мени и супругу је рекло да је ОВК-а почела да киднапује људе и одводи их у кућу која се налазила у непосредној близини штаба ОВК-а. Отишла сам тамо, где ми је речено да никог нису ни киднаповали ни убили.

Наш живот након Душанове отмице претворио се у трагедију. Настанили смо се у Београду. Нисмо се уклопили, а ни Београд нас није прихватио. Сутрађани су по нашем акценту примећивали да смо придошлице са Косова.

Погађа ме што од своје државе не добијамо никакву помоћ, иако смо на Косову имали примања. Ево већ двадесет година сам подстанар и нико ме не пита ни како, ни зашто живим.

Комшиница моје мајке у Беранама била је Албанка. Њен брат је радио у затвору у људима. Сви смо му говорили да не смемо да излазимо из кућа да морамо да напустимо Пећ. Он је био непоколебљив у намери да буде слободан зато што ником ништа нажао није учинио. Дружио се са Албан-

Након Душанове отмице била сам у Канцеларији за људска и мањинска права и у СУП-у у Пећи. На оба места пронашли су Душаново име у својим компјутерским базама. Упутили су ме на адекватна. Пошла сам код адвоката који ми је рекао да једино власт зна судбину отетих. Упитах па која власт, наша или њихова. Рече обе, али отете злоупотребљавају у политичке сврхе. На мене је вршен притисак да потпишем да ми је син убијен. Нисам могла.

ВИТОШЕВИЋ КАТАРИНА ЂЕРКА ОТЕТОГ СИНИШЕ ВИТОШЕВИЋА

Мој отац је киднапован у јуну 1999. године између Ораховца и Велике Хоче. Тог дана са својим пријатељем Градимиром Мајмаревићем кренуо је у обилазак Градимировог имања, на ком су их сачекала четворица наоружаних војника ОВК-а. На том месту затечени су трагови борбе и одупирања. Ту се мом оцу и његовом пријатељу губи сваки траг.

Одмах након отмице случај је пријављен свим међународним мисијама и организацијама на Косову: КФОР-у, УМНИК-у, УНХЦР-у, ОСЦ-у, МКЦК-у, МУП-у, СУП-у, Црвеном крсту Србије. Поднета је и пријава статуса жртве Специјалном већу за ратне злочине.

Добили смо пар штурних информација да је отац виђен на северу Албаније у близини Жуте

Поповић Станоје Милорад
Рођен: 24. 03. 1956, Грачаница
Отет: 31. 08. 1999, Сливово

Поповић Милорад је отет од стране ОВК-а на путу Грачаница – Гњилане код Сливово, превозећи дрва својим камионом. Случај пријављен МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

Мила Митровић

МИЛА МИТРОВИЋ СУПРУГА ОТЕТОГ МИЛОРАДА ПОПОВИЋА

куће, али веродостојност ових информација никад није доказана. У време отмице мог оца имала сам само две године, тако да заправо ја и не знам ко је мој отац, али срећом чланови породице и очеви пријатељи и данас ми причају каква је особа мој отац био. Кажу душа од човека, човек који мртва не би гзгазио.

Изузетно је тешко живети у незнању и наилазити на неразумеваче особа из околине. Ипак и поред свега кроз шта смо прошли, кроз шта још увек пролазимо, надамо се да ћемо једног дана доћи до правде. И ево апелујем на све надлежне институције да нам помогну у томе.

”

Изузетно је тешко живети у незнању и наилазити на неразумеваче особа из околине. Ипак и поред свега кроз шта смо прошли, кроз шта још увек пролазимо, надамо се да ћемо једног дана доћи до правде. И ево апелујем на све надлежне институције да нам помогну

Катарина Витошевић

Ремиштар Александар Ненад
Рођен: 04. 02. 1969, Клина
Отет: 13. 06. 1998, Клина

Ремиштар Александар Ненад је отет на путу Клина – Ђаковица, код села Раховина, из аутомобила. На путу је постављена заседа од стране осморице наружаних припадника ОВК-а. Од тада му се губи сваки траг. До данас није пронађен.

Слађана Ремиштар

СЛАЂАНА РЕМИШТАР СУПРУГА ОТЕТОГ НЕНАДА РЕМИШТАРА

Ненад је нестао 13. јуна 1998. године на путу Клина - Ђаковица. Радио је у Ђаковици као саобраћајни полицајац. Кренуо је на посао и није се вратио. Десет дана о њему ништа нисам знала. Ми смо из села Бича у општини Клина, нисмо имали телефон, ја сам мислила да је Ненад остао на послу. Једног дана сам сазнала да није на послу, да је тог дана остао негде на путу Клина - Ђаковица. Ишао је својим аутом, био у цивилу, ја сам остала у кући са малом бебом од четири месеца. До данас нисам сазнала шта се десило са Ненадом.

Добила сам неке информације да је убијен у Радоњићком језеру, али тело никад нисмо пронашли. Живот са Ненадом био је леп, остала ми је само једна успомена; дете. Он је данас човек, ожењен је, има двоје деце и ради у МУП-у.

Кад је мој супруг отет била сам потпуно немоћна. Све је било затворено, чак нисам могла ни дете да водим код лекара, није ни вакцинисан на време. Годину дана након отмице и ја сам била принуђена да се иселим и сада живим у Ченти у општини Зрењанин са сином, снајом и двоје унучади.

Ненадов нестанак сам пријавила свим надлежним институцијама.

Члан сам Удружења од оснивања.

МИЛАН ОЖЕГОВИЋ ОТАЦ ОТЕТОГ АЛЕКСАНДРА ОЖЕГОВИЋА

Са супругом Миром живео са у Сарајевској улици У Београду. 1973. године добили смо сина Александра, седам година касније добили смо и кћи Марину. Син је био занатлија, радио је у лимарској радионици. Волео се сликарство, његова девојка је већ похађала ликовну академију, а Александар се припремао за пријемни испит на истој. Живели смо лепо, што кажу живот је био „Супер“. 1997. селимо се на Видиковац, одакле је син отишао на служење војног рока. Затекао га је рат, био је на Превлаци, тамо је рањен у десну ногу и вратио се кући.

Кад је почело бомбардовање, за нас неочекивано, Александар се јавио из Ниша и рекао „Тата ја одох на Косово“. Шта да му кажем? Био је решен, није хтео да се врати. Једино је дошао сестри на рођендан 11. априла и са нама провео два дана, потом отишао у Крушевац. Ми смо му редовно слали новац и пакете. Последњи смо послали у Урошевцу. Кад је примио пакет чули смо се, рекао је да је да је добро и од тада се више нисмо чули.

Једне вечери код нас је дошао капетан у униформи и донео нам решење у ком је писало да се Александар води као нестао. Како? Није знао да нам каже. Обишао сам све војне установе у Београду, али нико

Ожеговић Милан Александар
Рођен: 15. 11. 1973, Београд
Отет: 18. 04. 1999, Беланица

Ожеговић Александар са групом добровољаца наилази на заседу ОВК-а и од тада му се губи сваки траг. Случај је пријављен међународним и домаћим институцијама. Земни остаци су пронађени и предати породици. Сахрањен је 06. 07. 2007. године у Београду.

Милан Ожеговић

није знао да ми каже ко га је послао, где и како је нестао. Од сеestre од стрица, чији је син такође отишао на Косово, сазнајем да су два дана били стационирани на Бубањ потоку, потом отишли у Гроцку. Пошао сам у Бубањ поток, тамо је све било разрушено, одем у Гроцку где ми је речено да су били и отишли, али не знају где. Кренуо сам да тражим војни одсек када ми је пришла једна девојчица, питала ме шта тражим. Рекао сам јој, а она ми је одговорила „Чико тај војни одсек не ради, они су у књижаари“. Пошао сам до књижааре у којој сам затекао старијег господина, жену и једног момка. Испричао сам им којим сам поводом дошао, онда ми је старији господин дао један телефон уз напомену да нико не говорим одакле ми број телефона и да се никада нисмо срели. Позвао сам број сам телефона и добио информацију да се јавим сутра у „Рудо“. Тамо сам затекао једну жену која ми је рекла да морам да идем у Врање, у један хотел на путу ка бугарској граници и дала ми налог. Исте вечери кренуо сам аутобусом у Врање. Стигао сам у рано јутро. У хотелу ме је дочекао дежурни војник. Сачекали смо старешине. Када су чули због чега сам дошао један од старешина рекао је војнику: „Донеси ми онај ЦД за собу смрти“. Дали су ми решење у ком је писало да је мој син настрадао у акцији. Вратио сам се у Београд.

Убрзо потом на Жаркову

сам срео познаницу, не бих јој помињао име, која је радила у општини Савски венац. Рекао сам јој своју муку и познаница је заједно самном пошла у општину. У општини нас је примио један дечак, када нас је саслушао отворио је велики гвоздени сандук и из њега извадио тамну укоричену свеску. Каже: „Ево њега је послао Шешел“. Пошао сам у Земун, тамо ме нису примили и то се завршило на такав начин.

У „Вечерњим новостима“ је објављена фотографија Кељмендија који је у рукама држао одрубљену главу. Супруга је била убеђена да је то наш Александар. Ја нисам тако мислио, али мајка као мајка.

Уследио је позив из Суда за ратне злочине, где нас је испитивао један Норвежанин. Видно потрешен ситуацијом у којој се налазимо, Норвежанин нам је предложио да одемо у једну од његових кућа и тамо останемо колико желимо. Међутим, ми нисмо били ради да се селимо у Норвешку.

И тако, пролазио је дан за даном. Супруга није губила наду. Знала је ноћу да ме буди траживши од мене да идем да јој тражим сина. Ја изађем, прошетам па се вратим.

Једног дана добили смо позив да преуземо посмртне остатке свог сина. Отворили смо сандук, у њега ставили одело и ципеле и вратили се кући. На дан сахране дошао је одбор из Радикалне странке и армије која је испалила почасни плотун.

Ристић Тодор Светозар
Рођен: 30. 07. 1953, К. Каменица
Отет: 29. 07. 1999, К. Каменица

Одвео га је КФОР 23. 07. 1999. из породичне куће у америчку базу у Гњилану. 27. 07. 1999. пуштен је из затвора у Гњилану. 29.07.1999. заједно са братом Витомиром креће кући и ту им се губи сваки траг. Његови земни остаци сахрањени су 07. 04. 2006. године у Вршишту код Ниша.

Зорка Ристић

Страшно је живети са надом, а знаш да немаш чему да се надаш. Данас, сваке суботе посећујемо Александров гроб. Ко ће да му изађе на гроб, ако не ми?

ЗОРКА РИСТИЋ СУПРУГА ОТЕТОГ СВЕТОЗАРА РИСТИЋА

Живели смо у Косовској Каменици, супруг и ја, деца су била у Београду. 23. јула пред кућу мог оца дошли су Американци са транспортерима. Хапсе мене и мог слепог оца. Мајка је била у цркви, а супруг на послу у продавници. Ја вичем, отац ме смирује. Албанац преводилац, који је радио са мном у фарици ме ућуткује.

Почели су да претресају очеву кућу, мајка се вратила. Хапсе и мајку, ставили су и њој лисице на руке. Вратио се и супруг, хапсе и њега. Нас, сво четворо, су убацили у транспортер и одвели у центар Каменице у пошту. Мени и мајци ставили су траку на уста. Грађани Каменице окупали су се испред поште тражећи да нас ослободе. Мене, мајку и оца ослобађају а супруга транспортером одвозе у Гњилане из Гњилана у Урошевац где је био до 28. августа када су га пустили. Већ сутрадан хапсе га Албанци и поново одводе у Гњилане. Од тада о њему не знамо ништа. О мени, до децембра месеца, бригу води КФОР. Плаћају ми стан пошто у своју кућу нисам смела да се

враћам. У својој кући имала сам живину коју сам сваки дан обилазила. Први комшија био ми је Албанац који ми је једног дана, децембра месеца, рекао „Сад си дошла и више никад“. Сву документацију коју сам имала спалио је, ја нисам имала избор и отишла сам код брата у Крушевац.

Деца су подигла кредите и подигли смо кућу на запуштеној пољани у околини Београда. У почетку на вратима и прозорима имали смо шаторска крила. Тако смо живели. Нико нас није питао како нам је, нити је понудио било какву помоћ.

”

Једне вечери код нас је дошао капетан у униформи и донео нам решење у ком је писало да се Александар води као нестао. Како? Није знао да нам каже.

Страшно је живети са надом, а знаш да немаш чему да се надаш. Данас, сваке суботе посећујемо Александров гроб. Ко ће да му изађе на гроб, ако не ми?

Милан Ожеговић

Митић Недељко Јованка

Рођена: 24. 06. 1939, Муштутиште
Отета: 11. 06. 1999, Муштутиште

Митић Божидар Станислав је киднапован јуна месеца 1999. године са супругом Јованком и седамнаест цивила који су остали у својим кућама након доласка КФОР-а. У селу су остали Јованкина мајка и брат. Брата су убили и запалили кућу. КФОР је мајку одвео у призренску Богословију. Случај је пријављен свим надлежним институцијама. До данас нису пронађени.

Митић Божидар Станислав**Славе Митић**

Слободаном Антићем и још једним Албанцем који их је возио, мислим да се презива Јакупи. Пресрели су их код места звано Бунарче. Албанца су наводно претукли, а Зорана и Слободана одвели у непознатом правцу.

Верујем да је то био договор између киднапера и директора, или је директору једноставно дат налог да их пошаље на терен. Нестанак брата пријавио сам свим надлежним институцијама. И на неформалан начин преко познаника из Трновца покушавао сам да сазнам нешто о судбини свог брата. Они су се распитивали неко време и нешто касније ми рекли да више не смеју да се распитују.

Адвокату из Гњилана сам дао овлашћење да потражује Зорана, чак ми је за то унапред узео и новац. Ништа није урадио, како чујем, он је сад јавни тужилац у Гњилану.

Мајка је преминула од туге 2015. године не сазнавши ништа о судбини свог сина, мог брата, Зорана.

СЛАВИЦА ЖИВКОВИЋ СУПРУГА ОТЕТОГ МЛАДЕНА МИРИЋА

Живели смо у Призрену. Супруг је завршио Ликовну академију и Историју уметности у Београду. Радио је као дизајнер накита у фабрици „Фамипа“, погону „Трепче“. Ја сам била просветни радник. Живели смо лепо са сином и ћерком, последњих десет година, у дворишту цркве Богородице Љевишке. Црква је из 14. века, задужбина краља Милутина. Тај део града био је окружен турским становништвом. Живели смо у складу, помажући се узајамно. Нисмо желели да напустимо кућу размишљајући: ако смо преживели бомбардовање, преживећемо свако зло.

Расположење међу Србима у Призрену претежно је било да Призрен треба напустити зато што се из дана у дан ситуација погоршава. Чули смо да се дешавају убиства, да се пале куће.

После потписивања Кумановског споразума, нарочито кад смо видели да се војска и полиција повлаче из града схватили смо да и ми заједно са осталим Србима 14. јуна у конвоју морамо да напустимо Призрен. Пут Призрен – Сува река већ је био блокиран војницима

Мирјић Добривоје Младен

Рођен: 18. 08. 1949, Призрен
Отет: 29. 06. 1999, Приштина – Грачаница

Мирјић Добривоје Младен је отет од стране албанских терориста ОВК-а на путу Приштина – Грачаница. По информацијама из Париза виђен је у радном логору на северу Албаније. Случај је пријављен међународним и државним институцијама. До данас није пронађен.

Славица Живковић**Стевановић Аврам Зоран**

Рођен: 03. 08. 1964, Гњилане
Отет: 24. 08. 1999, Бунарче

Стевановић Зоран, инжењер водовода Прилепница, отет је од стране ОВК-а заједно са колегом Албанцем, код места Бунарче, на путу Гњилане – Приштина и одвежен у непознатом правцу. Случај је пријављен свим надлежним институцијама. До данас није пронађен.

Станко Стевановић

Киднапован ми је и девер. О њему, такође, ништа не знамо. За њим је остало троје деце.

И мој супруг и девер нађени су мртви у контејнеру и сахрањени на православном гробљу у Гњилану. То смо сазнали од кума који је био Албанац и који нас је молио да се не прочује да

смо то од њега чули.

2006. преузела сам посмртне остатке свог супруга.

СЛАВЕ МИТИЋ СИН ОТЕТИХ ЈОВАНКЕ И СТАНИСЛАВА МИТИЋ

Живели смо породично, до последњег дана, у селу Муштутиште. Било је нас четворо деце; мој брат и две сестре. До 1999. Године живот нам је био много леп. У селу смо са комшијама живели у слози, али 13. Јуна исте године, почео је рат, били смо принуђени да напустимо своје огњиште. Остали смо последњи, нисмо желели да напустимо свој дом. Од војске смо добили информацију да морамо да напустимо дом, да за нас у Муштутишту више није безбедно.

Мајка је била болесна и није могла да крене са нама. Остала је са мојим оцем. Ми смо спаковали најосновније ствари и ја сам са своје троје деце; две ћерке и сином, кренуо ка центру Муштутишта. Ја сам возио Фићу, а ћерка мотокултиватор. Ћеркица је тада похађала први разред средње школе, имала је 13 година.

На путу ка Србији сазнали смо да је мало ко ко је остао у Муштутишту остао жив. Нисам смео са децом да се враћам. Стигли смо у Лазаревац. Није било прихватних центара, нисмо имали коме да се обратимо. У почетку смо се сместили код родбине, а касније се сналазили сами.

”
Од војске смо добили информацију да морамо да напустимо дом, да за нас у Муштутишту више није безбедно. Мајка је била болесна и није могла да крене са нама. Остала је са мојим оцем. Ми смо спаковали најосновније ствари и ја сам са своје троје деце; две ћерке и сином, кренуо ка центру Муштутишта. Ја сам возио Фићу, а ћерка мотокултиватор. Ћеркица је тада похађала први разред средње школе, имала је 13 година.

Славе Митић

им и рекла, али они су вршили притисак на мене да потпишем да то припада мом супругу и да је то завршен случај. Ништа нисам хтела да потпишем, касније се испоставило да је та ексхумирана особа, такође отета, из Приштине.

Младенова животна мисија била је да забележи што више културних знаменитости из Призрена и околине. Имали смо све записе о црквама и манастирима снимљене камером и фото апаратом. Младен је био уметник, није га интересовала политика, чак ни војску није служио. Мислио је да ће тако сачувати и себе и своју породицу. На жалост то није био случај. Деца су у међувремену порасла, постала су своји људи. Мислим да би био поносан кад би их сад видео.

Младенова животна жеља била је да из куће у Призрену узме сву документацију на којој је радио годинама и да је преточи у књигу која је требала да буде објављена поводом 700 година од оснивања Богородице Љевишке.

ЈАГОДА УЛАМОВИЋ ЋЕРКА ОТЕТИХ ДЕСАНКЕ И ЖИВКА ПЕТКОВИЋА

Моји родитељи су нестали у Ђаковици, колико се сећам, 18. Или 19. јуна. Ја сам тада живела у Ораховцу и до Ђаковице никако нисам могла да дођем. У МКЦК-у сам се распитивала о судбини својих родитеља, али никакву информацију нисам добила. Молила сам КФОР да ме

бар одведе до Ђаковице у кућу родитеља. Можда бих их тамо нашла. Увек су ми одговарали „Не може, опасно је“.

Кад сам дошла у Србију, брат је пријавио нестанак наших родитеља Удружењу породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији. И ја сам се

”
Младенова животна мисија била је да забележи што више културних знаменитости из Призрена и околине.

Имали смо записе о црквама и манастирима снимљене камером и фото апаратом. Младен је био уметник, није га интересовала политика, чак ни војску није служио.

Мислио је да ће тако сачувати и себе и своју породицу. На жалост то се није десило.

Славица Живковић

Петковић Никола Десанка
Рођена: 15. 03. 1941, Сува Река
Отета: 19. 06. 1999, Баковица

Петковић Никола Десанка и Живко (били у колима марке „цитроен“, ђаковачке регистрације) нестали су на путу Баковица – Пећ. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у... До данас нису пронађени.

Петковић Љубомир Живко
Рођен: 04. 08. 1938, Баковица
Отет: 19. 06. 1999, Баковица

Јагода Уламовић

завијен у црно. Њих двадесеторо је киднаповано. Мој брат је дошао са положаја да руча и напуни реденик мецима. Тешко нас је да будемо храбри, да се не бојимо, да ће бити све у реду. Мама га је испратила до капије.

За њим је пошао и тата да замени течу и брата од тетке на положају. Није прошле дуго када смо га видели да се враћа погнуте главе. На путу до положаја комшије су му рекле да му је син, мој брат, погинуо. Био је прва жртва пала у Ораховцу.

У кући мук, тишина само се чују мамини јауци. Братово тело донели су те ноћи у шаторском крилу. Комшије су покушавале да нађу даске како би направили ковчег и сахранили Александра. Сахранили смо га у порти цркве, без свештеника. Током сахране меци су нам фијукали изнад глава.

У понедељак 20. јула полиција је ослободила Ораховац. Да несрећа буде већа сазнали смо да су из Ретимља киднаповани сви наши другови Костићи.

Једанаест месеци касније, мој отац Градимир је са комшијом Витошевић Синишом кренуо у викендицу 200 метара удаљену од куће да пусти керове. Отишли су у 10 сати ујутро, око поднева је дошао комшија Албанац и рекао нам да су киднаповани. До данас о њима не знамо ништа. Њихова тела нису пронађена.

Игром случаја 2009. године укључила сам телевизор, програм „Б-92“. Видим слику свог оца и Синише и сазнајем да су завршили у Жутој кући у Албанији. Моја покојна мајка тад је била у Ораховцу. Зовем сестру да позове мајку, верујући да су

Зорица Николић

тела пронађена. Мама је пошла у Специјални суд, али тамо негирају да су дали ту изјаву.

Шта се даље дешава. Комшиница Албанка, која је била удата за Србина дошла је код маме и тражила татину слику. Четири месеца касније стиже нам слика са туђим потписом. Сазнали смо да су до 2003. били живи и чувани за размену. До те размене није дошло. Њихови су пуштени, а наши касапљени.

Активан сам члан Удружења. Боримо се. Али немоћни смо без подршке власти. Већ 24 године трагамо за истином. Давали смо бројне изјаве. Ја још 2013. године Специјалном суду. Никакве одговоре нисмо добили.

Сад се води поступак у Хагу. Видећемо. Макар кости ближњих да добијемо. Веома је тешко, апелујем на све институције да нам помогну, да помогну нашем Удружењу. Двадест и пет година не знамо где су нам другови, браће, сестре, супружници, родитељи... сви носимо исту бол.

ЗОРАН ТОМИЋ, СИН КИДНАПОВАНОГ ТОМИЋ ЧАСЛАВА

Мој отац је рођен 5. маја 1942. године, а киднапован 10. јула 1999. године испред своје куће у Приштини.

Наш живот пре рата био је савршен. Супруга, ја, наше троје деце, отац и мајка живели смо у породичној кући у Приштини. Све се променило почетком рата. Неколико дана пре киднаповања мог оца ја сам супругу, децу и мајку довео у Краљево код родитеља своје мајке са на-

Мајмаревић Тодор Градимир
Рођен: 22. 03. 1945, Ораховац
Отет: 22. 07. 1999, Крајиште

Мајмаревић Градимир је отет заједно са пријатељем Витошевић Синишом у Крајишту код Велике Хоче. Ауто у коме су били виђен је у Ораховцу. По изјави сведока били су затворени три недеље у Ватрогасном дому. Случај је пријављен. До данас није пронађен.

Мајмаревић Александар
Рођен: Ораховац
Убијен: 18. 07. 1998, Ораховац

Живот у Краљеву, ако се то може назвати животом, морао је да тече даље ако ни због чега другог онда због деце. Неколико пута био сам у Приштини, давао изјаве разним институцијама. То није дало резултате. Ишао сам и у Крагујевац код Даниче Маринковић да дам изјаву. Пре десетак година у Београду сам дао изјаву страним истражитељима који воде случајеве против УЧК-а. До данас нисам добио никакав одговор од надлежних институција. Ангажовао сам и Албанце који су живели у Приштини. Ево конкретно Рахмана Кастратија који је радио у војном одсеку, био је подофицир војске ЈНА. Био нам је пријатељ. Он ми је рекао да су оца најпре одвели у село Маревце недалеко од Приштине, затим у село Мишор близу Малишева, па да је одведен у Албанију. Тражили су и новац у замену за мог оца. Наравно нисам им веровао па им новац и нисам дао унапред.

Не знам шта бих још могао да додам осим да је мој отац, моја породица, да смо били врло угледни људи у Приштини. Били смо познати и поштовани. Осим апела нашим државним органима да нама, породи-

Томић Живојин Часлав
Рођен: 05. 05. 1942, Приштина
Отет: 10. 07. 1999, Приштина

Томић Часлав, комерцијалиста у Студенском центру у Приштини. Отет је из породичне куће у Приштини и одведен на информативни разговор од стране униформисаних и наоружаних лица ОВК-а. Случај је пријављен свим државним институцијама. До данас није пронађен.

Зоран Томић

Филип Костић, Стеван Стошић и Раде Стошић. Нападнут је и Мирко Стошић, устрелен је у главу са два метка. Мирко је преживео и данас живи у Горњем Милановцу. 15. јуна догодио се још један напад. Затебли су Мирић Марицу и њену мајку

ИЛИЈА ЂИРКОВИЋ, БРАТ НЕСТАЛОГ МИЛОША ЂИРКОВИЋА

За својим братом Милошем трагам од 12. јуна 1999. године. Живели смо у Белом Пољу лепо и срећно, нас чак седамдесет и пет чланова породице. Милошев нестанак пријавили смо свим институцијама: СУП-у у Пећи, МКЦК-у и Црвеном крсту у Краљеву. Нас има шесторо рођене браће и једна сестра и сви смо трагали за Милошем. Мајка и отац док су ми били живи највише су трагали за братом. 2017. године преминула ми је и сестра. Од тада сам ја преузео трагање за братом преко Удружења у Краљеву.

У Белом Пољу смо сви радили, имали своје куће, добар живот. Бело Поље је удаљено свега 3 километра од Пећи. У Белом Пољу је било око 250 домаћинстава српске националности. По уласку Међународне заједнице и КФОР-а мој брат не жели да напусти своје огњиште са још педесетак мештана од двадесет до педесет година старости иако су више пута били нападани од стране ОВК-а. У прва два напада убијена су три мештана, староседелаца Белог Поља, српске националности;

Сви смо радили, имали своје куће, добар живот. Бело Поље је удаљено свега 3 километра од Пећи. Било је око 250 домаћинстава српске националности. По уласку Међународне заједнице и КФОР-а мој брат не жели да напусти своје огњиште са још педесетак мештана од двадесет до педесет година старости иако су више пута били нападани од стране ОВК-а. У прва два напада убијена су три мештана, староседелаца Белог Поља, српске националности.

Зоран Томић

активно укључила у потрагу за родитељима преко Удружења. На жалост, до сада, без икаквих резултата.

Кад су отмице на Косову и Метохији почеле, први комшија мојих родитеља, Албанац дао нам је своју часну реч да ће их шти-

”

Игром случаја 2009. године укључила сам телевизор, програм „Б-92“.

Видим слику свог оца и Синише и сазнајем да су завршили у Жутој кући у Албанији.

Моја покојна мајка тад је била у Ораховцу. Зовем сестру да позове мајку, верујући да су тела пронађена.

Мама је пошла у Специјални суд, али тамо негирају да су дали ту изјаву.

Зорица Николић

Ћирковић Милош

Рођена: 22. 07. 1961, Бело Поље
Убијен: 12. 06. 1999, Бело Поље

По исказима свештеника Милош је осамнаест дана одолевао нападима банди ОВК-а на Бело Поље у ком је убијен. Случај је пријављен свим државним институцијама и међународним институцијама?

Илија Ћирковић**Васовић Бранислав Дејан**

Рођен: 19. 10. 1973, Крагујевац
Отет: 11. 08. 1999, К. Митровица

Дејан је киднапован је на службеном путу, на правцу К. Митровица – Рашка, код српског гробља, од стране припадника ОВК-а и одведен у непознатом правцу. Случај је пријављен КФОР-у. До данас није пронађен.

Љиљана Васовић

ЉИЉАНА ВАСОВИЋ, СУПРУГА НЕСТАЛОГ ДЕЈАНА ВАСОВИЋА

Мој супруг је остао без посла. Зарађивао је повремено возећи грађевински материјал у Јужни део Косовске Митровице. Радио је у стоваришту чији је власник био Албанац. Одвезао је материјал свега неколико пута, након тога више се није јављао на телефон. На пункту преласка био је француски контингент КФОР-а, сазнали смо да је уписан у књигу улазака, али не и у књигу излазака. Дејан се води као нестало од 11. августа 1999. године. Из брака са Дејаном имам сина Филипа. Волела бих да сазнам шта се десило са Дејаном. Знам да је у то време било и трговине људским органима, а Дејан је по доби одговарао профили управо такве жртве. Син није запамтио оца, у време отмице имао је само годину и по дана. Захвална сам Удружењу за све што чини у претходне двадесет и три године.

Мој супруг је нестало у Јужном делу Косовске Митровице, како се наводи, у близини православног гробља. Случај је пријављен свим надлежним институцијама. Сину је још 2001. године узиман узорак за ДНК-а анализу.

ЈЕЛИЦА МЛАДЕНОВИЋ, ЋЕРКА И СЕСТРА ОТЕТИХ МИЛИЦЕ И СЛАВИЦЕ СТЕФАНОВИЋ

Пре рата живели смо у Призрену као срећна породица. Сви

смо били на окупу. По почетку рата били смо принуђени да напустимо свој дом, али не сви. Моја мајка и сестра су остале у свом селу још месец дана по нашем доласку у Србију, потом су киднаповане заједно са још петнаест мештана села. Једноставно им се изгубио сваки траг. Године, а дан данас, тражимо истину шта се са њима догодило. Ако ништа друго да добијемо њихове кости, да их сахранимо, да знамо где да одемо да се исплачемо и да их не заборавимо.

Ми смо у Србију дошли такође са једном торбом. У почетку смо се мучили. Двоје мале деце, а ми не знамо ни где ћемо ни шта ћемо.

Моја сестра, Биса Стефановић, где год је могла одлазила је покушавајући да сазна неку истину о мајци и сестри. Међутим, њено срце више није издржало и преминула је 2019. године. Преминула је не сазнавши истину о нашој мајци и сестри.

Сећам се слике мајке и сестре када сам одлазила одатле, кад ми је мајка рекла: Сине иди ти са децом, нас нико неће да дира ми никоме зло нисмо учинили. Мени су и данас пред очима њихова лица и сузе. Ја морам да будем јака због деце, али бол коју носим ништа не може да одагна. Од 1999. године ниједном нисам отишла у свој родни крај у село Дојнице крај Призрена. Није да се плашим, али психички то не бих поднела. Кад се окупимо, кад је неко славио, они нам недостају. Овде се никада нећемо осећати као што смо се осећали у Призрену у ком смо живели. Тамо смо

Стефановић Стојан Славица

Рођена: 14. 16. 1951, Призрен
Отета: 24. 06. 1999, Дојнице

Стефановић Славица је са мајком Милицом остала у селу све до 27. јула 1999. године, када је село Дојнице нападнуто од стране ОВК-а и спаљено. О судбини цивилног становништва се ништа не зна. Село Дојнице је потпуно уништено, становништво киднаповано а само двојица мушкараца спасено јер су били ван села у тренутку напада. Случај је пријављен свим надлежним институцијама. До данас им је судбина неразјашњена.

Стефановић Драгутин Милица

Рођена: 06. 12. 1930, Призрен
Отета: 24. 06. 1999, Дојнице

МИОМИР ВОШТИЋ, СИН ОТЕТОГ РАДОМИРА ВОШТИЋА

Родом сам из села Јеловац код Клине. 1973. дошао сам у Београд на студије, по завршетку студија запослио сам се и настао у Београду. У своје родно село одлазио сам повремено. Окупљали смо се за празнике, славе, Божић, током годишњих одмора. Било нас је седморо. Најмлађи брат је остао да живи са оцем и мајком Ђурђом у добросуседским одосима са свима. То је мало село од свега десетак домаћинства. У истом двооришту куће су живела и два очева брата. Живели су од пензије и пољопривреде. До 20. јуна 1998. године све је било складно и лепо, када је са стрицем и братом од стрица отишао да покоси ливаде које су се налазиле у близини албанских кућа. Стричеви и браћа су раније завршили ко-сидбу и вратили се кућама на ручак, а мој брат је са још једним братом од стрица наставио са косидбом. Око поднева је требало да дођу на ручак. Али их није било. Мајка је пошла до ливаде, видела да их нема и пренела то читавом селу. Сви су се узбунили и потрчали ка ливадама, али њих није било нигде. Распитивали су се и по околним Албанским кућама које су већ биле напуштене, што ми говори да је све било унапред организовано. У близини је била полицијска испостава, пријавили су случај нестанка, али нико није изашао на лице места. Мислим да никад није извршен никакав увиђај. У недељу 21. јуна Алба-

Јелица Младеновић

нци су напали цело село пошто је то било претпоследње село општине Клине. Наоружана група људи, међу њима и комшије Албанци, напали су мештани села који су пружили слаб отпор и били принуђени да напусте село на тракторима, са аутомобилима, ко је шта имао. Цело село је остало напуштено. Истог дана нападнуто је и село Душевић, при чему је погинуо један дечак Оливер Зајић. Тек након месец дана избегли мештани су се из Клине вратили у своја села и затекли оплачкане и спањене куће. До 1999. године живели су у Клини у изнајмљеним собама и прихватним центрима. Мајка је дошла код нас у Краљево.

Свим надлежним органима пријавили смо Радомиров нестанак. Обећавали су, али врло брзо сам схватио да нећу добити никакве одговоре. Случај сам покушао да пријавим и Црвеном крсту у Клини; јавила се особа која се представила као Никола и чим је чуо због чега зовем спустио је слушалицу.

Све куће у селу биле су велике, зидане од камена. Наша је била двоспратна. Камен на камену није остао после напада терориста. Свака кућа имала је бунар, сви бунари су затрпани, воћке посечене... Никаквог начина није било да се ту настави са животом.

Са стричевима, као најближим сведоцима, били смо и у Хашком трибуналу да дамо изјаве. Тражио сам записник са тог саслушања, али нису хтели да ми га дају. Један од службеника ми је рекао да све изјаве

пре него што се доставе суду у Хагу одлазе најпре у Приштину.

Мајка је овде у Краљеву примила свега две, можда три очеве пензије. Потом јој је поштар саопштио да случај њеног супруга, мог оца мора бити закључен како би мајка остварила право на пензију. Тако да од институ-

Свим надлежним органима пријавили смо Радомиров нестанак. Обећавали су, али врло брзо сам схватио да нећу добити никакве одговоре. Случај сам покушао да пријавим и Црвеном крсту у Клини; јавила се особа која се представила као Никола и чим је чуо због чега зовем спустио је слушалицу.

Мајка је, овде у Краљеву, примила свега две-три очеве пензије. Потом јој је поштар саопштио да случај њеног супруга, мог оца мора бити закључен како би мајка остварила право на пензију.

Миомир Воштић

Сећам се слике мајке и сестре када сам одлазила. Мајка је рекла: Сине иди ти са децом, нас нико неће да дира ми никоме зло нисмо учинили. Мени су и данас пред очима њихова лица и сузе. Морам да будем јака због деце.

Од 1999. године ниједном нисам отишла у свој родни крај у село Дојнице крај Призрена. Није да се плашим, али психички то не бих поднела. Овде се никада нећемо осећати као што смо се осећали у Призрену.

Јелица Млађеновић

Воштић Милутин Радомир
Рођен: 03. 04. 1931, Клина
Отет: 20. 06. 1998, Клина

Воштић Радомир, приликом кошења ливаде са братом Драгутином отет је од стране наоружаних припадника ОВК-а и одведен у Ресник (логор Ликовац), Дреница. Потом су највероватније пребачени у Куку у Албанији. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

Миомир Воштић

Трифунчевић Светислав Мирослав
Рођен: 05. 06. 1955, Славковац, Вучитрн
Отет: 22. 06. 1998, Вучитрн

Мирослав је пошао са кумом Лемпић Божидаром и колегом Савић Србољубом из Вучитрне на посао у Белаћевац. На мосту код копа Белаћевац по сведочењу сведока нападнути су од стране ОВК-а и уз претњу оружјем одведени у непознатом правцу. Случај је пријављен. До данас није пронађен.

Слободан Трифунчевић

ција, од државе никакву подршку нисмо добили.

У читавом братству мој отац био је посебан. Био је добротвор и чудо је то што му се догодило.

”

Живели смо лепо до рата 1999. године. Након отмице брата напустили смо Вучитрн и своја имања. Отац, мајка супруга, ја и наше троје деце дошли смо у Краљево. Најстарији брат Милорад остао је у Митровици ангажован при Комисији за нестала лица. Трагао је за нашим братом до последњег дана, док није преминуо од последица короне 2021. године. Све смо покушавали не би ли нешто сазнали о судбини Мирослава. Покојни брат ишао је и у Сарајево и у Женеву, али без икаквих резултата

Слободан Трифунчевић

Уживао је поштовање како међу Албанцима, тако и међу Србима. Никад ником ништа нажао није учинио, рекао бих да је понекад помагао и више него што би требало. Био је стуб не само нама, члановима породице, већ и читавом селу. Сви су обичавали да га питају за савет.

У почетку нам је било врло тешко. Ни дан-данас осећања не јењавају, чак су и унуци, наша деца која су га једва познавала везани за њега.

Поуздано знамо да је отац био у логору у селу Ликовац, колико дуго не знамо. Албанци су нам се јављали, тврдили да имају сазнања где је очев гроб, верујући им ја сам одлазио на више места, али узалуд.

Очекивао сам, а очекујем и данас ако има људи, ако било шта ико зна, бар из моралне обавезе према мом оцу да нам каже. У институције сам разочаран. Без притиска и без реци-процитета сумњам да ћемо ништа икад остварити. Мислим да би Јавно тужилаштво требало да подигне оптужницу против свих грађана из села Јеловац, Душевића, Ресника и Јошанице. Они све знају и чим пређу Мердаре требало би их привести на саслушање.

Распитивао сам се и о могућностима повраћаја имовине. У Пећи су ухапсили човека, Јовановића, само зато што је неко упро прстом у њега. Био је притворен месец дана, једва је живу главу извукао. Били смо заједно он, његова супруга и ја. Пришао је полицајац, загрлио га

и одвео у затвор.

Тог дана, 20. јуна, у селу Јеловац на ливади коју смо звали Велика ливада приликом косидбе киднаповани су мој отац Воштић Радомир и његов брат од стрица Воштић Драгутин. Наше братство Воштића годинама је живело у том селу, било нас је и у селима Душевић и Клинавац, староседеоци смо. Од Воштића је киднапован и Ненад.

О судбини чланова наших породица до данас се ништа није сазнало, баш као ни о отмичарима. Ми сумњамо на комшије. Криви су и тадашњи органи власти који су могли одмах да интервенишу. У једном тренутку смо се надали да ће се све некако решити, међутим у Гораждевцу се догодило још једно убиство, убијен је наш сестрић Панта Дакић. Ни за тај злочин нико није одговарао.

Чезња и неизвесност нас шишмо једни друге и присећамо најмилијих.

СЛОБОДАН ТРИФУНОВИЋ, БРАТ ОТЕТОГ МИРОСЛАВА ТРИФУНОВИЋА

Мој брат киднапован је 22. јуна 1998. године на копу Белаћевац. Тог дана киднаповано је још девет рудара. Мој брат је тог јутра кренуо на посао са двојицом другова Србољубом Спасићем и Божидаром Алемпићем. Кренули су колима и

када су стигли на коп зауставила их је ОВК-а и одвела у непознатом правцу. Од тада о њима немамо никаквих сазнања. Трагали смо, нико од Албанаца у Вучитрну и Обилићу није хтео ништа да нам каже. Отмицу смо пријавили свим надлежним институцијама, али нико нам није дао одговор. Код мог покојног оца долазили су представници МУП-а и војске, али ни они нису имали одговор. У Вучитрну је живело нас четворо браће, свако је имао своју кућу. Мирослав је био изузетан вариоц, радио је у Сибиру непуне две године. Кад се вратио сазидао је себи кућу. На жалост није стигао да се ожени, такорећи није се ни уселио у своју кућу.

Живели смо лепо до рата 1999. године. Након отмице брата напустили смо Вучитрн и своја имања. Отац, мајка супруга, ја и наше троје деце дошли смо у Краљево. Најстарији брат Милорад остао је у Митровици ангажован при Комисији за нестала лица. Трагао је за нашим братом до последњег дана, док није преминуо од последица короне 2021. године. Све смо покушавали не би ли нешто сазнали о судбини Мирослава. Покојни брат ишао је и у Сарајево и у Женеву, али без икаквих резултата. Отмицу смо пријавили свим надлежним домаћим и страним институцијама.

Разочаран сам у институције своје државе. Пре свега војску и полицију. Ја сам радио при војсци од 1984. године. Држали смо цело Косово. Немогуће је да

Казих Кузман Синиша
Рођен: 16. 09. 1962, Ораховац
Отет: 12. 07. 1999, Ораховац

Казих Синиша, нестао у центру Ораховца. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у... До данас није пронађен.

ништа нису знали о судбинама отетих.

Отац ми је преминуо 2004. мајка 2008. године. Обоје су преминули од туге.

ВЕРИЦА РАШИЋ, СУПРУГА ОТЕТОГ МИЛОРАДА РАШИЋА И СЕСТРА ОТЕТОГ КАЗИЋ СЕНИШЕ

Мој брат Синиша био је код мене 1. јула 1999. године током дана, да би потом отишао ка центру Ораховца и од тада му се губи сваки траг. Његов нестанак смо пријавили полицији. 19. фебруара 2000. нестао ми је и супруг Милорад. Упутио се у албански део Ораховца нешто после поднева како би се видео са пријатељем и више се није враћао. Чекали смо читаву ноћ и деца и ја. Нисам знала како да умирим децу. Ујутро смо почели да се распитујемо код пријатеља и комшија, да би смо на крају Милорадов нестанак пријавили полицији и КФОР-у.

До данас немамо никакве информације. Ја сам остала сама са децом. Иначе мој супруг је ретко излазио. За време рата је био мобилисан у снагама полиције и баш због тога се посебно чувао.

Случај нестанка брата и супруга пријавили смо како међународном, тако и Црвеном крсту у Крагујевцу. Узалуд.

Зарад деце морала сам да будем јака. Децу сам успела да изведем на пут. Сину су још увек

Рашић Ђорђе Милорад
Рођен: 26. 01. 1957, Ораховац
Отет: 29. 02. 2000, Ораховац

Рашић Ђорђе Милорад је отет на улици у Ораховцу од стране наоружаних припадника ОВК-а и насилно одведен у непознатом правцу. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

пуне очи суза кад год се помене име његовог оца.

Имам још само једну жељу, а то је да се пронађе тело мог супруга, па кад једног дана ни мене више не буде да деца знају где да нам обома запаље свећу.

ДАНИЈЕЛА КРСТИЋ, СУПРУГА ОТЕТОГ МИЛОВАН КРСТИЋА

Мој супруг Милован отет је 24. јуна 1998. године заједно са својим братом, мојим девером, и њиховим братом Слободаном Митровићем.

Девер се разболео, па је хитно пребачен у Београд. По њега је отишао мој супруг. Последњи пут су се јавили из Кру-

Крстић Атанасије Милован
Рођен: 10. 11. 1969, Сува Река
Отет: 24. 06. 1998, Црнољево

Крстић Атанасије Милован је у повратку из Београда, на путу Приштина – Сува Река, код места Црнољево киднапован од стране ОВК-а са браћом Миодрагом Крстићем и Слободаном Митровићем. Од тада им се губи сваки траг. Случај је пријављен међународним, државним и многим хуманитарним организацијама. До данас нису пронађени.

Верица Рашић

шевца, дошли су на Косово и од тада им се губи сваки траг.

О њиховим судбинама до данас не знамо ништа. Чули смо свакојаке приче, од комшија Албанаца, али праву истину не знамо. 1999. године смо ја, моје двоје деце, свекар и свекрва пребегли код рођака у Београд. Из Београда смо се обраћали свим домаћим и међународним надлежним институцијама, али од њих нисмо добили никакве информације. Недавно преминула свекрва била је највише ангажована у расветљавању судбине мог супруга и његове браће. Преминула је са болом не сазнавши истину о својој деци читавих двадесет и пет година.

Ми смо живели у селу Речани у општини Сува Река.

Крстић Атанасије Миодраг
Рођен: 08. 11. 1964, Сува Река
Отет: 24. 06. 1998, Црнољево

”

На жалост ја сам у браку била тек непуне три године. Са Милованом имам две ћеркице, једна је имала само четири месеца кад јој је отац отет, старија две године. Наставили смо наше животе са свекром и свекрвом. Убрзо по нашем доласку у Београд свекар је преминуо. Било је речи да постоји могућност размене са албанским затвореницима, до чега није дошло. Њему је једноставно препукло срце.

Даније Крстић

Сложно у заједници. На жалост ја сам у браку била тек непуне три године. Са Милованом имам две ћеркице, једна је имала само четири месеца кад јој је отац отет, старија две године. Наставили смо наше животе са свекром и свекрвом. Убрзо по нашем доласку у Београд свекар је преминуо. Било је речи да постоји могућност размене са албанским затвореницима, до чега није дошло. Њему је једноставно препукло срце.

Комшије Албанци су нас уверавали да су они добро, да су

Данијела Крстић

Маслар Милорад Наталија

Рођена: 24. 05. 1940, Требовић, Пећ
Отета: 20. 06. 1999, Пећ

Маслар Милорад Наталија је отета из села Требовића од стране ОВК-а и од тада јој се губи сваки траг. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађена.

живи, да су у затвору. Свакавих прича и обећања смо се наслушали. Али истину ми никад нисмо сазнали. Апејујем на све надлежне институције да нам помогну да након двадесет и пет година сазнамо истину.

БУДИМИР МАСЛАР, БРАТ НЕСТАЛЕ НАТАЛИЈЕ МАСЛАР

Моја сестра нестала је 1999. године 8. или 9. јуна. Ја сам био у Беранама, долазио по њу да је поведем са собом. Никако није хтела да напусти свој дом. Учинио сам једино што сам могао; оставио сам јој своју аутоматску пушку. И то је једва прихватила. Мене и моју супругу су на повратку у Беране, напали. Ја сам био ранен са два метка.

О својој сестри не знам ништа. Ни где ни како је настрадала. Накнадно сам сазнао да су је припадници УЧК-а силовали, њих десетак, затим у њу испалили пун шаржер метака. Одвукли су је усмићену иза штале. Два дана касније дошли су други људи који су уклонили њен леш. Колико је то тачно ја са сигурношћу не знам. Покојни Амфилохије Радовић се посебно ангажовао како би сазнао нешто о судбини моје сестре Наталије. Узалуд.

Што се тиче комшија Албанаца ми смо са њима имали леп суживот. У нашем селу једина жртва је моја сестра. Сестра ми је убијена у својој 59-тој години. Била је врло наклоњена мом сину. Читава своју плату

Будимир Маслар

издвајала је за њега. Кад су почеле прве отмице и убиства 1998. године онда сам сина склонио у Ковин код његове тетке где је провео четири године. Онда смо прешли у Београд у камп за избегла лица, затим добили неке мале просторије на коришћење. Какве су такве су. Нама су добре. Волео бих, кад бих могао, да бар пронађем кости своје сестре, па да јој запалим свећу.

Од власти немамо никакву помоћ, а без њих смо немоћни. Ево; пре неколико дана на састанку нашег Удружења са Црвеним крстом разговарали смо како у Приштини има две стотине лешева који годинама стоје, сад су у Подујеву како сам чуо.

Током ових година једна ми се жена јавила, једва натуцајући српски, и рекла да је Наталија икасаплена не делове и разбациана. Не знам шта бих још могао да кажем. У неку руку сестра је и мени била као мајка пошто је девет година била старија од мене.

Ја сам родну кућу реновирао. Док сам радио комшије Албанци који су ми желели добро упозоравали су ме да радим, али да никако у кући не ноћим. Они који су ми желели зло уверавали су ме да слободно останем у својој кући, да нико не сме да ме дира. Тек што сам реновирао кућу, она је након месец дана опљачкана и спаљена.

Случај нестанка своје сестре пријавио сам свим надлежним домаћим и страним институ-

Драгиша Костић

цијама. Не знам коме бих се више обратио како бих сазнао било шта о судбини своје сестре.

ДРАГИША КОСТИЋ, УНУК ОТЕТОГ СВЕТОЗАРА СТАМБОЛИЋА

Мој деда је киднапован у Новом селу, Мађунско где је живео код своје ћерке, моје мајке. Његов нестанак смо пријавили свим домаћим и међународним организацијама, мој деда је веровао својим комшијама Албанцима и остао је у својој кући уверен да га нико неће дирати. Најтеже нам је било када смо се обратили комшијама Албанцима који су нам рекли да је немогуће да је деда киднапован, да проверимо да није код неког комшије, рођака... Мој деда је имао пуно поверења у Албанце. Био је један од имућнијих домаћина и читав живот је помагао своје комшије Албанце да би на крају страдао од руку тих Албанаца. Не зна се где је завршио.

Ми ћемо се и даље борити да сазнамо истину преко Удружења. Ми смо добро живели са нашим комшијама Албанцима, тај који нас је завадио мораће одговара кад-тад.

Покојна мајка, покојни ујак и ја давали смо интервјуе за разне телевизије, УНМИК... Имам осећај да што више причамо, мање постижемо. Као да је случај мог деде застарео.

Хвала људима који мисле о нама. Понекад нас позове неко из МКЦК-а, домаћег Црвеног крста, Удружења. Сви ми смо губитници. Могао бих да вам причам данима. Када би ме питали на кога сумњам да је отео мог деду, искрено: у сваког и у никог.

Стамболић Раденко Светозар

Рођен: 1918, Ново Село
Отет: март, 1999, Ново Село

Стамболић Светозар је отет марта 1999. године од стране наоружаних и маскираних припадника ОВК-а и одведен у непознатом правцу. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

Видео нисам, чуо сам разне приче: да је био стрељан на лицу места само зато што је Србин, те да је бачен у неки канал, па да су га вукли трактором кроз село, да су му одсекли главу...

РАДОЈЕ ВУКАНИЋ, СИН КИДНАПОВАНОГ ВЛАДА ВУКАНИЋА

Мој отац је нестао 12. јуна 1999. године. Остао је у својој кући у Калавају са намером да чува кућу и стоку и жељом да му се врате снаја и синови. Раг је завршен и томе се надао. Тог 12. јуна брат је био код оца у селу. Са оцем је била и мајка, молио их је да напусте кућу. Кад је мајка видела да је отац решен, поскидала је слике са зида узела мало намирница и са братом кренула у Црну Гору.

Одмах потом мој отац је отет. Нестанак сам пријавио свим домаћим и међународним организацијама. Ни од кога нисам добио никакве информације, никакву помоћ. На свега 300 километара од Београда ја не могу да нађем кости свога оца. Зашто је дошла Међународна заједница? Каква су то људска права? Не знам где оцу да запалим свећу, где му је вечна кућа. Не дозвољавају ми западне демократије.

Све што сам имао уништено ми је. Мом оцу су остала четири сина и две ћери, двадест и двоје унучади, тридесет и троје праунучади, ево стижу и чукунуници. Дакле, наш народ се не може уништити.

Од једног Албанца добио сам информацију из Аустроалије да је италијански војник рекао мом оцу пред отмицу да су Срби доста убијали Шип-

Вуканић Радовије Властимир

Рођен: 02. 08. 1919, Андријевица
Отет: 15. 06. 1999, Калавај

Вуканић Радивоје Властимир је нестао из своје куће, засеок Калавај, општина Дечане. Случај је пријављен свим надлежним службама. До данас није пронађен.

таре, па нека сад ови убијају Србе. Најсрећнији бих био да никада нисам упознао западну демократију.

РАДМИЛА СПАСИЋ, СУПРУГА ОТЕТОГ ВЛАДИМИРА СПАСИЋА

Мој супруг је пошао да обиђе своју стару мајку 19. маја 1998. године. Након неколико дана кад сам увидела да се не јавља, да се не враћа пријавила сам његов нестанак МУП-у у Београду. Знала сам да су отмице почеле још у марту месецу 1998. године и потрагу почела сама. Пронашла сам број телефона супруговог школског друга из Метохије, ког нисам познавала. Он је радио у МУП-у у Истоку. Представила сам се, рекла му да сам забринута. Он ми је испричао да на Косову и Метохији има логора, да у МУП-у често добијају чак и видео снимке отмице Срба и да оно што он може је да ако до њега стигне такав снимак да ме о томе обавести. Пролазили су месеци, супруга није било, а ми нисмо могли ни да претпоставимо да је Владимир отет. И у МУП-у у улици 29. Новембра сам пријавила да мог мужа једнакоставно нема и да је то неobiчно. Одговорили су ми да су немоћни.

Након тога, прајатељ мог супруга из Истока, јавио ми је да је добио снимак на коме је заједно са осталим киднапованим лицима и мој супруг, што сам пријавила МУП-у у улици 29. Новембра. Тамо ми је за-

Радоје Вуканић

тражен контакт тог супруговог пријатеља из Истока, дала сам га. Обавили су разговор и закључили да је мој супруг отет 19. маја 1998. године у селу Коморане, општина Глоговац од стране шиптарских терориста из свог возила и да је био у терористичком затвору у селу Липовац, општина Србица. Што се тиче видео касете на којој је снимак мог супруга, како ми је речено, она се налази у Безбедоносно информативној агенцији, а она није надлежна. Тако сам ја сазнала шта се десило мом супругу. Међутим, до видео снимка било је тешко доћи. Звала сам све релевантне институције да би на крају дошла одговора да снимак постоји, али да га не могу добити. Ето; не знам шта бих рекла. Истину сам сазнала, али не могу је обелоданити. Где год сам позивана давала сам изјаве. У то време у наше Удружење долазиле су разне стране службе и од нас тражиле изјаве. Одлично сам говорила енглески језик, давала изјаве уверена да ће нам они помоћи.

До дана данашњег ја сам урадила све што сам могла. Знам да је мој супруг био у логору Липовац, а шта се даље са њим десило остало је непознато. То мене убија, ево већ двадесет и пет година. Ово је за мене агонија. Немам где да запалим свећу свом супругу. Не знам где је сахрањен.

Знате, кад брачни друг изгуби супружника након више деценија брака, кад осети потребу може му поћи на гроб. Ја ту могућност немам.

Спасић Јован Владимир

Рођен: 14. 02. 1936, Београд
Отет: 19. 05. 1998, Коморане

Спасић Јован Владимир је на путу према Ђураковцу отет од стране ОВК-а код Коморана на путу Приштина – Пећ. Случај је пријављен МУП-у, владиним и невладиним организацијама. До данас није пронађен.

ЈЕРЕМИЈА ШУЉАНИЋ, БРАТ ОТЕТОГ МИРОСЛАВА ШУЉАНИЋА

Мој брат рођен је у селу Видање, општина Клина, округ Пећ. Био је запослен у фабрици сточне хране у Клини. 1997. године отишао је у стругару код Куршумлије у потрази за већим приходом. Тамо је радио до маја 1998. године, када је пошао на славу Св. Николе летњег код ујака. Пошао је из села Добри До око поднева и стигао до раскрснице Коморане код села Лапушник. Ту га је дочекала наша полиција рекавши му да не може да иде тим путем. Како је он сматрао да не учествује у рату, нити је икоме ишта лоше учинио веровао је да може да настави, па ако га и зауставе, пуштена да ће нам они помоћи.

Шуљанић Драгољуб Мирослав

Рођен: 08. 06. 1969, Видање, Пећ
Отет: 21. 05. 1998, Лапушник, Глоговац

Води се као нестао. Случај је пријављен свим надлежним домаћим и међународним институцијама.

Радмила Спасић

ставили су га припадници УЧК-а, отели га и од тада му се губи сваки траг.

Пошто је отет наишли су неки новинари који су видели сам чин отмице и на пункту Коморане пријавили су отмицу. То смо сазнали од полиције која је била на пункту. Радио Приштина објавила је информацију да је отет младић који је возио аутомобил титоградских регистрација и нама је било све јасно. Отишли смо у СУП Клина да пријавимо нестанак брата, односно мој отац нестанак сина. Трудиле смо се да преко пријатеља Албанаца ослободимо Мирослава, на жалост без успеха. Случај отмице пријавили смо и МКЦК-а у Клини, Црвеном крсту Републике Србије. Сазнали смо од пријатеља Албанаца да је из села Лапишник одведен у село Лико-

Јеремија Шуљанић

Љушић Миленко Станоје

Рођен: 20. 02. 1936, Исток
Убијен: 01. 07. 1999, Исток

Љушић Миленко Станоје је убијен од стана ОВК-а у својој кући у Истоку. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

Златибор Љушић**Миленковић Станоје Момир**

Рођен: 12. 03. 1957, Приштина
Отет: 23. 06. 1999, Приштина

Миленковић Станоје Момир је отет из породичне куће од стране наоружаних припадника ОВК-а и уз претњу оружјем одведен у непознатом правцу. Случај је пријављен међународним и свим државним и хуманитарним институцијама. До данас није пронађен.

Бора Миленловић

вац. Чак смо и на Ју Тјубу видели изјаву мог брата дату по њиховом налогу. И дан данас трагамо за посмртним остатцима мог брата, желимо да га сахранимо по нашим обичајима.

ЗЛАТИБОР ЉУШИЋ, СИН КИДНАПОВАНОГ СТАНОЈА ЉУШИЋА

Мој отац нестао је 1999. године после Видовдана између 28. јуна и 1. јула. Отац је живео у Истоку. Био је друштвено политички радник, угледан човек. У време нестанка био је пензионер, болестан, живео је у својој породичној кући у Истоку. Није био сам, живео је са шесторо својих рођака да би у заједници лакше поднели терет тог времена када су скоро сви Срби напустили Исток. Та зона била је одговорност италијанског корпуса и шпанског батаљона који су били смештени у Истоку. Када се то догодило ја сам био у Београду. Није постојала могућност успостављања телефонске везе. Контакт су се обављали преко радио везе са Пећком патријаршијом, највише са монахом Давидом, садашњим владиком Перовићем - Крушевачким.

Рекао бих пар речи о Истоку као дивном градићу. Место коме коме је природа све подарила. Односи између Срба и Албанаца били су коректни. Узајамно су се помагали, дружили... што би се рекло није било зле крви. Међутим све се то променило након агресије НАТО-а на Србију и већина

људи је напустило своја родна места. Остали су само они који су сматрали да ничим нису заслужили да буду малтретиран, мучени, убијани и људи који су срцем били везани за то поднебље.

Колико сам ја успео да сазнам сам догађај десило се у једној ноћи у мојој породичној кући која је како сам сазнао била запаљена, тако да је већина укућана живот изгубила у пламену. Овде, кад тог дођем у историје Удружења, на чијим су зидовима фотографије свих страдалника, осећам се као да дођем у неки храм. Храм боли и патње. Гледају нас ове очи и моле да се сазна истина о њиховом страдању.

Било је покушаја да се Срби из Истока спасу и обећања шпанског батаљона да се извуку до манастира Гориоча удаљеном неколико километара од центра насеља, евентуално у Пећку патријаршију, али то није уродило плодом. Међународне снаге које су имале мандат да штите све људе нису испуниле свој задатак. Обилазили су како моју породичну кућу, тако и друге у којима су били остали Срби и били неми посматрачи. Вероватно да у својим архивама имају све податке и извештаје о свим догађајима. У Истоку је фактички у једној ноћи нестало све што је било Српско. Куће су им попаљене, људи убијани, одвођени у затворе. Та бестијалност ишла је дотле да су чак и сви српски вођаџи били посечени. Уништен је сваки траг постојања Срба на тим просто-

рима. Кад сам први пут након поменутих догађаја посетио Исток нисам могао да га препознам. Нестанак оца одмах сам пријавио Међународном Црвеном крсту, свим надлежним институцијама, КФОР-у...

У сарадњи са извештачем Вечерњих Новости из општине Исток сачинили смо списак свих несталих Срба из општине и послали га на адресу Српског националног већа у Приштини, мислим да је владика Артемије тада био представник, затим тужиоцу Уједињених нација Луис Арбур, команданту Мајклу Џексону... никада нисмо добили никакав одговор.

Оно што су моја сазнања везана за моју породичну кућу су да су сахрањена четири леша на православном гробљу у Истоку Радоје Вилућ, Михајло Вулић, Петар Ђурић и четврти неидентификован. Захваљујући Митрополиту Амфилохију и монасима који су са њим служили у Пећкој патријаршији одржано је опело у присуству италијанског батаљона да би након тога те хумке једноставно нестале. Посмртни остаци страдалих су након ДНК-а анализе пренети у Београд.

Ја као син несталог Станоја, повремено сам добијао неке информације од HRW-а да нису могли ништа конкретно да пронађу. Када је ЕУЛЕКС преузео посао који су обављали КФОР и УМНИХ они су ми послали копир да једноставно немају никаквих доказа да би покренули истрагу. Преостала је једино борба преко Удружења поро-

дица киднаповаких и несталих лица. Ја сам дугогодишњи члан извршног одбора удружења. Сви који смо у сличној муци нашли смо се у процесу трагања за истином, за сазнањем о судбини наших најближих. На неки начин постали смо породица уједињена у свом болу.

БОРА МИЛЕНКОВИЋ, БРАТ ОТЕТОГ МОМИРА МИЛЕНКОВИЋА

Ми смо живели у Приштини све до отмице мог брата Момира Миленковића рођеног 1957 године у Приштини. Он је киднапован 17. јуна 1999. године. Били смо у породичној кући, када је дошла комшиница Бела Вранићи у пратњи четири наоружана униформисана лица. Оптужили су нас да смо осумњичени за неку крађу. Брат их је провео кроз кућу, показао им све просторије. Ми смо имали добре односе са комшијама, ништа нисмо украли тако да у кући ништа туђе није пронађено. Петнаестак минута касније црни аутомобили паркирали су се пред капијом наше куће, из њега су изашли људи који су отели мог брата. Од тада о свом брату не знам ништа. Истог дана отишли смо у Међународни Црвени крст у Приштини и пријавили отмицу. Пријавили смо случај и КФОР-у.

У нашој Месној заједници формиран је и штаб УЧК-а. Комшије Албанци су нам рекли да напустимо дом зато што смо ми следећи на списку за отмицу.

Нисмо имали избора; покојни родитељи, мој брат, супруга отетог брата, моја супруга и наше троје деце кренули смо пешке до Косова поља, другог начина није било. Успут су нас каменовала албанска деца. Стигли смо некако у Београд. Случај смо одмах пријавили Међународном црвеном крсту, СУП-у, преко познаника Безбедоносно информативној агенцији. Рекли су нам да рођена сестра Беле Вранићи живи у Београду и да ће бити под присмотром. Ни сам више не знам коме смо се све обраћали, међутим до данас након двадесет и четири године ништа нисмо сазнали о судбини мог брата. У међувремену су родитељи преминули, брат и ја смо наставили да се распитујемо, Чак смо и комшиницу Албанку питали шта се десило са нашим братом. Она ни реч није рекла, само је ћутала. До отмице сви смо живели лепо, срећно. Мој брат био је возач камиона, никакве везе није имао са тадашњим збивањима на Косову, дружио се са свима, па и са Албанцима. Због чега је та Бела Вранићи њега киднаповала нама уопште није јасно. Она није била наша најближа, већ мало даља комшиница, али знали смо се, што би се рекло из виђења, годинама. Зашто је она довела четворо припадника УЧК-а да киднапују мог брата стварно не знамо, нити знамо како да сазнамо. Мој брат је био нежењен, повучен, политика га није много занимала, возио је по Ираку и Русији. Кад је отет био је на годишњем одмору. Желео

бих да сазнам истину о свом брату, па макар да га сахраним како доликује.

ВЕЉКО ОДАЛОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Ја, такорећи, имам две мисије. Једна је у оквиру Комисије која покрива простор читаве бивше Југославије на чијем сам челу и руководио сам радне групе у оквиру дијалога Београда и Приштине која се бави лицима несталим на подручју Косова и Метохије. Радна група је једини могући механизам који може да функционише зато што са другим државама имамо билатералне споразуме и протоколе, са Косовом то наравно није могуће зато што Косово није држава.

Са породицама киднапованих и несталих на Косову и Метохији сам дуго, а пре тога сам са њима живео тако да сам са њима везан и емотивно и пријатељски и комшијски. Процес трагања за киднапованим и несталим лицима траје, има неких резултата, али никако не можемо рећи да смо задовољни. Желимо да тај процес, који је Приштина зауставила пре две године, интензивирамо. До сада смо решили више од 1800 случајева несталих лица. Властима у Приштини то не одговара, иако ми по њиховим захтевима поступамо, они по нашим не.

Породице су биле уверене да ћемо након отварања овог процеса у Бриселу моћи да урадимо

више. На жалост процес је у Бриселу блокиран. Блокирао је га је Курти. Желео бих да истакнем да је овај процес започет пре читавих 25 година. Данас то

1621 лице које се води као нестало је број који заслужује посебну пажњу, број који узнемирава породице и Албанаца и Срба. Ми смо се према овом процесу односили не узимајући у обзир националност несталог лица, за разлику од Приштине која одбија наше захтеве и претражи локације за које ми имамо поуздане податке да су места масовних гробница. Ја сам уверен да такозвана ОВК-а у својим архивама има податке о несталим лицима, али нама су важне и међународне архиве. На Косову је било 50.000 добро обучених страних војника, када су се и десила највећа страдања. То је терет који стране мисије морају да носе и никад не пропуштам прилику да им то кажем. Архив који су они понели са собом када су се повукли нама је драгоцен. Важна нам је и архива Хашког трибунала. У њој смо, на пример, пронашли један извештај КФОР-а у ком се каже да су пронашли гробницу у којој смо пронашли петочлану породицу Шутаковић и још један брачни пар. Дакле трагове постоје, само треба отворити архиве. Негирање Приштине да поседују архивске записе о отмицама не стоји, зато што се у судским процесима који се воде појављују документа из њихове архиве. Са

Са Приштином смо сагласни да тражимо и сателитске

снимке из тог периода.

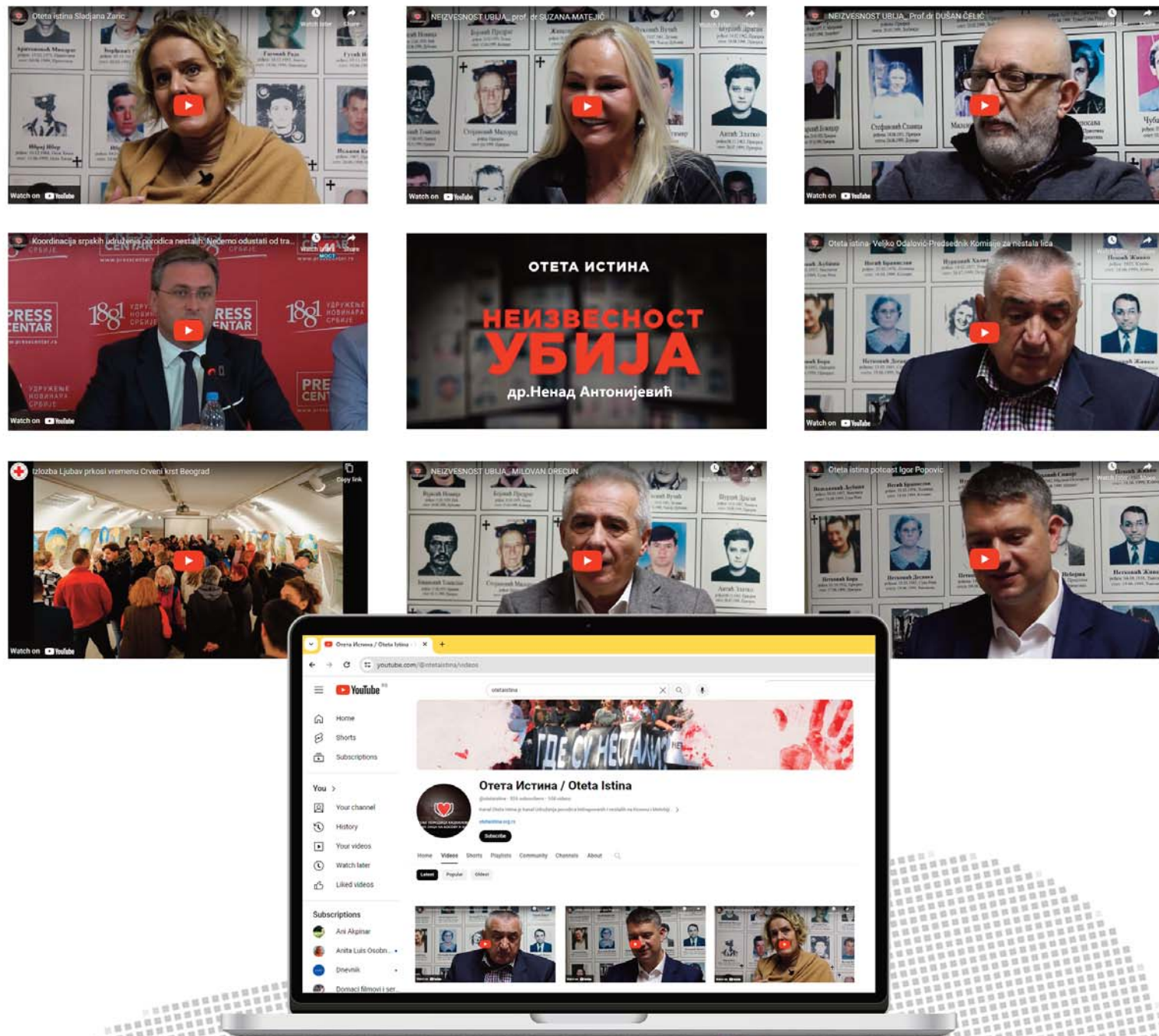
Укључивањем Америке у процес добили смо нову наду, зато што је Америка јача од Европске Уније. Европска Унија је показала неку јаловост. Од ње нисмо имали неке користи, они су једноставно незаинтересовани за ову тему иако су имали доста инструмената које су могли да употребе, почев од ЕУ-ЛЕКС-а. Од пет земаља које су биле у зони одговорности за време највећих страдања, чак четири су из Европе.

Дакле архиве, бар ове четири земље су ту. Само треба да постоји спремност да се те архиве отворе и изврши њихова претрага и утврди судбина несталих лица, али и да се открију одговорни за злочине.

”
Са породицама киднапованих и несталих на Косову и Метохији сам дуго, а пре тога сам са њима живео тако да сам са њима везан и емотивно и пријатељски и комшијски. Процес трагања за киднапованим и несталим лицима траје, али никако не можемо рећи да смо задовољни...

СВЕ ЕПИЗОДЕ ИЗ СЕРИЈАЛА *НЕИЗВЕСТНОСТ УБИЈА* МОЖЕТЕ ПОГЛЕДАТИ НА НАШЕМ YOUTUBE КАНАЛУ

www.youtube.com/@otetaistina

Одбор младих пружа подршку у спровођењу активности Удружења

Софија Томановић, Драгана Аџанчић, Тамара Маринковић, Миљана Митровић, Јасмина Јовановић, Милица Михајловић, Катарина Витошевић, Стефан Божанић, Александар Шавелић, Драгана Маринковић, Милена Лазић, Павле Челић, Првослав Влаховић

ИВАНА КОСТИЋ

Међународни комитет Црвеног крста

Приредили Млади чланови Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

Међународни комитет Црвеног крста је део Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумесеца који је хуманитарна организација са седиштем у Женеви и која се састоји из неколико организација које су правно одвојене, али све функционишу по истим начелима. Најстарија организација је Међународни комитет Црвеног крста основана 1863. године. Задатак ове организације је ублажавање патње људи, односно брига о животима и здрављу људи, као и брига о поштовању људских права и достојанства. Нарочито смо ангажовани у међународним конфликтима или у случајевима конфликта унутар једне земље.

Наша подршка вашем Удружењу почела је након великог доласка интерно расељених лица са Косова и Метохије у Београд и њиховог захтева за потрагом за несталим лицима. Директна, индивидуална, подршка породицама киднапованих и несталих трајала је до 2008. године. Подржали смо оснивање Удружења. У почетку смо покривали трошкове закупа просторија и друге текуће трошкове, а касније смо подршку пружали кроз разне пројекте.

Основна идеја била је да се сви који су код нас долазили тражећи помоћ организују у Удружења зато што су тако јачи. Трудил смо се да Удружење оснажимо кроз разне радионице: како се раде пројекти, како се комуницира са медијима, како се траже донације... и те радионице су трајале дужи низ година,

Још 2002. године започели смо пројекте пружања психосоцијалне помоћи породицама. Данас, од 2018. године, радимо на пројекту психолошке подршке породицама у оквиру ког ће они своје емоције пренети на рад који ће се односити на несталу особу и коначно та особа неће бити само статистички податак, већ особа са именом и презименом која је волела да игра карте, иде на пецање, игра фудбал, волела да чита, да кува...

све до 2008. Подржавамо ваш рад помажући објављивање ваше публикације *Ошетица* ис-

тина, као и савремене дигиталне комуникације.

Како две зарађене стране не могу да комуницирају, наш основни задатак је посредовање у комуникацији међу њима, као и притисак на обе стране у циљу откривања истине шта се десило са лицима чија је судбина непозната. На жалост у последње две године тај процес је успорен зато што се политика исувише инфилтрирала.

2018. МКЦК-а је потписао споразум са Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове који је наследник Хашког трибунала. Ми смо расподелили своја два трагача који се баве претрагом међународних архива. Претрага се врши на основу имена и презимена несталих лица које је нама пријављено. Зато позивам све ваше чланове да провере да ли су њихови нестали у нашим базама података. Добили смо и дозволу од 43 НАТО земље које су своје трупе слале у мировне процесе на КиМ да се претражују архиве и већ је доста наших извештаја довело до резултата и ексхумација.

Још 2002. године започели смо пројекте пружања психосоцијалне помоћи породицама. Данас, од 2018. године, радимо на пројекту психолошке подршке породицама у оквиру ког ће они своје емоције пренети на рад који ће се односити на несталу особу и коначно та особа неће бити само статистички податак, већ особа са именом и презименом која је волела да игра карте, иде на пецање, игра фудбал, волела да чита, да кува...

ЧЛАНОВИ ПОРОДИЦА УБИЈЕНИХ НА КИМ, ЧИЈА СУ СЕ ИМЕНА НАШЛА У ОПУТЈИЦИ ПРОТИВ ТАЧИЈА

—Прво су киднаповали Југослава, који је кренуо на посао 10. јула 1998. године. Радио је као ноћни чувар, а на радном месту, у портирској кућици, рођаци који су кренули у потрагу за њим пронашли су ранаца са стварима и остатке хране коју није стигао да поједе. Затим су отели и његовог брата Сашка, десетак дана касније. Анђелко је убијен на кућном прагу, у ноћи између 17. и 18. јула исте године. Његову сахрану, наоружани до зуба, надгледали су припадници ОВК-а, а после њега су киднаповали Анђелковог сина Живка. Укупно 15 мушкараца из породице Костић је страдало, међу њима и моја два рођена брата Тодор и Лазар, али и моја браћа од стрице — набраја Олига Костић Божанић. — То су најцрњи дани мог живота. Од тада имам само њихове фотографије и успомене.

Тела Костића пронађена су 2005. године у јами Вољук код Криве. Овде су нађени и посмртни остаци оца и

сина, Рајка и Цветка Николића.

— Рајко је имао само седамнаест година — рекла нам је јуче његова сестра Кристина. — Утехе нема, али се надамо да ће правда, иако касни две и по деценије, ипак бити достижна за нас и наше најближе.

ЖИВАНОВИЋ: ЛИСТА ЈОШ НИЈЕ КОНАЧНА

Адвокат Зоран Живановић, који је био бранилац у Трибуналу за злочине у бившој Југославији у Хагу, рекао је за "Новости" да ово највероватније није коначан списак жртава јер и даље има делова оптужнице који су редиговани.

— Имена жртава се чувају из разних разлога. На пример, они који су преживели могу бити сведоци, а не објављивањем имена оних који на жалост нису чувају се њихове породице. Сматрам да ће бити још допуна оптужнице и догађајима, а можда и новим именима — објаснио је Живановић.

На наше питање могу ли одговорити и они који су за нека дела већ ослобођени, попут Фатмира Љимаја

и Рамуша Харадинаја, наводи да не верује, али истиче да њих двојица сигурно нису били сами тако да има шансе да се суди другима за, на пример, Клечку. Овај логор део је и оптужнице против Тачија и још тројице. Тај јул 1998. године био је кобан за Ораховац. Тада је на стотине српских цивила киднаповано — жене, деца, стари и немоћни, као и монаси манастира Свети Врачи у Зочишту. Жене, деца и монаси враћени су касније у манастир посредством међународног Црвеног крста. На улазу у Ораховац припадници ОВК зауставили су и киднаповали петочлану породицу Баљшевић. На списку убијених, који се помињу у оптужници, налазе се и тројица чланова ове породице.

Иначе, Тачи, Сељими, Краснићи и Весели терете се за ратни и злочин против човечности, убиства, мучења и киднаповања на територији КиМ и на северу Албаније, Срба, Рома и "непољалних" Албанаца. Суђење ће почети 3. априла, процес би могао да траје око пет година, а на списку сведока које је припремило Тужилаштво има 320 људи. Већина њих добила је статус "заштићеног сведока".

НЕМА СИМБОЛА У СУДУ

У згради Специјализованог већа за ратне злочине на Косову, са седиштем у Хагу, нема заставе лажне државе, већ је истакнуто само обележје ове правосудне институције.

Портпаролка Ангела Грип рекла је да "Специјализовано веће није у обавези да примењује Закон о симболима Косова". Она је тако одговорила на питање новинара приштинског "Кљана", који су посетили суд и приметили да нема обележја.

— Често нас питају јер верујем да постоји закон на Косову који предвиђа да одређене институције морају да имају симбол Косова, односно то важи за специјализоване коморе Косова. Када је скупштина усвојила Закон о Специјализованим већима и Специјализованом тужилаштву, ту се не наводи да закон о симболима важи за нас — објаснила је Грипова.

Тачи и још тројица његових сарадника налазе се у затвору у Хагу од 2020. године, више пута су тражили да се бране са слободе, али су ти захтеви одбијени, највише да би се избегло утицање на сведоке.

23 ГОДИНЕ ОД ОСНИВАЊА УДРУЖЕЊА

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији одржало је конференцију за новинаре поводом обележавања 23 године рада

На конференцији је било речи о свим напорима и препрекама у раду и сарадњи са домаћим и међународним институцијама у процесу остваривања права породица на истину, правду, репарацију и меморијализацију

Учесници конференције:

- Верица Томановић, председник Удружења
- Проф. др Душан Челић, председник Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије
- Др Љиљана Крстић, представник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије виши саветник, начелник Одељења за нестала лица Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
- Игор Поповић, в.д. помоћника директора Канцеларије за Косово и Метохију
- Проф. др Сузана Матејић, члан Стручне службе Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и члан Радне групе за нестала лица београдске делегације
- Миљана Митровић, члан Одбора младих Удружења

По наводима из Удружења породица несталих и киднапованих на КиМ на њиховом списку има више од 1.000 имена од чега се готово 600 и даље води као нестало.

Међу именима жртава ОВК-а налазе се и Костићи. Трагедија ове породице је добро позната, чак 15 Костића је киднаповано и убијено 1998. године од стране ОВК-а. Олгица Божанић, рођена Костић, испред Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији каже да породице траже само две ствари – истину и правду.

“Све наше породице, откако се десила трагедија да су остали без својих чланова које су отели припадници ОВК-а, траже истину пре свега. То нам је приоритет, а онда правда. Сада је дошао тренутак неког новооснованог суда, а ми смо као удружење сарађивали са свим судовима и тужилаштвима у претходном периоду. Сада су подигли нову оптужницу против челника ОВК и осталих. Очекујемо да тужиоци и судије буду непристрасни, да се донесе правда за наше жртве, јер протеклих година на жалост за наше жртве нико није осуђен. Били су вођени процеси пред бившим међународним трибуналом, али тада је постојало временско ограничење до доласка KFOR-а, а нажалост имамо највећи број пријављених случајева након доласка међународних снага и за ту врсту злочина први пут је подигнута оптужница као и за период 1998. године”, каже Олгица за Косово онлајн.

Олгица Божанић се налазила у Ораховцу када је ОВК упала 17. јула 1998. године, а тек 21. јула српске снаге су успеле да евакуишу цивиле.

“ОВК је тада напала и сва српска домаћинства у Ретимљу и Оптеруши, селима код Орахова. Први је убијен мој стриц Анђелко Костић, киднаповано је и четири Божанића, од којих је најмлађи био Немања који је 5. маја напунио 16 година. Сви Срби су киднаповани и пребачени у приватне логоре и затворе. У то време на терену су били представници међународног Црвеног крста и када је 21. јула једна група ослобођена група цивила са монасима у тој групи од 35 људи, били су моја мајка и бака, стрине и јетрва. Прикупљала сам информације од њих шта се догодило, имали су поверења у мене и припала ми је улога да будем та особа која ће то

ОЛГИЦА БОЖАНИЋ

О суђењу лидерима ОВК-а

Хоће ли коначно бити правде за жртве ОВК-а? У Хагу почиње суђење за ратне злочине и злочине против човечности, а недавно су први пут јавно објављена имена 102 жртве за које се терете лидери ОВК Хашим Тачи, Кадри Весели, Јакуп Краснићи и Реџеп Сељими

све бележити. Из љубави према мојој браћи Лазару и Тодору, и даље сам активна у овом Удружењу породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, чиним све што могу, пратим све ситуације које се дешавају”, каже Олгица.

На питање да ли су је контактирали из Специјалног суда, наша саговорница каже да су их контактирали као Удружење.

“Постоје обрасци који су породице попуњавале и слале специјализованих већима за добијање статуса жртве, али на жалост неке породице су добиле негативан одговор. Пре пар недеља објављен је списак жртава, ту су и моји Костићи и Божанићи. У оптужници се виде да се оптужени из ОВК терете за мучење, злостављање, протеривање, убиства и што је најгоре посмртни остаци су разнесени експлозивом како би се сакрили трагови злочина, јако мало узорака је било могуће идентификовати за ДНК анализу. Тешко смо поднели тракве информације, доживели смо јаке трауме. Моја мама је гледала како је два сина убацују у камион, те стрине су по два сина, онда у породици Костић имамо Димитрија са два сина—Сашко и Југослав. Југослав је први отет, његови родитељи који су у међувремену преминули нису хтели да дају крв за ДНК, нису могли да се помире да су остали без оба сина”, додала је она.

Божанић се нада да ће овога пута, Специјални суд у Хагу за разлику од претходних трибунала звати и сведоке српских страдања.

Олгица Божанић, Секретар Удружења

“Ја нисам сведок очевидца, моја мајка која има 85 година, давала је изјаве када је тужилац био Клинт Вилијамсон. Након извештаја Дика Мартија прикупљане су изјаве од породица. Надам се да ће њену изјаву да користе, она да буде присутна да потврђује да су јој синове отели и да се злочин догодио. Први Хаг је није позвао да сведочи, ниједног нашег сведока нису звали током процеса”, нагласила је она.

“За нас је то нормално, живели смо тамо, знамо. Имају огромну подршку међународних представника, трудиће се да оправдају те злочине. Мислим да нигде у свету не постоји међународно право које дозвољава да се без разлога малтретирају цивили, протерују са својих огњишта... Тешко ми је да изговорим, али неке наше мученике су користили у трговини органима. У извештају Дика Мартија помињу се нека имена која се налазе на нашем списку. Живи су заробљавани, одвојени до Албаније. Скоро је био филм “Жута

кућа”, породице из нашег Удружења су говориле у њему. Проблем је када год имамо састанке и конференције, немамо потврду када ће урадити проверу локација где су сахрањивана тела након вађења органа. Нико није проверио терен у Албанији, иако постоје сателитски снимци. Наше тужилаштво је покушавало да ступи у контакт са Министарством правде Албаније, али нисмо добили потврду да су те локације претражене. Када би се нашли посмртни остаци,

то би оставило места да се подигну додатне оптужнице. Овако је на оптужници 101 име, иако на списку имамо више од 1.000 лица српске националности, а више од 500 их се и даље води као нестало. На оптужници се налазе и имена људи, који нису сахрањени, њихове породице нису добиле никакве посмртне остатке. Можда тужилаштво има неке доказе који нису нама доступни”, истакла је Божанић.

И на крају, Олгица Божанић открива да се плаши само још једне ствари.

“Као сестра, плашим се само да не објаве неки снимак ликвидације, како су их злостављали, како је брат за братом јаквао, отац за сином и син за оцем. Ово друго сам све преживела, али не знам како бих то поднела. Како би то мој мозак, организам поднео. Нека само оне који су наређивали и који су учествовали у злочинима стигне правде, док су живи нека их прате њихови јауци и крици за помоћ”, завршава Олгица.

Жута кућа

Екранизација извештаја Дика Мартија
из децембра 2010. године

Нека нада постоји, али како време одмиче, све сам више сигурна да је мој отац киднапован због трговине органима, био је млад, тих дана требало је да прослави четрдесети рођендан. Недавно су нас посетили из Хашког трибунала, поново узимали податке, нису рекли зашто. Драго ми је што ће његова судбина бити тема филма, да људи знају шта се догодило.

Ово за Спутник поводом снимања филма „Жута кућа“ у продукцији РТС-а каже Катарина Витошевић из Ораховца. Њен отац Симиша киднапован је са пријатељем Градимиром Мајмаревићем 22. јуна 1999. на путу ка Великој Хочи.

„Угурали су их у аутомобил и одвезли, како је један од сведока рекао, у њему непознатом правцу. Мама је контактирала француске медије, они су дошли до информације да је аутомобил мог оца виђен испред ватрогасне станице у Ораховцу. Сутрадан га није било, нестао је аутомобил, нестали су они“.

Катарина је касније из медија сазнала да су њен отац и његов пријатељ виђени код неког села на северу Албаније, крајем јула или почетком августа. Верује да се радило о групи људи, јер су тако превожени у Албанију.

Те 1999. године киднаповано је највише људи. Катарина је схватила да су отимачи бирани млађе људе, то је један од разлога зашто не искључује могућност да је њен отац искоришћен за трговину органима у Албанији.

О тој језивој трговини говори РТС екранизација извештаја Дика Мартија и извештаја УМНИК-а из 2003. чији је први део снимања управо завршен. Реч је о изјавама осам сведока албанске националности који су били припадници ОВК и који су директно или индиректно учествовали у транспорту људи са Косова у Албанију.

Ауторка филма „Жута кућа“, Слађана Зарић у разговору за Спутник подсећа да су отмице почеле када на Косову и Метохији више нису могле да реагују српске снаге безбедности. Сведоци из извештаја који су ди-

Слађана Зарић. ауторка

ректно или индиректно учествовали у транспорту кажу да су Срби, али и Албанци, чиме ће се посебно бавити у филму, најпре држани по подрумима, да би у другој половини јула 1999. били пребачени на неколико локација у Албанији.

„По извештају Дика Мартија Жута кућа је била само једна транзитна станица, било их је још. И даље се трага за 350 припадника српске националности, и даље не знамо њихову судбину. Знамо да су распоређивани по некакавим логорима, често и по приватним кућама. Ту је вршена селекција на основу узраста. Наравно да су у овом трагичној и морбидној причи о трговини органима најпознатији млади људи“, каже Зарићева.

Она додаје да је селекција људи којима су вађени органи обављана и на основу здравственог стања, рађена им је анализа крви и ултразвучни прегледи. У питању је била искључиво трговина бубрезима.

„Ако је чуван по прописима, бубрег ван организма може да опстане 24 сата, за разлику од срца и других органа који могу да опстану само неколико сати. С друге стране, за бубрег је јако тешко наћи подударње између примаоца и даваоца. То су разлози зашто су ти људи вођени од куће до куће, зашто су, по Мартијевом извештају, у Албанији проведили и по неколико месеци. Убијани су непосредно пре саме експлантације, вађења органа, а потом је орган преко аеродрома у

Тирани даље транспортован у Истанбул“, каже Зарићева и додаје да тачан број људи који су имали овакву судбину није познат.

КАД КОМШИЈЕ ЗАУСТАВЕ АУТО...

Да се филм снима зна и Слободан Стевановић из села Дојнице чији је син Властимир имао је 29 година када је мобилисан. Свој посао радио је и током рата, као конобар у Дому Војске у Призрену. У суботу, 12 јуна пошао је из села колима у град по намирнице, са њим је кренуо и Слободанов брат од тетке.

„Кад су дошли у суседно село, зауставили су их, излазите из кола, руке горе, претресли их. То ми је све причао тај брат од тетке, он је седео са десне стране. А било је неко жбуње наниже, низбрдо, брат је скочио преко њега и почео да се тумба. Искористио је гужву док су са сином претресали кола и побегао. Пуцали су, сељани га јурили на тракторима, побегао је“.

Слободан је одмах кренуо у потрагу за дететом, нигде га није било, на крају је отишао у Призрен. Војска је већ знала да га нема, требало је да се врати, да постави ручак команданту Божићу Делићу.

„На крају сам дошао право код команданта, он каже, видећемо. Шта видећемо, кажем, војска вам је још у рукама, опколите село, нађите човека. Рекао је да ништа од тога не може, јер је дошао КФОР, баш тог дана су дошли на Косово, тако је било“.

Слободан не жели да верује да је његов син завршио у Жutoј или некој другој кући из које су отети одвођени у Албанију и убијани на најмонструознији начин.

„Палим му свећу још, као да је жив“.

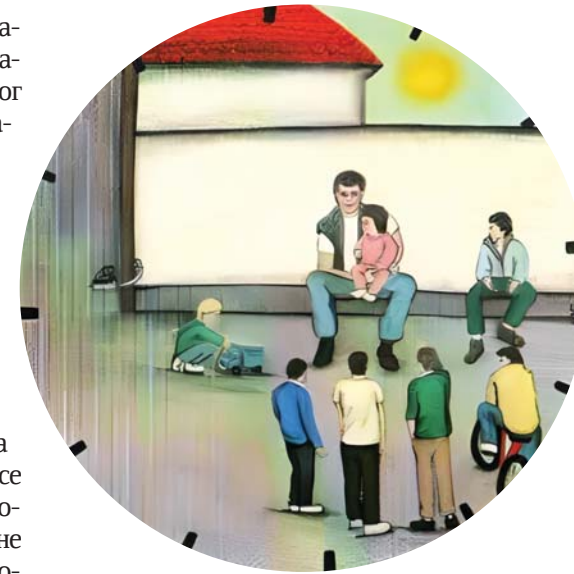
Филм „Жута кућа“ трећи је у серијалу националног сервиса под називом „Досије Косово“. Зарићева каже да предстоји проналажење саговорника из иностранства, биће то амерички и британски новинари који су се бавили овом темом, али и генерали КФОР-а. Компетентне саговорнике потражиће и у Албанији.

Неизбрисив тренутак у времену

Изложба представља завршни део пројекта Међународног комитета Црвеног крста – Регионалне делегације у Београду и Црвеног крста Ниш под називом „Пружање психолошке и психосоцијалне подршке породицама несталих лица и меморијализација“. Осликани сатови симболизују тешко бреме чекања и својом садржајношћу и лепотом илуструју вредности везане за људско достојанство, идентитет и сећање.

Генерални секретар Црвеног крста Србије Љубомир Миладиновић рекао је да се ради о веома значајном пројекту којим се покушава да се велика туга и патња породица ублажи до сазнавања коначне судбине њихових ближњих. Истакао је да су породице биле веома активне. „Имали смо процес којим смо на људски начин прилазили породицама и стицали њихово поверење да бисмо њихове душе отворили да би нам на овај начин кроз уметнички исказ приказали ону патњу, оно сећање на оне који сада нису са нама“, рекао је Миладиновић. – наводи се на сајту Црвеног крста у Нишу.

Миљана Митровић је својим говором отворила изложбу и том приликом рекла: „На отварању ове значајне изложбе „Неизбрисив тренутак у времену“ присећамо се тренутака у историји који су обликовали наш свет односно тренутака који су оставили неизбрисив траг како на срж нашег друштва тако и на наше животе. Док данас стојим овде и мислим о нашој заједничкој прошлости, не могу да не мислим на своју породицу и тренутак који је оставио неизбрисив траг у нашим животима.“

Моје име је Миљана Митровић и члан сам Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији „Отета истина“. Године 1999. у Сливову, када сам имала четири године, мој отац је нестао без трага. Од тог дана смо препуштени неизвесности и непрекидном осећају губитка. Свих ових година мислим о томе како би било дивно имати тату поред себе и колико би ми значила његова подршка, охрабрење и похвале за све успехе које сам постигла, али за моју породицу овај тренутак није само сећање већ стална реалност. То је тренутак који нас је оставио са више питања него одговора, тренутак који је тестирао нашу снагу, отпорност и веру. Али ту су и тренуци који су сведочанство нашег заједничког времена, док смо били заједно, а траг тог времена је толико снажан да и

даље пружа љубав, наду и веру, са чиме долази и истрајност. Начин на који је уживао у тренуцима среће остали су за њим као звезда водила да треба искористити оно најбоље из сваке ситуације у којој се нађемо и да увек има места за позитивна осећања ма колико се нама чинило да су околности лоше. Мој отац није физички присутан, али је и даље ту, уз мене, као звездано небо које сам осликала на свом раду. На жалост, ово није прича само моје породице већ многих мајки, очева, браће, сестара и деце који живе у неизвесности и трагању. Пројекат у ком смо учествовали приближио нас је једне другима и подсетио нас је на важност подршке, заједнице, емпатије, љубави и наде. Присетили смо се колико је важно да ценимо сваки тренутак, да сачувамо успомене а самим тим и да никада не одустанемо од потраге за нашим вољенима. У складу са тим, док разгледамо ову изложбу данас и размишљамо о тренуцима који су обликовали наш свет, позивам вас да се сетите тих тренутака у вашим животима и да не заборавите да и у најтамнијим временима постоји нада. Драго ми је што сам део овог пројекта Црвеног крста јер је негововање културе сећања значајно свим члановима Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији.“ Душица Давидовић, заменица градоначелнице Града Ниша, обратила се овом приликом и исказала дубоку саосећајност са члановима Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији и дубоко поштовање јер су смогли снаге да поделе своја осећања.

Председник Комисије за нестала лица, Вељко Одаловић, је рекао да је највећи број несталих лица на простору бивше Југославије заправо са територије Косова и Метохије, као и да је важно да се нестали не забораве. Биљана Здравковић се обратила у име Међународног комитета Црвеног крста и изразила захвалност свима који су допринели реализовању ове изложбе. Присутнима се обратила и Анита Петковић, председница Црвеног крста Ниш, и том приликом истакла да је сећање део процеса исцељења. Велики број присутних је имало прилику да погледа радове и поразговара са члановима породица који су учествовали у реализацији овог пројекта. Потез четкице, и дубока осећања су осликали лепа сећања на нестале.

У посети Музеју Команде Копнене војске у Нишу

Приредила Мишровић Миљана, млади члан Удружења

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији „Отета истина“ је, на иницијативу Ристић Гордана и Митровић Миљане, дана 12. маја 2023. године посетило Музеј Команде Копнене војске у Нишу

Уланови Удружења из Београда, Краљева, Ниша, као и са територије Косова и Метохије, у присуству председнице Удружења Томановић Верице, Божанић Олгице, председника Комисије за нестала лица Одаловић Вељка, начелнице Одељења за нестала лица Крстић Љиљане и руководиоца Групе за нестала лица на Косову и Метохији Бошковић Весне, предвођени командантом Копнене војске генералом Милосавом Симовићем и мајором Тричковић Александром, су имали прилику да посете храм српског херојства у коме се, на четири нивоа зграде Команде Копнене војске, налазе године историје, многобројна сведочанства о храбрости српске војске, преглед организације и формацијске структуре војске Републике Србије, прикази битака, заставе, географске и војне

карте, реплике униформи и оружја од периода средњег века до данас и свега што је потребно да једна војска поседује, фотографије прослављених војвода и још много тога.

Сваки зид носи приче о херојству и храбрости, али и великих жртава једног малог народа. Ипак, пре уласка у војну капелу Светог Георгија, као симбол пожртвованости и бола, налази се Спомен соба несталих и погинулих војника и цивила, посвећена онима који данас нису живи али су увек ту са нама, гледајући нас одозго, попут анђела. Преко 16000 имена војника, полицајаца и цивила, као и многобројне фотографије никога не остављају равнодушним. Баш из тог разлога, као и због личне повезаности чланова Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији „Отета истина“, посета

Спомен соби музеја Команде Копнене војске је емотивно искуство. На самом крају посете, чланови Удружења су положили венац свим настрадалим лицима. Такође, венац су положили и представници Комисије за нестала лица Владе Републике Србије на тај начин исказавши поштовање и значај неговану културе сећања. Музеј Команде Копнене војске је далеко више од музеја. То је храм херојства и пожртвованости где је сваки центиметар зидова испуњен сведочанствима о храбрости српског народа, у који се улази са пуно поштовања и излази поносно. То није само музејска поставка већ животи уткани у сваку нит српског народа. Заувек сачувани овде, војници и цивили погинули на Косову и Метохији, као и сва нестала лица, никада неће бити заборављени. „Већ тада су били: сутра. Већ тада су били: ми.“

ПОЛОЖАЈ И ПОТРЕБЕ ЦИВИЛНИХ ЖРТАВА РАТА

Суочити се са прошлошћу, опстати у садашњости

У Призрену је 20. и 21. маја 2023. одржан други по реду састанак под називом „Суочити се са прошлошћу, опстати у садашњости – положај и потребе цивилних жртава рата“ где су учествовала удружења породица жртава рата са територије Србије, како српска, тако и албанска удружења и учесници са територије Северне Македоније на позив Грађанске Иницијативе.

Миљана Митровић, представник младих чланова Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, истакла је како је важно усвајање универзалних принципа са којима би се сложили сви учесници али је нагласила да се фокус мора ставити на процес тражења и идентификације насталих лица јер породице заслужују истину за коју се боре већ више од две деценије.

На дводневном састанку се говорило о појму и начелима транзиционалне правде, предлозима и допунама универзалних принципа и доприносу младих у процесу тражења правде.

Двадесет и пет година од првог масовног киднаповања Срба на Косову и Метохији

22. јуна, пре 25 година, из рудника Белаћевац на Косову и Метохији киднаповано је десет рудара. То је, како истичу из Удружења киднапованих и убијених Срба на Косову и Метохији, била прва организована отмица српских цивила од стране злочиначке ОВК и то годину дана пре ратних дејстава.

Припадници ове организације, коју су тада и САД прогласиле терористичком, препречили су камионом рударима улаз у угљенокоп и одвели их у правцу планине Ћићевице. – Албанске рударе нису дирли, а киднаповане Србе држали су у логорима Ликовац и Лапушник који су били под командом Фатмира Љимаја – истичу из Удружења киднапованих и убијених Срба на Косову и Метохији.

Тог дана на путу до својих радних места киднаповани су Жарко Спасић, браћа Пера и Зоран Аџанчић, као и њихов отац Душан, Филип Гојковић, Мирослав Трифуновић, Србољуб Савић, Мирко Буха, Божидар Лемпић, као и Драган Вукмировић. Нико од киднапованих није пронађен нити је за њихову отмицу ико за протеклих пола века одговарао.

Иначе, данас ће представници Удружења киднапованих Срба на КиМ у Грачаници обележити овај трагичан датум за породице српских рудара на Косову и Метохији. На Косову и Метохији укупно је убијено 57 и киднаповано 27 српских радника Електропривреде Србије.

Здравствени радници убијени и отети на Косову и Метохији

Међу жртвама ужасних репресија, физичких ликвидација од стране ОВК-а, били су стручњаци медицине српске националности чија су имена и данас остала позната и цењена у домаћој и страној литератури.

Страдали су и нестали: др Јосиф Васић убијен у Ѓијлану, доктор Глигоријевић Златоје, педијатар убијен од стране Албанке која је довела своје дете на преглед; доктор Небојша Петковић отет на путу до радног места у Приштини, доктор Александар Станојевић отет у Ораховцу, доктор Ђорђе Тошковић отет испред своје куће у Пећи; Миле Вуксановић одведен у непознатом правцу, Стамен Геген одведен у логору Малиша, Светомир Микић отет на путу за посао; Борислав Павић кренуо на пијаци и нестало; Душко Патрногић отет у Ораховцу, Александар Тодоровски нестало из зграде Хитне помоћи; Димитрије Шабић отет у Приштини и одведен.

Здравствени радници на Косову и Метохији, истичу у Удружењу, остали су доследни својим етичким принципима и датој Хипократовој заклетви.

– Своје животе су ставили у службу хуманости. Веровали су и у гаранције међународних снага и потписаној Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација.

На конференцији су говорили:

– Верица Томановић, председник Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији,
– Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије,
– Проф. др Владимир Ђукић, директор КБЦ „Др Драгиша Мишовић – Дедиње“, руководиоца Клинике за хирургију,
– Проф. др Сузана Матејић, представник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и заменик руководиоца Радне групе за нестала лица, вештак судске медицине,
– Ивана Костић, представник делегације Међународног комитета Црвеног крста у Београду, асистент у служби заштите, надлежна за сарадњу са удружењима.

ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ

И даље га тражим

Нестало је човек чије дело и заслуге није избрисао проток времена и сурови живот Косова и Метохије. Најпознатији хирург у историји Приштине, нестало је без трага и гласа. Иако сваки пут, на годишњицу отмице 24. јуна, већина помисли: „Више немамо шта рећи!“ – однекуд се појави нека нова прича или детаљ из живота овог достојанственог господина који је 36 година посветио Приштини, универзитету, науци и студентима.

„Задњи разговор је био у 13 сати, када је рекао да полази кући. Више га нисмо чули. Окретала сам телефоне рођака, пријаља, колега. Нико није знао где је, а имао је обећање Британског пуковника који је преузео руковођење хирургијом да је потребан у болници, да ће бити безбедан. Зашто га није заштитио, зашто није извршио истрагу. Он је био у обавези да то уради, а није ништа урадио“, каже супруга Верица Томановић. Највећи део свога живота посветила је потрази за човеком с којим је провела живот. Писала је уза-

Томановић др Андрија (Васо)

Рођен: 07. 12. 1936, Дубровник
Отет: 24. 06. 1999, Приштина

Томановић др Андрија, начелник Хируршке клинике КБЦ-а у Приштини, редован професор Медицинског факултета Универзитета у Приштини, члан Међународног удружења хирурга и подпредседник Црвеног крста Косова и Метохије киднапован је 24. јуна 1999. у 13 часова на радном месту на Хируршкој клиници, где је радио пуних тридесет шест година. Од 1963. године, као лекар хуманиста, помагао је свим људима без обзира на веру и националност и едуковао генерације студената. До краја остаје доследан својим етичким принципима. Веровао је у гаранције Међународних снага и потписаној Резолуцији 1244 СБН која је гарантовала безбедност и сигурност свим грађанима Косова и Метохије. Случај је пријављен свим државним институцијама, МКЦК-у, КФОР-у и другим хуманитарним организацијама. До данас није пронађен.

”

Остаје да се види хоће ли после четврт века проговорити савест и хоће ли неко рећи шта се догодило са човеком на ког се ослањао читав један град и једна професија

Верица Томановић

лудно писма команданту Мајклу Цексону, Бернару Кушнеру, Јиржију Динсбиру, Црвеном Крсту. Њен Андрија је једна од 570 несталих особа, чије су судбине непознате.

Томановић је из велике, господске, капетанске породице, из Боке Которске, његови предак Лазар Томановић био је председник Владе Краљевине Црне Горе, председник Српске Странке у Приморју, а са мајчине стране он је Дубровчанин чији је брод заувек пристао на континенту. Одлучио је да подиже и посвећује један град и изгледа остао у његовим темељима.

„Посветио се људима Косова и Метохије. Поклонио им је најбоље године свога живота и максимално се ангажовао да у сваком тренутку буде спреман да се суочи са најтежим хируршким захватима. Шта рећи о одсуству било какве помоћи њему у времену мира, након рата? Где су били пацијенти којима је поклонио животе и хиљаде непреспеваних ноћи, када је бдио над њиховим постељама ишчекујући знаке оздрављења“, пита супруга Верица.

Андрија Томановић је током рата оперисао и спасао тешко рањеног ОВК војника. Он је за њега био тек само један од пацијената. У једној редакцији на Албанском језику у Приштини дуто се расправљало о том чину и оперисаном војнику, а онда су ућутали и нико о томе није написао ни реч. Међутим, његова рука која је спасила многа људска срца, његов инстинкт и знање који су ублажавали ране и несреће није покрила тишина. Памте га и помињу у граду у ком је остало мање од петнаест његових сународника. Остаје да се види хоће ли после четврт века проговорити савест и хоће ли неко рећи шта се догодило са човеком на ког се ослањао читав један град и једна професија.

Видовдан не смемо никада заборавити, то је идентитет српског народа

С лева на десно: Славиша Вуксановић, Драгица Мајсторовић, Златибор Љушић, Олгица Божанић, Епископ аустријско-швајцарски Српске православне цркве господин Андреј Ћилерџић, Верица Томановић и Игор Тодоровски

Видовдан не смемо никада заборавити, јер он представља велику жртву наших предака и део је српског идентитета, наглашено је на Видовданској академији, којом је у Бечу обележен један од најзначајнијих празника у српском народу.

“Видовдан су очи сваког Србина. На Видовдан се рађа и умире. Видовдан вековима објасњава наше биће, а то је Косово и Метохија. Ако кажеш Србин то је синоним за Косово и Метохија. Где год се налази Србин са њим је и Косово и Метохија”, нагласио је бискуп, архимандрит Клеопа Стефановић. Он је истакао да је Косово највећи олтар српског народа, и да је од косовског боја до данас највећи жртвеник где се небо и земља спајају. “Косово и Метохија је наша лична карта, пасош, живот без којег не можемо. Сваки монах који се данас бори за кап слободе, кап зрака сунца да се пробије кроз бодљикаве жице којима су окружени на Косову, то је мој бол и несаница. Морамо се увек молити за КиМ јер је то наше биће”, поручио је архимандрит. Он је рекао да му је срце пуно када у Бечу види толико Срба окупљених на Видовдан, јер у сваком од њих види Косово. Епископ аустријско-швајцарски Андреј истакао је да је Видовдан дан када се Срби сећају славних предака. “То је датум који не смемо да заборавимо јер представља велику жртву предака који су бранили нашу отаџбину и крст часни”, подвукао је он. Владика Андреј је рекао да су у српском народу присутне трауме, јер нико није очекивао да ће 1999. НАТО бомбардовати земљу. Указао је да су трауме још веће код представника Удружења породица киднапованих и несталих на Косову и Метохији, који су допутовали у Беч да на овај дан буду са својим

сународницима у дијаспори. Нагласио је да без тог Удружења не би имали информације о многим судбинама. Амбасадор Србије у Аустрији Небојша Родић рекао је да је Видовдан празник када се сећамо оних који су својом храброшћу и спремношћу на жртву жртвовали себе да би држава опстала. “Видовдан је необичан као дан у календару јер се на тај дан кроз историју свашта догађало. Све то што се догађало треба да буде снага за оно што данас јесте и што се очекује будуће од српског народа. А то је једна слога, спремност на радиност већа него данас, и спремност на жртву”, подвукао је он. Родић је нагласио да ако народ нема слободу да говори свој језик, да има своју веру и традицију све бива бесмислено. С тим у вези је казао да осећа велико задовољство колико у Аустрији Срби чувају своју традицију. “Сећање на прошлост је важно да бисмо знали чиме да се дичимо у будућности. Данас смо сведоци различитих критеријума у светској политици и то је неко искушење божије”, додао је он.

”

Видовдан вековима објасњава наше биће, а то је Косово и Метохија. Ако кажеш Србин то је синоним за Косово и Метохија. Где год се налази Србин са њим је и Косово и Метохија

Верица Томановић

Поводом обележавања 634-те годишњице великог српског празника Видовдана, Епископ аустријско – швајцарски Српске православне цркве господин Андреј Ћилерџић упутио је позив Удружењу породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији да буде гост и учесник на свечаној Академији 28. јуна 2023. године.

Била нам је част и задовољство да будемо гости наше цркве у Бечу која је на достојанствен начин обележила овај значајан празник. Заједно са уваженим гостима пружена је прилика да се укаже на велику трагедију коју српски народ доживљава на Косову и Метохији у периоду од 1998. године до данас.

У веома срдачном разговору са владиком и свештенством наша шесточлана делегација је указала на недопустиво спори процес проналажења наших чланова породица, ускраћивање права на истину и правду.

У делегацији су били: Председник Удружења Верица Томановић, секретар Удружења Олгица Божанић, чланови Извршног одбора Златибор Љушић и Славиша Вуксановић и чланови Надзорног одбора Драгица Мајсторовић и Игор Тодоровски.

Удружење је ангажовано у циљу промовисања отетих и несталих Срба и других народа пре и после бомбардовања наше земље, када су цивили били мета екстремних Албанаца.

На свечаној Академији су говорили и уважени Епископ господин Андреј Ћилерџић, амбасадор Републике Србије у Аустрији господин Небојша Родић, Архимандрит Богословије у Сремским Карловцима, господин др. Клеопа Стефановић. Председник Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, госпођа Верица Томановић, Епархијски мешовити хор „Корнелије Станковић”, хор Богословије Свети Арсеније и дечји хор Српске православне цркве у Бечу.

Видовдан је наша највећа гробница у којој су сахрањени не само косовски јунаци и мученици Кнез Лазар, Милош Обилић и браћа Југовићи, већ и сви наши великомученици који су током векова жртвовали своје животе за веру и отаџбину.

Ни један догађај наше славне и тешке историје није у души сваког нашег човека усађен као Видовдан, кога спомињемо са болом и поносом. Видовданска заклетва је заклетва целог српског народа која траје вековима и данас. И зато не смемо дозволити да се неистинама затрпају истине и настави насилно разарање нашег идентитета. Жртве нас обавезују да истрајемо у борби за истину и правду које су један од услова спречавања понављања злочина. Наши вољени заслужују правду и спасење.

ВЕРИЦА ТОМАНОВИЋ

Поздравни говор на обележавању Видивдана у Бечу

Просвећени владико, господине Андреј, Поштовани свети оци, Уважена господо, Цењени амбасадоре Републике Србије господине Родићу, Драги пријатељи,

Најлепше вас молим да минутом ћутања одамо почаст свим жртвама на Косову и Метохији.

Нека им је вечна слава и хвала.

Изражавам велику захвалност господину Андреју Ђилерцићу, владики аустројско швајцарском на позиву да делегација Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији буде гост и учесник на свечаној Академији поводом великог српског празника Видовдана.

Почаствовани смо што смо вечерас са вама, заједно са свим уваженим гостима и што нам је пружена прилика да укажемо на велику трагедију коју српски народ доживљава на простору Косова и Метохије од 1998. до данас.

Већ четврт века наше Удружење је ангажовано против нечовештва најгоре врсте. Који су то мотиви за уништење другог народа? Прошло је 24 године од потписивања Резолуције СБУН 1244 и Војно техничког споразума које су биле гарант мира и безбедности на КиМ. Нажалост, највећи број људи страдао у периоду 1998. године првом масовном отмицом рудара Белаћевца код

Обилића 22. јуна, а затим од 17-21 јула на подручју општине Ораховац.

Злочини над Србима су настављени у току бомбардовања СРЈ од 24. марта до 10. јуна 1999. године и највећи број након доласка КФОР-а, после 10. јуна 1999. године. Настао је општи хаос у свим срединама где су живели Срби након повлачења српске војске и полиције са простора Косова и Метохије. Срби су протеривани са вековних огњишта, убијани и одвођени у непознатом правцу у местима илегалних притвора (логора). Српски цивили су киднаповани са радних места, из својих домова, њива, возила, болесника у болницама...

Градови су етнички очишћени, хиљаде људи су под неразјашњеним условима нестајали у присуству 50.000 припадника КФОР-а, УНМИК-а, ОЕБС-а, МКЦК и многих невладиних организација.

У многим случајевима постоје сведоци који су видели униформисане и наоружане припаднике ОВК који су под претњом оружјем избацивали Србе из својих кућа и станова и одводили у илегална места притвора.

На Косову и Метохији трагамо за судбинама око 563 Срба и осталих националности који су били лојани грађани државе Србије. Прекршени су сви постулати цивилизованог друштва, обесмишљавају се бројне конвенције, резолуције, протоколи и споразуми.

Данас је Видовдан, велики дан српског страдања по свом историјском значају али и по симболу жртве која се херојски подноси за одбрану слободе.

Постао је печат идентитета нашег народа и његове историјске мисли која садашњост повезује са стварним историјским догађајима. Судбине наших породица су, нажалост, само једна карица у континуитету српских страдања и још увек нису завршене.

Страшно је говорити о страдањима, мучки убијеним људима. Још је страшније да се то догодило на крају 20 и почетком 21 века.

Страшно је изгубити дете, брата, сестру, родитеље, супруга и блиске сроднике. А то се свима нама који смо овде догодило.

25. година живимо притиснути неизвесношћу ишчекујући вести које ће нас, можда охрабрити. Сачувано сећање смо ми, наша суштина. Без сећања престајемо да постојимо а престају да постоје и они до којих нам је највише стало.

Деценијама уназад на нашим просторима било је много злочина, несрећа.

Болна је истина да се и даље трага за хиљадама несталих лица, да се олако прелази преко чињеница да је више хиљада чланова породица притиснуто тугом, оболело због нерешавања судбина ближњих који су истргнути из наших живота.

Заташкавају се злочини, премештају се гробнице, не враћа се документација КФОР-а која има доказе почињених недела.

Постоје двоструки аршини према жртвама а такође је присутан и принцип некажњивости.

Несумњиво је да је Видовдан најаутентичнији празник српског народа.

Уочи 634-годишњице Косовске битке многа поколења нису славила ни смрт ни пораз. Напротив то је било уздизање идеала, страдање за веру, правду и истину.

Овај празник је протеклих 6 векова имао велики значај за српски народ.

Косовски завет је зато много шири од Косова Поља, односа Срба и Албанаца.

Политичка злоупотреба Видовдана баш као и настојања да он буде омаловажен и занемарен, представљају суштински напад на демократска права и идентитет српског народа.

Ако бисмо тражили зашто смо можда криви као народ, то је зато што смо народ дуге традиције и постојања на овим просторима.

Косово и Метохија је место нашег рођења и живљења. Тамо су остали наши корени, гробови предака, наши домови, виногради манастири. Тамо су и јунаци нашег народа који чувају своје домове у „енклавама“, страхују за живот своје деце и стрепе за своје животе. Они су и гладни и жедни од многих остављени, али не одустају да живе на својој древној земљи.

Очигледна је намера да се српски народ савије и никада не усправи. Да се утиша прича. Затамни сећање на вишевековно страдање. Да се забораве жртве како данас тако и у будућности да не би реметили ред дефинисаних клишеа вечних криваца наметнутог зла.

Нико више не прилази забрањеним и затрављеним гробницама. Нико не отвара сандуке са документацијом и земним остацима преко 350 људи у мртвачници у Приштини.

Потресна је чињеница да ни усвојени Извештај Савета Европе господина. Дика Мартија није до краја истражен. За монструозне злочине нико није процесуиран нити осуђен.

Машинерију злочина, бруталност над нашим народом осудили су многи интелектуалци света попут великог писца господина Питера Хандкеа на пример. Да ли ћемо доживети истину о страдању наших најмилијих на духовном огњишту нашег народа?

Ни један догађај наше славне и мучне историје није у души сваког нашег човека усађен као Видовдан, кога спомињемо са болом и поносом.

Данашњи дан је наша највећа гробница у којој су сахрањени не само косовски јунаци и мученици Кнез Лазар, Милош, браћа Југовићи, већ и сви наши великомученици који су током векова жртвовали своје животе за веру и отаџбину.

Видовданска гробница је надахњивала многа поколења а духовно искуство преносила са генерације на генерацију.

Видовданска заклетва је била заклетва целог српског народа која је трајала вековима а траје и данас.

И зато не смемо дозволити да се неистинама затрпају истине и настави насилно разарање нашег идентитета.

Жртве нас обавезују да истрајемо у борби за истину и правду које су један од услова спречавања понављања злочина.

Текст Декларације о несталим особама, усвојене у Бриселу од стране Александра Вучића и Аљбина Куртија.

У тексту Декларације о несталим особама, објављеном на сајту Европске уније, наводи се девет тачака. Декларацију су на састанку у Бриселу усвојили српски председник Александар Вучић и премијер привремених приштинских институција Аљбин Курти.

У уводу се наглашава значај решавања судбине несталих особа како би се патња породица завршила, и како би се одржали дугорочно помирење и мир. Декларација прати схватање термина несталих у складу са Међународним комитетом Црвеног крста (ИЦРЦ), што значи да обухвата и насилно нестала лица. Све категорије несталих биће једнако третиране, и одаје се признање важном раду кроз Радну групу за нестала лица. Стране ће подржати и сарадњу са другим релевантним партнерима у пољу несталих, посебно Међународном комисијом за нестала лица. Питање несталих је хуманитарно, и неопходни су хитни додатни напори како би се отклонила патња њихових породица.

Заједнички се обавезујемо да ћемо:

1. У потпуности имплементирати обавезе у пољу несталих особа.
2. Блиско сарађивати у идентификацији гробница и ексхумацијама.
3. Омогућити потпуни приступ веродостојним и тачним информацијама које помажу при налажењу и идентификацији преосталих несталих особа из периода од 1. јануара 1998. до 31. децембра 2000. године. То укључује све материјале, белешке, наредбе, документа, видео и аудио записе, као и било које друге документе међу којима су и поверљиви, које поседују институције обе стране а који су релевантни у овом контексту.
4. Учинити доступним домаће и међународне значајне документе у откривању судбине преосталих несталих особа.
5. Користити сателитске, ЛИДАР и друге напредне технологије у откривању масовних гробница.
6. Омогућити и охрабрити активно учешће породица несталих у процесу идентификације.
7. Адекватно омогућити права и адресирати потребе породица.
8. Установити и заједно радити кроз Заједничку комисију коју предводи ЕУ и надгледа ИЦРЦ са циљем подршке напора да се разјасне судбине преосталих несталих особа.
9. Надгледати и подржавати рад и напредак Радне групе за нестале особе кроз Заједничку комисију. У овом контексту, стране ће ревидирати и ажурирати оквир и услове Радне групе.

“Усвојен је текст Декларације о несталим особама, који је усаглашен претходно на техничком нивоу. Оно што је важно то је да пре усвајања текста приложена и изјава коју је потписао председник Александар Вучић, где су разјашњене важне ствари у вези са термином који се помиње у Декларацији о несталим особама. Ова изјава потврђује да смо заштитили интересе државе Србије када је реч о овом питању. Више од две године држава Србија инсистира на усвајању ове Декларације. Све време Приштина врши опструкцију и не жели да се договоримо јер инсистира на термину ‘присилног нестанка’ који је правни конструкт, односно термин који је дефинисан у тачки два. Међународне конвенције о присилном нестанку, а намерно су инсистирали на термину да би се могла да се позива на то и да тражи одговорност Београда када је реч о присилном нестанку. То је у овој изјави јасно подвучено”, рекао је он. “Ово појашњење је дато како би се избегли било какви неспоразуми или тумачење термина ‘принудног нестанка’ као ‘присилног нестанка’ који има јасно правно значење дефинисано Међународном конвенцијом за заштиту свих лица од присилног нестанка (2006)”, наводи се у изјави коју је потписао Вучић.

Додао је да особа може “принудно нестати” као последица дела које је починио појединац, војска, паравојна, политичка или друга група или организација повезана са сукобом.

Пархијски мешовити хор „Корнелије Станковић“

Парастос на гробљу Орловача

25 година од страдања Срба у Ораховцу

Парастосом у цркви Светог великомученика Прокопија на Орловачи у уторак 18. јула обележено је 25 година од масовног киднаповања, протеривања и убиства Срба на подручју општине Ораховац.

Парастос је служио протојереј Александар Грујић, а обележавање је организовало Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији.

Након парастоса делегација Удружења са породицама 25 сахрањених Срба на гробљу Орловача положила је венце свим жртвама поред спомен плоче "За незаборав".

У периоду од 12. маја 1998. до 12. октобра 2000. године од стране припадника тзв. ОВК киднаповано је и убијено 84 Срба. За време оружаног напада тзв. ОВК на подручју Ораховца од 17-22 јула киднаповано је око 100 српских цивила. 18. јула 1998. године протерано је сво српско становништво из села Ретимље, Оптеруша и задржано у приватне затворе и логоре. Један број је ослобођен вољом команданата тзв. ОВК, група од заробљених 35 цивила ослобођена је 22. јула 1998. године посредством делегације МКЦК у Прштини. Заробљавање, убиства и злостављање Срба наставља се и у периоду НАТО агресије, велики број отетих и протераних Срба десио се након потписане Резолуције 1244 СБУН 10. јуна 1999. године.

СИМБОЛ МУЧЕНИШТВА И СТРАДАЊА СРПСКОГ НАРОДА

У Великој Хочи служен помен отетим и убијеним Србима са подручја општине Ораховац

18. јул 2023. Извор: www.novosti.rs

”

Зло се побеђује сећањем, истином, сведочењем и незаборавом.

За мене су ова имена живе светиљке ка Господу које светле у тами данашњице.

Оливера Радић, новинарка и професорка из Ораховца

Овде смо заједно у знак сећања на трагедију српског становништва овог краја, на масовна киднаповања и убиства и на 84 убијених житеља у периоду од 1998. до 2000. године. Непојмљив је бол њихових најближих, тешко је наћи речи утехе због уташених живота, не због тога што су имали било какву кривицу, већ зато што су били Срби, што су рођени као Срби, на својој земљи на Косову и Метохији. Они су симбол мучеништва и страдалништва српског народа на Косову и Метохији.

Ово је данас, између осталог, поводом годишњице масовног киднаповања Срба са подручја општине Ораховац пред спомеником убијеним житељима ораховачког краја којима је служен помен рекао Борислав Тајић, представник Канцеларије за Косово и Метохију.

Тајић је нагласио да су киднаповани и убијени Срби са подручја Ораховца симбол непојмљиве идеологије и мржње, погаженог достојанства и права на живот и идентитет.

Трагедија последњег рата, како је додао, мало кога је погодила као што је погодила становнике општине Ораховац, а међу њима породицу Костић.

— Породица Костић из Ретимља с разлогом се описује као најтрагичнија породица на Косову и Метохији. Најпре је киднапован

Југослав Костић (33) 10. јула 1998. године, а негде после недељу дана нападнуте су куће Костића и на кућном прагу је убијен Анђелко (63), а потом су заробљени сви који су се затекли у кућама — подсетио је Тајић, док је Александар Мицић, председник општине Ораховац, истакао да су се данас рођаци, пријатељи и суграђани окупили да би одали почаст киднапованим и убијеним на територији ове општине у њихову и славу свих који су настрадали од руку оних који ни данас не желе да пружи руку помирења.

— Много је пута речено о њиховим мукама и тулама породице, браће, родбине. Много пута, али треба подсећати сваког дана

на оно што се десило пре 25 година. Те дане нећемо никада заборавити, сва страдања и стрепње када смо чули за Костиће из Ретимља, за мештане Оптеруше, за киднаповане здравствене раднике из Ораховца које су отимали они који су имали за циљ да отму оно што им никада није припадало, а знају они да им то не припада ни данас — рекао је председник Мицић док је Оливера Радић, новинарка и професорица из Ораховца, подсетила на страдале истакла да је свака коцкица мозаика уклесана у спомен, име и презиме, очи, осмех, раширене руке убијених Срба.

Има ли земаљске правде за четрнаесторо отетих и побијених Костића?

„ Свака годишњица страдања наших најмилијих само појача бол, нашу патњу, тугу којој нема краја. Како која година пролази, нама је све теже. За ових 25 година много је наших сродника преминуло, много сведока, очевидаца страдања, много мајки, сестри отетих и убијених, много чланова породица оболели су од карцинома, болест хара, туга, патња и бол уништавају нас преживеле“.

Судбина Костића и Николића била је непозната све до априла 2005. године када су њихови посмртни остаци пронађени у масовној гробници Вољујак, општина Клина. Посмртни остаци су предати породицама 13.10.2006. Посмртни остаци уништени су експлозивом. Сахрањени су 14. 10. 2006. године на гробљу Орловача, 11 Костића и 2 Николића, а на листи несталих и даље се воде Костић Младен, и браћа Костић Југослав и Сашко.

Овако данас, пуних 25 година од тешког, стравичног страдања Срба из села Ретимље и Оптеруша на Косову и Метохији, када је из тих и других села у околини Ораховца отето више од стотину Срба, од тога 14 Костића, говори Олгица Костић Божанић. Она је тих дана остала без двојице рођене браће, Лазара и Тодора и још 12 блиских сродника.

Данас каже, никад неће заборавити црне дане јула 1998. године када је почела трагедија њене породице. Најпре је 11. јула на радном месту отет Југослав Костић и од тада њему се губи сваки траг. Недуго, нестао је и Југослављев млађи брат, Сашко, у нападу тзв. ОВК на села Оптеруша и Ретимље.

Тих дана, на улазу у Ораховац припадници ОВК зауставили су породицу Баљошевић, двојица мушкараца су одведени у непознатом правцу, две жене и дете одвезени су у полицијску станицу у Малишеву коју је ОВК претходно заузео. До 22. јула киднаповано је око 100 Срба...

Дан отмице, 18. јул, прича Олгица Костић Божанић за РТ Балкан, породице су, пошто датум смрти њихових сродника није утврђен, посветиле својим страдалим очевима, синовима, браћи.

“Када смо посмртне остатке наше

браће, наших стрицева, над којима је и после смрти извршен још један злочин – масовна гробница је минирана – сахранили на гробљу у Орловачи у Београду, заветовали смо се и да док смо живи ми и наши нећемо заборавити, да никад нећемо одустати да тражимо правду и да причамо о њиховом страдању”, каже Олгица Костић.

Последњих пар месеци, сродници отетих и побијених Срба из Ретимља из Оптеруше, са пажњом прате суђење Хашиму Тачију, Јакупу Краснићу, Решеу Сељимију пред специјалним судом у Хагу.

Почетком марта ове године, Тужилаштво специјалног суда први пут је објавило имена 102 жртве за чију смрт терете команданте тзв. ОВК. Осим двојице браће Олгице Костић Божанић, Лазара и Тодора, на том списку, као жртве чија су тела нађена у пећини Вољујак код Криве су и Димитрије, Милољуб, Векослав, Витомир, Сашко, Живко, Светислав, Младен, Небојша, сви Костићи, а на списку су и Рајко и Цветко Николић.

“Опужницом у том случају обу-

хвањени су и Ретимље, Оптеруша, Зочиште, Ораховац, Велика Хоча. Очекујемо неки расплет, да породицама саопште нешто конкретно, чекамо да случајеви убистава у нашем крају дођу на ред на суђењу, надамо се да ће и некога од нас звати за сведоке. Чекамо и шта ће се чути са супротне стране, знамо да је јака одбрана, знамо да имају јак лоби, знамо да су их подржавали, произвели и да ће им на неки начин и сада помоћи да се не уваже наше истините приче. Инсистирали смо и инсистирамо да се на суђењу користе и видео записи сведочења преживелих сведока који су међувремену преминули”, каже наша саговорница.

У удружењу породица жртва кажу да су још кад је први Хашки трибунал судио, када је била подигнута оптужница против Харадинаја, Љимаја и других, и када су видели да сведоци, очевици, како године пролазе умиру, урадили видео записе сведочења.

“Униик, иако су за време њиховог мандата нађене масовне гробнице, Вољујак, у Малишеву, иако су тамо миниране кости побијених Срба, никада није подигао оптужницу”, констатује Олгица Костић.

Она у овом тренутку још не зна када би у Специјалном суду у Хагу на ред могао да дође део суђења у вези страдања Срба и селима око Ораховца и када би неко од Костића могао да буде позван на суђење као сведок.

“На вези сам са људима из Специјалног суда, са службом за подршку сведоцима, и они још немају тачан распоред, све се нешто ново дешава, позивају се нови сведоци за неке друге случајеве. Пратимо оно што је отворено за јавност, надамо се да нас неће заобићи. Мада, од Костића, једини преживели сведок, оче-

Одозго на доле, слева на десно: **Костић Тодор** рођен: 31. 07. 1965, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Лазар** рођен: 08.03.1972, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Срећко** рођен: 29. 01. 1974, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Витомир** рођен: 28. 05. 1928, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Сашко** рођен: 14. 01. 1976, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Миодрог** рођен: 19. 09. 1960, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Светислав** рођен: 02. 06. 1965, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Живко** рођен: 15. 05. 1976, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Анђелко** рођен: 18. 02. 1936, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Младен** рођен: 23. 07. 1940, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Небојша** рођен: 12. 03. 1980, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Димитрије** рођен: 24. 10. 1940, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Милољуб** рођен: 28. 08. 1967, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Костић Векослав** рођен: 28. 10. 1958, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље. Са породицом Костић страдала су и два брата из породице Николић: **Николић Цветко** рођен: 06. 04. 1981, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље; **Николић Рајко** рођен: 14. 06. 1955, Ретимље, отет: 18. 07. 1998, Ретимље;

видац догађаја је моја мајка Петра која сад има 65 година и не знам колико је она психофизички способна да сведочи. Неке процене стручњака су да није у стању да сведочи, остаје да чекамо да ли ће је позвати. Ја сам много тога о тим догађајима слушала од моје мајке”, прича Олгица.

Мајка Петра која је, наставља наша саговорница тих дана била са осталим женама, монасима из Зочишта заробљена па пуштена, годинама јој је причала о тим трагичним догађајима.

“Сећам се добро првог сусрета са њом пошто је пуштена из логора, после отмице двојице синова, моје браће, њене тихе приче кроз плач. Наш стан у Ораховцу тих дана био је кућа плача, долазиле су мајке, сестре, моје стрине, јетрва, родбина осталих отетих Срба да чују моју мајку, њено сведочење да се распитају о својим најмилијим иако су знали да су шансе да су живи никакве. Слушала сам тада, бележила понешто, успела да у оном очају напишем један кратак опис

догађаја”, прича Олгица Костић.

Петра јој је, каже, до у детаље причавала догађаје у ноћи између 17. и 18. јула 1998. године када је село нападнуто, када су терористи ОВК читаве ноћи кидисали на мештане, бацали бомбе, када је мајка изашла кроз прозор из куће да буде уз синове у дворишту, када је у зору погинуо њен стриц Анђелко, када су се у зору у селу пребројавали, ко је жив, ко је погинуо.

“После сахране стрица, без свештеника и сандука, под оком ОВК, мајка је била очевидац, гледала кад су у центру села испред цркве Пресвете Богородице одвајали мушкарце од жена, мајки и сестара, када су све мушкарце, и моју браћу ставили у један камион. Женама које су остале у селу рекли су да их воде у штаб да се потпишу и да ће их вратити”, рекла је она.

“Мајка ми је причала да је пришла камиону, тада је синове последњи пут видела, имала је неки завежљај и у завежљају мало погаче и сира... Хтела је то

да им пружи, они нису узели, рекли су јој да буде храбра. Препознала је тада неког из ОВК у црној униформи, причало се после да је то био Харадинај, тог припадника ОВК молила је за синове и остале на камиону, да ником ништа нису урадили, да их пусте, нико од комшија Албанаца није помогао”, прича Олгица.

Албанци у црним униформама не да никоме нису помогли, преноси наша саговорница причу своје мајке, него су женама наредили да оду кућама, да узму најосновније што им треба и да крену из села. Мајка јој је после, са другим женама допала и заробљеништва, у логору у селу Нишор у згради основне школе, највероватније. Жене су тада залагањем Међународног комитета Црвеног крста пуштене, 24 мушкарца из Оптеруше и Ретимља су остали.

“Тута не престаје, сећање на њихову честитост, доброту, лепоту... Јуче у цркви сви смо се молили да буду тамо где праведни почивају, а ја сам као и увек осећала током молитве њихову љубав, братску”, каже Олгица.

Специјализовано тужилаштво Еу-лекса урадило је својевремено видео запис сведочења њене мајке. Олгица Костић каже да је својевремено на неким догађајима питала да ли ће та сведочења бити валидна, да ли ће бити прихваћена, рекли су јој да суд уважава све.

“Шта ће бити, видећемо. Нама остаје да се надамо да ће правда бити задовољена, не само божија него и ова, земаљска. Чему онда судови, тужилаштва, закони, правда. Двадесет и пет година од протеривања, нико од Срба није се вратио у Ретимље и Оптерушу. Имовина је узурпирана од Албанаца, комшија, куће порушене... Правда за сада није ни на помолу, ми нашу имовину нисмо продали, ми желимо да обиђемо наша поља, наше њиве и ливаде, средимо наша дворишта која су у корову, то је наше, то није њихово”,

СВЕДОЧЕЊЕ ДРАГИЦЕ БОЖАНИЋ

ОВК-а у јулу 1998. одвела све Србе из Оптеруше

17. август 2023. Извор: www.kosovo-online.com

Драгица Божанић, некадашња затвореница ОВК-а на Косову, којој су отети и убијени малолетни син Немања, супруг Младен, као и блиски рођаци, сведочи данас у Специјалном суду у поступку против Хашима Тачија, Кадрија Веселија, Реџепа Сељимија и Јакупа Краснићија.

Драгица Божанић, је на суђењу рекла да је била затворена у селу Зочиште са женама из свог и околних села и да нису имале никакве информације о својим ближњима. Божанић је рекла да су са њом били заточени људи из њеног села Оптеруша, а на питање да ли су они били припадници српске полиције или војске, истакла је да је реч о људима који су се бавили пољопривредом и цивицима.

Драгица Божанић је пре три године изјавила за медије да јој је 2006. јављено да су пронађени остаци Младена и Немање Божанића и да је "њихове кости преузела на прелазу Мердаре и сахранила их на Орловачи у Београду", али да не верује да су то они. Како је рекла тада, "оставила је то на Богу".

Како је рекла сви мушкарци су били одведени од стране ОВК у јулу 1998. године, а да пре 17. јула, када се догодио први напад ОВК, није било сукоба.

"Не, није било до тог дана борби, до 17. на 18. када смо били нападнути, тада је борба трајала од један, до ујутру. Пре тога нисмо имали борбе", рекла је она.

Присетила се да је њено село већински било насељено Албанцима. Према њеним речима било је 260 њихових кућа и око 10 српских.

Албанци и Срби су се, како је рекла, сретали на пољу свакога дана и некада је међу њима постојало поштовање. Склањали су се једни другима на уским путевима да прођу кола.

Међутим, она додаје да су временом, са порастом тензија, Албанци и Срби полако престајали да се друже. Божанић је приликом излагања рекла да је њен покојни супруг био добар човек и да се пре напада ОВК дружио чак више са Албанцима, него са Србима.

"Мој супруг је био добар човек и више се дружио са Шиптарима него са Србима, излазио је по продавницама и са киме се дружио дружио се. То сви знају", рекла је она.

Одговарајући на питања о свом сину Немањи и рођаку Злату Божанићу, она је рекла да њих двојица нису били у селу када

рекли "предајемо се". Одатле су нас спровели у центар и одвезли у село Сметиште и ту су нас једног, по једног испитивали. Гледали су нас, нисмо смели да се померимо", рекла је Божанић.

Једна од жена са којом се срела у заточеништву била је Славица Банџић, а која јој је, како је навела Божанић, рекла да се, док је била у Печанима, спустила у подрум куће где су били затворени мушкарци и села.

"Она се спустила у подрум и видела је мушкарце и рекла је да су били на слами по поду. Видела је њеног су-

пруга, мог сина, укупно осам наших мушкарца је било ту", рекла је она.

Такође, Божанић је на суђењу рекла да је у манастиру Зочиште 1998. године срела рођаку Петру Костић. На питање суда шта су разговарале приликом сусрета, рекла је да су биле уплашене и плакале су.

"Када ме је видела кукала је шта нас је снашло. Плакали смо, шта смо могли друго да радимо, тешили смо једни друге. Она је рекла да су њих покупили и да је међу припадницима ОВК било људи које је познавала из њиховог села. Она ми је рекла да се највише плашила за своје синове. Она ми је рекла да су их у Ретимљу ухапсили људи који су били и у униформама и у цивилу. Исто су такви били и ови који су нас покупили само из нашег села", рекла је она.

Божанић је рекла да је своју судбину и све што јој се догодило у заточеништву испричала рођаци Олгици Божанић, која је становала у Ораховцу.

„Када смо се први пут среле испричала сам јој своју причу и она зна моју истину. Њој сам све испричала, она је била школована и паметна и мислила сам да је она права особа да зна о томе. Она води евиденцију о свему томе, иако није сведок. Она нас заступа преко Удружења, њој сам

то препустила, а ја сам сведок", рекла је Божанић.

Према њеним речима, Олгица Божанић је покушала да добије информације о несталима и данас се тиме бави.

Током испитивања заступника жртава, британског адвоката Сајмона Лоса, Драгица Божанић је истакла да се након тих догађаја никада није било могуће вратити на Косово.

"Не, није било могуће вратити се, после такве несреће шта бих ја очекивала даље међу Шиптарима, тамо није било повратка, десило се много тога ружног, не бих се вратила никада", казала је.

Божанић је навела да колико памти сви њени преци су рођени и одрасли на Косову, а пре рата она је Косово сматрала својим домом.

Живот пре рата, Божанић описала је као нормалан, добар и срећан и навела је да се са комшијама Албанцима живело исто као и са комшијама Србима.

"Живело се нормално, само што нисмо исте вере, али дружили смо се, честитали једни другима празнике, они нама Ускрс, ми њима Бајрам. И када сам се удала, отишла сам у друго село, исто мешовито, наставили смо тако. Мој свекар је био добар човек, сви су га поштовали, због њега су старији мени устајали у аутобусу да седнем", испричала је Божанић.

Како каже, од када су јој нестали син и супруг, у потпуности се променила, више није иста особа, а снагу да се бори за истину, како наводи, даје јој унука која је рођена у несрећи.

"Можда ми је она сачувала памет да будем јака и после 25 година и да тражим мог сина и супруга и све остале који су настрадали. Није лако, тешко је, не бих пожелела ниједном родитељу ово што се мени десило. Када су ми одвели сина, пола срца су ми однели, умрећу са тим, а последњи мој дах ће бити за мог сина и супругу. Идем на крај света само због истине, не причам ништа што је лоше, што није, испричала сам оно што ми је најтеже, што ме највише болело", навела је Божанић.

Како наглашава и пет година неизвесности је много, а камоли 25.

"Ниједан комшија није имао снаге да каже убијени су – тамо су, идите, узмите их. Нисмо били лоши људи, ни са ким нисмо били у свађи, криво ми је што се десило тако, могли су да дођу да кажу идите, оставите све и идите, а не да нас покупе, узму младу децу која се нису ни школовала. Мој син је имао 16 година", навела је.

Божанић, како је рекла, не живи на Косову од када су је пустили након отмице. Тада су јој, како каже, рекли да иде у Србију и да нема шта да тражи у свом селу на Косову.

"Живела сам да дођем овде, и док сам жива не одустајем од истине. Умрећу са својим болом", рекла је Божанић.

30. АВГУСТ: КОНФЕРЕНЦИЈА

Међународни дан несталих лица

30. август 2023, Прес центар УНС-а

Конференција за медије Координације српских удружења породица несталих, убијених и прогнаних са простора бивше Југославије

Говорили су: Душко Челић, председник Координације, Никола Селаковић, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у Влади Републике Србије, Љубомир Миладиновић, генерални секретар Црвеног крста Србије, Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, Зорица Благојевић, мајка несталог Срећка (14 год) и сестра несталог Бобана (25 год), Драгана Мајсторовић, мајка несталог Ивана Мајсторовића (17 год)

На конференцији је емитован спот са порукама и подацима поводом Међународног дана несталих, у копродукцији Координације, МКЦК и ЦКС.

Након одржавања конференције за медије, учесници скупа ће код Споменика несталим и страдалим лицима у ратовима 90-их, на простору бивше СФРЈ у Ташмајданском парку положити венац и цвеће. Учесници ће носити по један цвет, који симболизује нестало лице.

Позиви за Конференцију упућени су и представницима: Канцеларије за Косово и Метохију, Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону, Међународне комисије за нестала лица, Тужилаштва за ратне злочине, Документационо-информационог центра "Веритас" и Савезу Срба из региона.

Према подацима Међународног Комитета Црвеног крста, у Региону се данас, тражи још 9.781 лица, несталих током ратова 90-их година на просотру бивше Југославије. Од почетка 2023. године, до краја јула месеца, расветљена је судбина свега 56 лица.

Од укупног броја несталих, према подацима Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и подацима надлежних органа у Републици Српској, око 3.700 лица је српске националности.

Породице жртава изражавају незадо-

вољство због политизовања, маргинализовања и застоја у процесу тражења и идентификација несталих лица, као и у откривању истине, задовољењу правде и сатисфакције. Такође породице жртава изражавају незадовољство због прекида рада на доношењу Закона о несталим лицима у Републици Србији. Позивамо представнике медија да забележе програм обележавања Међународног дана несталих лица, као и да својим садржајима и уређивачким политикама дају допринос неговану културе сећања и подрже борбу породица жртава у трагању за истином и правдом, јер породице несталих и даље чекају!

”

Наставићемо рад на доношењу закона о несталим лицима. За то постоји политичка воља, исказана на састанку код председника Републике Србије одржаног септембра 2019. године

Никола Селаковић, Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Обележавање Међународног дана несталих одржава се уз подршку Међународног комитета Црвеног крста.

Говор Председника Координације др Душка Челића поводом Међународног дана несталих лица

30. август 2023. Прес ценџар УНС-а

Данас је 30. август – Међународни дан несталих лица, дан када се у целом свету, заједно сећамо несталих лица, када позивамо на солидарност са члановима њихових породица, и када позивамо јавност у Србији и у региону да се сете трагичних ратних збивања у не тако давној прошлости на простору бивше Југославије, да се сете масовних жртава, убиства, погибије и нестанака људи који који су били учесници тих трагичних збивања а нарочито невини пострадалих, дан када позивамо јавност да подрже основно право породица несталих – право да знају судбину својих вољених, несталих у сукобима, 90-их година на простору бивше Југославије.

Према подацима Међународног Комитета Црвеног крста, у Региону се данас, тражи још 9.781 лица, несталих током ратова 90-их година на просотру бивше Југославије. Од почетка 2023. године, до краја јула месеца, расветљена је судбина свега 56 лица. Од укупног броја несталих, према подацима Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и подацима надлежних органа у Републици Српској, око 3.700 лица је српске националности.

У Србији и данас живи или је након ратова 90-их година на простору бивше Југославије, нашло уточиште након прогона из својих домова широм Хрватске, Босне и Херцеговине и са Косова и Метохије, на хиљаде породица, које и даље трагају за трагичним судбинама својих несталих, за истином о догађајима у којима су нестали, за информацијом где су укупани њихови посмртни остаци, ако уопште имају гроба, или укопа, или су им гробови, знане и незнане јаме, горе, реке, пољане, ливаде... речју знана и незнана стратишта широм бивше Југославије.

Наши нестали не налазе се у Србији или су пак на територији Косова и Метохије, на којој Република Србија не врши фактичку власт. Утолико пре је положај породица несталих тежи, у односу на све друге на простору бивше Југославије а њихова права на истину и правду теже остварива.

Ове године, Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица на простору бивше Југославије,

као кровна организација удружења породица несталих, обележава Међународни дан несталих слоганом "ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ".

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ да друштво покаже примерену емпатију, саосећање и солидарност са породицама несталих.

Колико наше друштво памти трагедије хиљаде наших породица из ближе и даље прошлости ? Колико је велики пријатељ Срба, Арчибалд Рајс, у праву када наводи да смо ми као народ склони да брзо заборавимо? Да ли нам се због тога историја понавља? Колико друштво, у трци за економским и егзистенцијалним опстанком али и у сопственој самодовољности, занима трагедија других? Да ли и га, како песник рече, "све ране нашег рода боле"? Колико људи у Србији зна да и данас, 33-е године од почетка првих сукоба на простору бивше Југославије, велику социјалну групу чине унесрећене породице прогнаних из својих домова које су изгубиле неког од својих најмилијих или још увек трагају за њиховом судбином у Хрватској, Босни и Херцеговини и на Косову и Метохији?

Истина је да у последњих неколико година бележимо напредак у погледу неговања културе сећања, када су у питању масовна страдања нашег народа, попут акције етничког прогона Срба из Крајине названој "Олуја" и геноцида над Србима почињеног усташког поретка у тзв. Независној држави Хрватској у систему логора Јасеновац. Али, то не значи да ово друштво системски и трајно негује културу сећања. Култура сећања подразумева трајни друштвени консензус и трајну и систематску друштвену и државну акцију, независну од тога које партије врше власт у Србији и разуме се, без дневно-политичких садржаја у обележавању значајних датума и догађаја. То није ствар појединца, већ ствар читавог друштва. Ово је прилика да по ко зна који пут истакнемо да се Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица на простору бивше Југославије, залаже за чињенични и неполитички приступ решавању судбине несталих лица, да удружења чланице Координације следе такав приступ.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ на достојно спомен обележје жртвама несталим на простору бивше Југославије.

Култура сећања подразумева и спомен обележје достојно жртва несталих и страдалих у ратовима 90-их година на простору бивше Југославије. То свакако нису платнени, пластифицирани и папирни панели са дневно-политичким порукама и правно упитном употребом ликова несталих и погинулих, произвољно изложени по оградама и којекуде на јавним површинама, изложени атмосферским утицајима, на милост и немилост животињама и неодговорним појединцима. Колико људи данас у Србији зна где се налази споменик српским жртвама несталим у ратовима 90-их година на простору бивше Југославије и да ли зна да је реч о једном неутледном споменику у виду камена неправилног облика ?

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ да у књигама за основне и средње школе младе генерације у Србији, на срећу, одрасле у миру, буду садржани примерени текстови и лекције о трагичним догађајима из не давне прошлости и страдање њихових сурађана и сународника

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ да генерације младих знају барем за неко од више десетина стратишта на Косову и Метохији, у Босни и Херцеговини и у Хрватској у којима су страдали и масовно нестајали њихови сународници, они чије породице деценијама трагају за њиховом судбином

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ да млади барем нешто о томе сазнају и науче у школи ?

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ на примерен однос медија према овом најтежем питању наслеђа ратова 90-их година на простору бивше Југославије. Тога свакако нема ако се само једном у години посвети свега неколико минута, неколико реченица и неколико кадрова са оваквих или сличних догађаја. Посебно је неприхватљиво да се питање несталих и страдалих Срба ставља у дневнополитички контекст или у контекст непримених садржаја, не укуса, примитивизма, и тиме наново повре-

ђују жртве и њихове породице.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ да се Међународни дан несталих, обележава уз покровитељство државе – Републике Србије, а не то ево више од 20 година чине породице организоване у удружења и Координацију удружења породица несталих уз помоћ и подршку Регионалне делегације Међународног комитета црвеног крста, ево чули смо, последњи или претпоследњи пут ове године.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ на истину и правду.

Вођени принципима неполичности, у складу са нашим становиштем да је питање решавања судбине несталих лица у ратовима на простору бивше Југославије 90-их година прошлог века, пре свега хуманитарно и цивилизацијско питање, клонећи се прејакних речи, Координација српских удружења породица несталих сматра да питања проналажења несталих, као и одговорности за ратне злочине на простору бивше Југославије су неразводна. Право породица жртава на истину неразводно је с правом на правду као делу права на сатисфакцију. Ова права су не само правне природе, већ морално и цивилизацијско питање које предходи свим другим питањима, и људским правима. С тога нема оправдања за нечињење власти у региону у погледу процесуирања ратних злочина и привођењу правди учинилаца ратних злочина, у случајевима када је постојање основане сумње ноторно познато. Пример одбојања поступања власти Хрватске поводом бомбардовања колоне српских цивила избеглих из Крајине на Петровачкој цести пре 28. година и убиства српске деце и цивила је у том погледу илустративан. То није демонстрација једнаког третмана према свим жртвама, без обзира које су националности, како се званично на речима тврди, већ је на жалост, дискриминација жртава на делу, као што је и одбијање да се откопају посмртни остаци на верификованим гробним местима, баш зато што се зна да припадају српским жртвама. У случају ексхумације и идентификације, званично се наводи да је реч о "држављанима Хрватске" или о хрватским држављанима", што наводи на нетачан закључак о националности жртава а заправо треба да перфидно прикрије право стање ствари.

На жалост, слична ситуација је и у Босни и Херцеговини у којој се граде јавне политике на основу монопола једног народа,

Колико наше друштво памти трагедије хиљаде наших породица из ближе и даље прошлости ? Колико је велики пријатељ Срба, Арчибалд Рајс, у праву када наводи да смо ми као народ склони да брзо заборавимо? Да ли нам се због тога историја понавља? Колико друштво, у трци за економским и егзистенцијалним опстанком али и у сопственој самодовољности, занима трагедија других? Да ли и га, како песник рече, "све ране нашег рода боле"? Колико људи у Србији зна да и данас, 33-е године од почетка првих сукоба на простору бивше Југославије, велику социјалну групу чине унесрећене породице прогнаних из својих домова које су изгубиле неког од својих најмилијих или још увек трагају за њиховом судбином у Хрватској, Босни и Херцеговини и на Косову и Метохији?

бошњачког, на жртву. Масовне жртве и ратни злочини сагледавају се готово искључиво у политичком а не у чињеничном и хуманитарном наративу, у коме страдају истина, правда а и права породица да сазнају судбину несталих.

Са жаљењем и негодовањем констатујемо да се сва питања везана за нестанке у оружаним сукобима на Косову и Метохији, налазе у дубокој сенци политичких преговора представника Републике Србије и de facto власти у Приштини, па тако и питање несталих. Изјава Љљина Куртија поводом "Заједничке декларације о несталим лицима" на Косову и Метохији, да се "ова лица могу сматрати делом српског геноцида на Косову", дакле сва лица на која се декларација односи, њих 1618, поред тога што представља генералну чињеничну неистину, представља грубу увреду за оне жртве и чланове њихових породица, како Српске, тако и албанске и друге националности, које су

нестале или страдале од стране терористичке тзв. "ОВК", а њих је барем половина од овог броја, и представља и безочну манипулацију, под наизглед хуманом и принцијелном маском да жртве немају националност, а заправо се све смештају у некакав чињенични концепт који указује да су жртве Албанци а злочинци Срби. Имајући у виду искуство са компромитовањем правде у оставштини Хашког Међународног суда за ратне злочине почињене у бившој Југославији, није реално очекивати да ће породице несталих остварити право на правду у тзв. специјализованим већима, која са иностраним особљем делују у Хагу у квазиправном систему de facto власти на Косову и Метохији, али баш због тога суђења у Хагу не смеју да се догађају у мраку, далеко од очију опште јавности и јавности породица несталих и породица жртава.

Подржавамо рад надлежних правосудних органа Србије на откривању ратних зло-

”

Породице несталих и даље чекају на институционалну подршку друштва, државе и локалних самоуправа, породицама жртава, на признање права на сатисфакцију и посебну подршку као једној од најрањивијих социјалних група, која, поред тога што је изгубила једног или више чланова породице, има статус избеглих односно прогнаних лица.

Зашто нестали и породице несталих још увек, 33 године од првих нестанака и страдања на простору бивше Југославије, још увек у правном систему Србије нису препознате као посебно осетљива друштвена група, као жртве?

Због чега једино Србија, у односу на све земље региона, чак и у односу на *de facto* власти на Косову и Метохији, није системским законом уредила најважнија питања везана за нестала лица.

Др Душко Челић

чина и процесуирању њихових учинилаца. Сматрамо да је то праведно и да само на тај начин можемо с пуним правом и кредибилитетом да исто захтевамо и од свих других у региону.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ на институционалну подршку друштва, државе и локалних самоуправа, породицама жртава, на признање права на сатисфакцију и посебну подршку као једној од најрањивијих социјалних група, која, поред тога што је изгубила једног или више чланова породице, има статус избеглих односно прогнаних лица.

Зашто нестали и породице несталих још увек, 33 године од првих нестанака и страдања на простору бивше Југославије, још увек у правном систему Србије нису препознате као посебно осетљива друштвена група, као жртве ?

Због чега једино Србија, у односу на све земље региона, чак и у односу на *de facto* власти на Косову и Метохији, није системским законом уредила најважнија питања везана за нестала лица.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ доношење закона о несталим лицима. Питање доношења Закона о несталим, односно питање правног оквира везаног за процес тражења несталих лица и остваривање права породица жртава, укључујући и право на сатисфакцију, након што је, делегација Координације добила подршку од председника Републике, господина Александра Вучића, 2. септембра 2019. године, и данас, након 4 године од тог дана и 33 године од првих нестанака на простору бивше Југославије, је актуелно. Радна група, за израду Нацрта Закона о несталим, након што је усагласила преко 90% текста, прекинула је са радом новембра 2021. године. Сматрамо да се, упркос постојању неких објективних разлога, ничим не може оправдати чињеница да поступак доношења Закона о несталим лицима, није окончан у мандату предходне Владе и Народне скупштине Републике Србије. Утолико пре што је доношење Закона о несталим предвиђено Националном стратегијом за процесуирање ратних злочина и Акционим планом за спровођење националне стратегије за процесуирање ратних злочина, које је влада Републике Србије донела октобра 2021. године, а којом је предвиђено да се рад на доношењу Закона о несталим лицима оконча у "трећем тромесечју (дакле септембра) 2021" године! С тога је ово прилика да у име породица жртава јавно затражимо деблокирање рада Радне групе за израду нацрта закона о несталим лицима и окончање поступка доношења Закона до краја ове године.

Дана 16. августа ове године, делегација Координације примљена је од стране ресорног министра Селаковића. Састанак је био веома садржајан и отворен. На њему смо

подсетили министра да је рад на изради нацрта Закона о несталим лицима, када је доведен до завршне фазе, застао новембра 2021. године. Министарству смо ми доставили последњу радну верзију нацрта Закона о несталим лицима и друге пратеће документе везане за овај текст. Поменути су и нека отворена питања и дилеме која отежавају и компликују рад на доношењу Закона, али, без обзира на то, уколико се жели да реши неко питање или проблем, увек ће се наћи начин за то, уколико се пак то не жели, увек ће се наћи оправдање. Овом приликом желим да поновим и да подвучем да се политичка воља за неопходност доношења Закона о несталим лицима, изражена јавно са највишег места у Републици Србији, не може доводити у питање. Такође, не можемо прихватити да се активности на доношењу закона врате на почетак због тога што је готово пре 300 дана на челу ресорног министарства дошло до персоналне промене. Наш захтев је, да у доброј вери и у сарадњи са ресорним министарством, окончамо рад на доношењу нацрта Закона о несталим лицима, да Влада усвоји предлог закона и да Народна скупштина до краја ове године коначно донесе Закон о несталим лицима.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ да делегацију Координације прими председник Републике, господин Александар Вучић, и на тај начин јавно, симболички и суштински подржи породице жртава и њихову борбу за право да знају и право на правду, да својим ауторитетом помогнете да се рад на изради и доношењу Закона, коначно оконча, као и да упути пригодне поруке породицама жртава и јавности. Последња вест из Кабинета председника је да ће делегација Координације бити примљена 4. септембра, чекамо потврду сатнице.

ПОРОДИЦЕ НЕСТАЛИХ И ДАЉЕ ЧЕКАЈУ. То чекање, више него тродесетогодишње, није чекање Годоа – некога који никада неће доћи, то чекање је заправо синоним за нашу борбу престану. Породице несталих неће дозволити да њихови нестали нестану. И у овим тешким и непредвидивим временима, без обзира на динамику политичког живота у Србији, породице неће одустати од борбе за остваривање права на истину, правду и сатисфакцију, а Координација српских удружења породица несталих и удружења – чланице, неће одустати од своје мисије.

На крају, у име Координације и у име, посебно захваљујем Међународном комитету црвеног крста – Регионалној делегацији у Београду, и свим драгим и добрим људима запосленим у Делегацији, који су нас свих ових година логистички и материјално помагали, уз хумано и пријатељско разумевање, не само у обележавању Међународног дана несталих лица. Ово је последњи ли претпоследњи пут да су то учинили, јер су нас данас обавестили да подршка удружењима породица престаје.

Међународни званичници позивају на спровођење Декларације о несталим

Извор: kossev.info

На хиљаде је породица које и даље трагају за трагичним судбинама својих несталих. За истином о догађајима у којима су нестали, за информацијом где су укупани њихови посмртни остаци, ако уопште и имају гробова или су им гробови знане и незане јаме, горе, реке, пољане, ливаде, речју знана и незнана страстишта широм бивше Југославије“, својим говором конференцију је започео председник Координације српских удружења породица несталих, убијених и прогнаних са простора бивше Југославије, Душко Челић.

Истакао је да се нестали Срби не налазе у Србији или су на територији КиМ, где, подсетио је, држава Србија не врши фактичку власт. Самим тим, додао је, положај породица несталих је тежи у односу на све друге у бившој СФРЈ.

„Породице несталих чекају на истину и правду, вођени принципима неполитичности у складу са нашег становништва да је питање несталих хуманитарно и цивилизацијско питање“, поручио је он.

Питање несталих на КиМ, истакао је Челић, налази се у дубокој сенци политичких преговора власти Србије и у Приштини. Нарочито су му забрињавајуће поруке из Приштине.

„Изјава Аљбина Куртија поводом Декларације о несталим, да се лица могу сматрати жртвама српског геноцида на КиМ... Поред тога што је неистина, то је груба увреда за жртве и њихове породице како српске тако и других националности, које су нестале од стране Терористичке ослободилачке војске Косова. То представља и манипулацију под наизглед хуманом маском да жртве немају националност, а заправо се смештају у чињенични концепт – да су жртве Албанци а злочинци Срби“.

Председник Комисије за нестала лица Владе Србије, Вељко Одаловић, каже да су подаци о судбинама несталих на простору бивше СФРЈ поражавајући, те да му је посебно забрињавајуће што се о српским жртвама не говори.

Када је реч о КиМ, Одаловић каже да званичници у Приштини не желе да сарађују са Београдом поводом питања несталих.

„На простору КиМ смо имали укупно 382 идентификације, а за задњих 10 година имамо 30. Три годишње. То говори о отклону оних који треба да раде оно што треба и што је обавеза“, нагласио је Одаловић.

И док критикује Приштину, Одаловић, са друге стране, каже да не постоји захтев у вези са питањем несталих на који Србија

није одговорила.

Прокоментарисао је и усаглашавање страна око Декларације о несталим у Бриселу, наводећи да је она била „светло“, међутим:

„Три састанка смо имали после тога у Бриселу и Приштина неће да разговара о заједничком плану, активностима, комисији – да наставимо да радимо онако како је Декларацијом прописано“.

а хиљаде је породица које и даље трагају за трагичним судбинама својих несталих. За истином о догађајима у којима су нестали, за информацијом где су укупани њихови посмртни остаци, ако уопште и имају гробова или су им гробови знане и незане јаме, горе, реке, пољане, ливаде, речју знана и незнана страстишта широм бивше Југославије“, својим говором конференцију је започео председник Координације српских удружења породица несталих, убијених и прогнаних са простора бивше Југославије, Душко Челић.

Истакао је да се нестали Срби не налазе у Србији или су на територији КиМ, где, подсетио је, држава Србија не врши фактичку власт. Самим тим, додао је, положај породица несталих је тежи у односу на све друге у бившој СФРЈ.

”

Изјава Аљбина Куртија поводом Декларације о несталима, да се лица могу сматрати жртвама српског геноцида на КиМ...Поред тога што је неистина, то је груба увреда за жртве и њихове породице како српске тако и других националности, које су нестале од стране Терористичке ослободилачке војске Косова. То представља и манипулацију под наизглед хуманом маском да жртве немају националност, а заправо се смештају у чињенични концепт – да су жртве Албанци а злочинци Срби.

Душко Челић

„Породице несталих чекају на истину и правду, вођени принципима неполитичности у складу са нашег становишта да је питање несталих хуманитарно и цивилизацијско питање“, поручио је он.

Питање несталих на КиМ, истакао је Челић, налази се у дубокој сенци политичких преговора власти Србије и у Приштини. Нарочито су му забрињавајуће поруке из Приштине.

„Изјава Аљбина Куртија поводом Декларације о несталима, да се лица могу сматрати жртвама српског геноцида на КиМ... Поред тога што је неистина, то је груба увреда за жртве и њихове породице како српске тако и других националности, које су нестале од стране терористичке ослободилачке војске Косова. То представља и манипулацију под наизглед хуманом маском да жртве немају националност, а заправо се смештају у чињенични концепт – да су жртве Албанци а злочинци Срби“.

Председник Комисије за нестала лица Владе Србије, Вељко Одаловић, каже да су подаци о судбинама несталих на простору бивше СФРЈ поражавајући, те да му је посебно забрињавајуће што се о српским жртвама не говори.

Када је реч о КиМ, Одаловић каже да званичници у Приштини не желе да сарађују са Београдом поводом питања несталих.

„На простору КиМ смо имали укупно 382 идентификације, а за задњих 10 година имамо 30. Три годишње. То говори о отклону оних који треба да раде оно што треба и што је обавеза“, нагласио је Одаловић.

И док критикује Приштину, Одаловић, са друге стране, каже да не постоји захтев у вези са питањем несталих на који Србија није одговорила.

Прокоментарисао је и усаглашавање страна око Декларације о несталима у Бриселу, наводећи да је она била „светло“, међутим:

„Три састанка смо имали после тога у Бриселу и Приштина неће да разговара о заједничком плану, активностима, комисији – да наставимо да радимо онако како је Декларацијом прописано“.

Питањем несталих се, каже, не баве ни они који су гарант споразумима – Европска унија, а то је, сматра он – велики проблем. Након ове конференције, учесници скупа су код Споменика несталим и страдалим лицима у ратовима 90-их, на простору бивше СФРЈ у Ташмајданском парку положили венац и цвеће. Носили су по један цвет, који симболизује нестало лице.

ИЗ ГРАЧАНИЦЕ УЗ ПИТАЊЕ ГДЕ СУ НЕСТАЛИ?

У Грачаници су се и ове године, испред општинске зграде окупили чланови киднапованих и несталих са КиМ. Поручују да неће одустати од својих захтева да се сазна судбина њихових најмилијих.

Више десетина чланова породица и пријатељи киднапованих и несталих Срба на Косову положили су венце. Носили су фотографије и велики транспарент на којем је писало: „Где су нестали?“

И они су затражили да питање несталих буде приоритет у преговорима Београда и Приштине.

„Године пролазе, а ми остајемо са нашим болом, тугом и неизвесношћу да се киднаповани пронађу, а извршиоци тих злочина изведу пред лице правде“, рекла је координаторка Удружења киднапованих и несталих са КиМ, Силвана Маринковић, пренео је РТС.

ОБЕЛЕЖАВАЊУ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА НЕСТАЛИХ У ГРАЧАНИЦИ ПРИСУСТВОВАЛИ СУ И ПРЕДСТАВНИЦИ МЕЂУНАРОДНОГ ЦРВЕНОГ КРСТА, ЦРВЕНОГ КРСТА СРБИЈЕ И КОСОВА И МЕТОХИЈЕ, ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, ДОМА КУЛТУРЕ, ДОМА ЗДРАВЉА, ПРЕНЕО ЈЕ РАДИО КИМ.

Са друге стране, приштински званичници, косовска председница Вјоса Османи и председник скупштине Ђлаук (Глаук) Коњуфца – су поводом данашњег дана испред косовске скупштине, код споменика посвећеног несталим лицима, јутрос положили цвеће.

За разлику од претходне године, овогдишњем обележавању није присуствовао косовски премијер Аљбин Курти, али се накондано огласио на друштвеним мрежама.

Највиши косовски званичници су, готово једногласно, оптужили званични Београд, да крши обавезе које се тичу несталих лица тиме што, наводно, прикривају податке о

”

Нажалост, поруке Аљбина Куртија и његових посланих и данас нам показују колико је Приштини мало стало до обзира хуманости и стварне нормализације односа, већ свако питање па и потрагу за 1,618 несталих, користе за дневно политичку борбу.

Петар Петковић, Директор Канцеларије за Косово и Метохију

томе где су сахрањени.

Курти: Србија и даље стоји над масовним гробницама док их негира

Курти и данас прстом упире у Београд, поновивши и сада оно што је претходно говорио – да су „киднаповани насилно нестали од стране наручиоца из извршне власти Србије“.

„После пада Милошевића, у Србији је откривено пет великих масовних гробница са укупно 950 киднапованих и убијених наших људи у Батајници, Перућцу, Петровом Селу, Рудници и Кижеваку“, написао је Курти.

Он је поручио да ће косовске институције дати приоритет расветљавању судбине и локације несталих лица, подсетивши да је

”

Упркос томе што је током ове године постигнут договор у Бриселу, а потом и Анекс у Охриду, који је створио јасну обавезу за Србију да отвори све архиве које садрже информације у вези са масовним гробницама и локацијама несталих лица услед насиља током рата на Косову, упркос захтеву Владине комисије који је још почетком јуна ове године упућен председнику Србије – да отвори све те архиве у складу са договорима, Србија, нажалост, и даље флагрантно крши ове обавезе, а такође бих рекла да она наставља да понавља свој злочин прикривајући локацију несталих особа.

Вјоса Османи

усвојен нацрт за оснивање „Института за злочине почињене током рата на Косову“.

Он је уједно позвао међународну заједницу, „да изврши притисак“ на Београд.

„Данас и увек позивам међународне партнере да појачају притисак на Србију, као одговорну за нестанак наших грађана, да открије њихову судбину и да кажњавање оних који носе политичку, војну и полицијску одговорност за ове злочине – донесе правду“, навео је Курти.

Он се у међувремену огласио на Твитеру наводећи да „тешко пада одсуство 1,617 насилно несталих лица током рата на Косову.

Уједно је оптужио званични Београд да одбија да отвори архиве и открије локације масовних гробница, те да негира одговорност.

Османи: На челу Србије исти људи који су изазвали насилни нестанак

Косовска председница се придружила оптужбама на рачун званичног Београда, тврдећи да „флагрантно крши обавезе“ презете у Бриселу и Охриду, а које се тичу несталих лица.

„Упркос томе што је током ове године постигнут договор у Бриселу, а потом и Анекс у Охриду, који је створио јасну обавезу за Србију да отвори све архиве које садрже информације у вези са масовним гробницама и локацијама несталих лица услед насиља током рата на Косову, упркос захтеву Владине комисије који је још почетком јуна ове године упућен председнику Србије – да отвори све те архиве у складу са договорима, Србија, нажалост, и даље флагрантно крши ове обавезе, а такође бих рекла да она наставља да понавља свој злочин прикривајући локацију несталих особа“, рекла је Османи, преноси Радио Ким.

Она је уједно нагласила да су „25 година

након рата на челу Србије исти људи који су изазвали насилни нестанак“.

Венце на споменик несталима положили су и потпредседник косовске владе Бесник Бисљими, министар унутрашњих послова Џељал Свеђља, министарка правде Аљбуљена Хацију, министарка трговине и индустрије Розета Хајдари, као и председник владине Комисије за нестала лица Андин Хоти и председник Ресурсног центра за нестала лица Бајрам Ђеркини.

„Нажалост, поруке Аљбина Куртија и његових посланих и данас нам показују колико је Приштини мало стало до обзира хуманости и стварне нормализације односа, већ свако питање па и потрагу за 1,618 несталих, користе за дневно политичку борбу“, реакција је директора Канцеларије за КиМ, Петра Петковића, након данашњег обележавања Међународног дана несталих у Приштини.

Он је позвао највише приштинске званичнике да престану са опструкцијама примене Декларације о несталим особама, наводећи да то чине већ четири месеца.

Уочи обележавања овог дана, представници Ресурсног центра за нестала лица из Приштине, на чијем је челу Бајрам Ђеркинај, као и Удружење породица „Косметски страдалници“ из Београда, упутили апел представницима међународне заједнице да им помогну у расветљавању судбине несталих. Поручили су да ће на овом путу остати док се не пронађе и последње нестало лице, без обзира на његову националну припадност. Он је уједно оптужио Приштину и Београд да не сарађују са овом организацијом.

„Радна група и Владаина комисија не сарађују са нама, не знамо куда да кренемо и шта да урадимо. Потребан је већи притисак на владе у Београду и Приштини, не могу

”

Судбина несталих лица би требало да буде решена у духу помирења...

више да играју шаховске игре када су у питању нестала лица, казао је Ђеркини.

Зијаде: Судбина несталих лица би требало да буде решена у духу помирења

Да решавање судбине несталих лица мора бити приоритет косовске владе, нагласила је и шефица УНМИК-а Каролин Зијаде, позивавши на обнављање напора и посвећености у решавању судбине жртава присилних нестатка.

„Позивам надлежне органе да, у доброј вери, предузму све неопходне мере за примену Декларације о несталим лицима усаглашене у мају у оквиру дијалога уз посредовање ЕУ“, навела је Зијаде у саопштењу.

Поручује да решавање судбине несталих лица може да допринесе ширум процесу изградње поверења, помирења и одржавању мира.

„Недостатак напретка може да наруши текући дијалог између Приштине и Београда“, наглашава Зијаде.

Шефица УНМИК-а је уједно подсетила и на закључке Фабијана Салвиолија, Специјалног известиоца УН за промовисање истине правде, репарације и гаранција непонављања, који је утврдио да је „политизација потраге за несталим лицима проузроковала неизмерну фрустрацију у цивилном друштву и породицама несталих“.

„Судбина несталих лица би требало да буде решена у духу помирења, изградње поверења и поштовања људских права, а не да буде политизована“, навела је она.

Зијаде је поручила да ће УНМИК наставити да се залаже за обнову сарадње и за приступ овом питању који је усмерен на жртве и утемељен на људским правима, у блиској сарадњи са породицама и свим релевантним актерима.

Роде и ОСЦЕ: Позивамо стране да спроведу Декларацију о несталим лицима

На међународни дан несталих лица огласио се и ОЕБС, такође позивајући Београд и Приштину да спроведу Декларацију о несталим лицима.

„Позивамо стране да спроведу Декларацију о несталим лицима потписану 2. маја ове године у Бриселу, а са циљем да се оконча патња и подстакне трајно помирење и мир“, навели су из ОЕБС-а.

Надовезао се потом и немачки амбасадор у Приштини, Јерн Роде, поделивши саопштење ОЕБС-а на Твитеру/Х.

„На међународни дан жртава присилних нестатка, придружујем се ОЕБС-у у подстицању брзог спровођења поменутог споразума. Више од 1,600 људи се и даље води као нестало, од којих је сваки од њих – један превише“, написао је Роде.

ИН МЕМОРИАМ

ТУГА УБИ СРПСКУ МАЈКУ СЛОБОДАНКУ

СРЦЕ ПРЕПУКЛО ОД БОЛА НАКОН 25 ГОДИНА ТРАГАЊА ЗА КОСТИМА СИНОВА КОЈЕ ЈЕ ОТЕО ОВК-А

Срце Слободанке Крстић из Речана код Суве Реке препукло је од бола за синовима Миодрагом (1964. годиште) и Милованом (1969. годиште), не могавши да се помири са злом судбином. Преминула је након 25 година безуспешног чекања и покушавања да сазна зашто су киднаповани, ни криви, ни дужни, њени синови Миодраг и Милован.

Последњи пут их је чула 24. јуна 1998. Враћали су се колима из Београда и из Крушевца су је позвали и рекли: "Мајко, ево још мало, па долазимо." До своје куће, у месту Речане у општини Сува Река, никада нажалост нису стигли. Заувек им се изгубио траг.

– Миодраг је био корак до шлога када су га из Призрена хитно упутили за Београд. Након две недеље позвао је мог суну, брата Милована, у Речане да дође по њега да га води кући, јер су ле-

Било је много наших комшија Албанаца који су притрчали у помоћ. Сазнали смо да су их отели Хашим Тачи, Фатмир Љимај и Кадри Весели, да су у једној кући у шуми заробили 20 особа. Сведоци су причали: "Сваке ноћи по једног убију, а Фатмир их изнесе." Ја нећу да умрем док не сазнам где су њихове кости! Само моја душа зна како ми је све ове године. Једва сам их отхранила, ни са ким се нисмо свађали, живели смо у миру и никоме ништа лоше нисмо урадили. Једно пиле да ти оде од куће жао ти, кажеш: "Куку, где ли је отишло?", а не деца рођена.

Овако је, кроз сузе, говорила мајка Слободанка.

кари рекли да је добро – прича Данијела Крстић, Милованова супруга, за "Новости".

Милован Крстић је са братом од тетке Слободаном Митровићем истог тренутка пошао из Речана, по брата колима. Дирљив сусрет и радост повратка браће кући на КиМ после Миодраговог лечења. Чекају их супруга и деца. Миодрага – Јасмина и четворо малишана: Владимир 15, Верица 9, Весна 7 и Драгиња две године. Милована чека Данијела и две ћерке – Силвана (3) и Тијана. Ни годину није имала. Отац Танасије на капији чека синове. Мајка Слободанка радосно поставила сто...

Дан одмиче, смрачило се. Нема мира, ни сна у кући Крстића и Митровића. Пред зору одлазе у полицијску станицу да питају за синове.

Сви су их видели у одласку, а у повратку нико.

У БАЊА ЛУЦИ ЈЕ ОБЕЛЕЖЕН ДАН ПОГИНУЛИХ И НЕСТАЛИХ

Република Српска још трага за 1.646 лица са списка несталих у Одбрамбено-отаџбинском рату. Председница Републичке организације породица заробљених, погинулих бораца и несталих цивила Исидора Граорац рекла је да је процес тражења несталих Срба у застоју већ 15 година и да је крајње вријеме да се убрза или да се врати у надлежност Републике Српске. – Од формирања Института за нестале БиХ 2008. године процес тражења несталих Срба је запао у ћорсокак, не функционише и заустављен је – рекла је Граорчева.

Председник Градске организације породица заробљених, погинулих бо-

раца и несталих цивила Бањалуке Бојан Келеман рекао је да су породице погинулих и несталих из Републике

публичке организације породица погинулих и несталих бораца и цивила.

Српске незадовољне процесом тражења њихових најмилијих, јер је од 2008. године, када је почео са радом Институт за нестала лица БиХ, процес тражења несталих Срба практично заустављен. – До 2008. године подаци су били много бољи, јер се годишње у просјеку проналазило осам несталих Срба, а ове године идентификовано је само једно лице српске националности – рекао је Келеман. Због застоја у процесу тражења и идентификације српских жртава, једно од рјешења је да се овај процес са БиХ врати на ниво Српске, поручили су из Републике.

САМИТ БЕРЛИНСКОГ ПРОЦЕСА У ТИРАНИ

Група за нестале особе на западном Балкану истакла је регионалну сарадњу

Октобар 2023. Извор: www.icmp.int

Четврти извештај о раду ГНО-а, који покрива билатералне активности домаћих институција за нестале особе у периоду од 1. јула 2022. до 1. јула 2023, фокусира се на provedбу мултилатералног Оквирног плана који је потписан у новембру 2018. године у седишту Међународне комисије за нестале особе (ИЦМП) у Хагу од стране домаћих институција из региона које су одговорне за тражење несталих особа.

ГНО се састоји од руководиоца и других високих представника ових институција и ангажован на решавању питања утврђених Оквирним планом. Сам Оквирни план произлази из Декларације потписане у Лондону у јулу 2018. године, у којој су премијери Босне и Херцеговине, Косова, Црне Горе, Србије, Албаније, Хрватске, Њемачке, Уједињеног Краљевства, Аустрије, Бугарске, Француске, Италије, Словеније и Пољске поновили своју одређеност да подрже активности у тражењу и идентификацији особа које се још увек воде као нестале. Активности у оквиру Оквирног плана финансирају Уједињено Краљевство и Немачка.

"ГНО настоји да осигура да се преосталих 11.000 особа несталих у сукобу у бившој Југославији пронађе, те да се породицама несталих пружи поуздане и тачне информације путем механизма ГНО-а, односно 'Форума за породице'," рекао је Андреас Клеисер, директор за политику и сарадњу ИЦМП-а. "Извештај који је данас представљен показује посвећеност ГНО-а подстицању сарадње, транспарентности и очувању права породица."

Упркос политичким тензијама на западном Балкану, постигнут је значајан напредак у тражењу и идентификацији особа које се још увек воде као нестале из сукоба 1990-их. У извештају представљеном данас на Самиту Берлинског процеса у Тирани. Група за нестале особе на западном Балкану (ГНО) истакла је практичне резултате који су постигнути кроз фокусирану мултилатералну сарадњу између надлежних владиних агенција.

Никола Перишић, председавајући Колегијума директора Института за нестале особе Босне и Херцеговине рекао је: "Овај облик мултилатералне сарадње, представља незамењив механизам када је у питању сарадња у процесу тражења несталих особа у региону. Између осталих резултата, желим да ис-

такнем важност успостављања јединствене Регионалне базе података о активним случајевима несталих особа из сукоба на подручју бивше Југославије".

Андин Хоти, председник Комисије за нестала лица Владе Косова је рекао: "У оквиру Бер-

линског процеса нашли смо консензус о годишњем извештају који је данас представљен. Република Косово остаје посвећена даљем интензивирању регионалне сарадње, у суочавању са изазовима који леже ван наших граница".

Драган Ђукановић, председник Комисије за нестала лица Црне Горе рекао је: "Комисија Владе Црне Горе подржава све активности Групе за нестале особе и задовољни смо да је усвојен годишњи извештај који је данас представљен у оквиру Берлинског процеса и драго ми је такође што и породице учествују у процесу. Сваким даном ова група све више ојачава и имаће подршку Владе Црне Горе за све будуће активности".

Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, рекао је: "Добро је што овај механизам постоји и сви треба да учинимо све да он функционише. То је механизам кроз који можемо превазићи неке од наших унутрашњих проблема, а овај извештај је показао да можемо много лакше постићи договоре него међу собом. Постоји потреба да се изврши већи притисак на друге домаће институције које учествују у процесу како би интензивније сарађивале са ИЦМП-ом, али и међусобно, на решавању питања неидентификованих посмртних остатака у мртвачницама у региону. Такође, је кључно инсистирати на информацијама о новим локацијама јер је то област у којој има највише простора за унапређење наше сарадње".

Након представљања извештаја ГНО-а и обраћања Председавајућег Одбора Регионалне координационе мреже

удружења породица несталих (РЦН), дискусија о извештају је настављена у контексту Форума за породице. Представници домаћих институција ангажовали су се с члановима Одбора Регионалне координационе мреже да истраже начине за унапређење сарадње по питању несталих особа. Регионална координациона мрежа, која окупља удружења породица несталих особа из Босне и Херцеговине, Хрватске, Косова, Црне Горе и Србије, званично је успостављена потписивањем Меморандума о разумевању под покровитељством ИЦМП-а 17. марта 2022. године у Сарајеву. Данашњи Форум за породице био је други такав догађај, након инаугурационе седнице Форума одржане у Подгорици у септембру 2022. Године.

Хаки Касуми, председник Одбора Регионалне мреже удружења породица несталих особа са простора бивше Југославије, рекао је: „Данас смо учествовали на најважнијем састанку у року од годину дана. Ми као породице несталих дали смо све од себе и добили смо обећања од институција. Зато се надамо да ће их институције задржати и да ћемо имати нове резултате укључујући напоре да се лоцирају потенцијалне гробнице, као и решавање неидентификованих случајева у мртвачницама у региону”.

ИЦМП, уз подршку влада Уједињеног Краљевства и Немачкој, подржава регионалну сарадњу подстицајући мултилатералну размену укључујући коришћење модерне технологије као што је јединствени заједнички репозиториј који је доступан породицама несталих. ИЦМП такођер ради са удружењима породица несталих ши-ром регије како би им помогао да ојачају своје капацитете на регионалном нивоу.

Уједињено Краљевство и Немачка су дугогодишњи партнери ИЦМП-а и ГНО-а на западном Балкану. Они су одиграли кључну улогу у успостављању ИЦМП-овог глобалног мандата и држава које су приступиле споразуму са ИЦМП-ом.

ВЕЉКО ОДАЛОВИЋ ИЗ ТИРАНЕ

Процес проналажења несталих лица заробљен у Бриселу

Октобар 2023. Извор: www.kosovo-online.com

Вељко Одаловић: ...и ми и Приштина једноставно да кренемо на локације, да претражујемо.

Председник Комисије за нестала лица Владе Србије Вељко Одаловић казао је за Косово онлајн да постоји спремност да се проблем несталих на простору бивше Југославије реши, али да се политика мора оставити по страни.

Група за нестала лица усвојила је извештај за протеклу годину који ће сутра бити представљен на састанку у оквиру Берлинског процеса у Тирани.

„Већ пет година ми заједно функционисемо и радимо, разговарамо, данас смо усвојили одређене извештаје које ћемо представити на панелу који је веома важан пред сутрашњи самит, и чини ми се да постоји спремност, да је ово што ми радимо хуманитарно и цивилизацијско питање. Али првенствено морамо да пробамо да се отлемо и извучемо из политике колико је то могуће, онда ће бити резултата“, рекао је Одаловић из Тирани.

Одаловић је позвао на примену Декларације о несталим лицима, која је услаглашена у мају ове године. Према његовим речима, процес проналажења несталих лица заробљен је у Бриселу.

„Ако будемо робови политике и дешавања актуелних или мање актуелних, или не знам шта ће све у будућности да буде, онда ћемо заробити овај процес јер је он заробљен у Бриселу, значи то је оно што је најгоре и наш апел је да се Декларација о несталим лицима која је проглашена стави у функцију и да почнемо да једноставно и ми и Приштина кренемо на локације, да и на једној и другој страни претражујемо. Желели смо данас да буде више актера Међународне комисије за нестала лица, да буду са нама заједно на тим свим локацијама. То је нешто што мислим да је добро за процес. Како ће одговорити ко на ову нашу пружену руку и отворену понуду, то је на њима, али у сваком случају мислим да је добро да се састајемо да разговарамо и да о овим тешким темама можемо да причамо“, закључио је Одаловић.

Андреас Клеисер: Све је теже радити на проналажењу несталих лица.

Директор за политику и сарадњу Међународног центра за нестале особе Андреас Клеисер рекао је за Косово онлајн да је од 12.000 несталих особа, од када је Центар почео с радом пронађено 1.000 несталих, што је значајан број.

Он је нагласио да се сви билатерални проблеми морају превазићи и да комисије морају наставити са радом.

„Све теже се проналазе локације масовних и појединачних гробница несталих, постоје и погрешне идентификације које се требају обрадити, а то је заиста један дуготрајан и дугорочан процес који захтева време. Постоје и особе које су нестале, а нису пријављене. Што се тиче билатералних проблема који су се појавили, милистим да је важно да се превазиђу, и да су спремни људи да се ради на томе. Потребно је више и брже радити, разговарали смо данас о Акционом плану групе за нестале особе како би се то управо постигло. Задовољан сам данашњим састанком и досадашњим радом Групе за нестала лица“, рекао је Клеисер.

Оквирни план је обавеза предвиђена Декларацијом коју су јула 2018. године у Лондону потписали председавајући Већа министара Босне и Херцеговине и премијери Косова, Црне Горе, Србије, Албаније, Хрватске, Немачке, Уједињеног Краљевства, Аустрије, Бугарске, Француске, Италије, Словеније и Пољске, потврдивши тиме своју посвећеност подржавању напора да се пронађе и идентификује 12.000 људи који се још увек воде као нестали у сукобу на тлу бивше Југославије.

Група за нестала лица има важну супервизорску улогу која проистиче из Оквирног плана за решавање питања особа несталих услед сукоба на подручју бивше Југославије, потписаног у новембру 2018. године у седишту ИЦМП у Хагу. Другу фазу имплементације Оквирног плана подржавају Влада Уједињеног Краљевства и Влада Савезне Републике Немачке.

УКЉУЧИВАЊЕ ОДБОРА МЛАДИХ УДРУЖЕЊА У ПРОЦЕС ТРАЖЕЊА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА ОДРЖАЛО ЈЕ ПЕТУ РАДИОНИЦУ ПОСВЕЋЕНУ УКЉУЧИВАЊУ ОДБОРА МЛАДИХ У ПРАЋЕЊУ ПРОЦЕСА ТРАЖЕЊА НЕСТАЛИХ ЛИЦА И ЈАЧАЊУ КАПАЦИТЕТА ОРГАНА УДРУЖЕЊА.

Радионици су присуствовали: Председник Удружења Верица Томановић, секретар Удружења Олгица Божанић, Чланови Извршног одбора Златибор Љушић, Горан Кнежевић, Славиша Вуксановић, Слободан Трифуновић, Бранкица Антић, Силвана Маринковић и Негован Маврић, чланови Надзорног одбора Драгана Мајсторовић и Игор Тодоровски, члан Скупштине Удружења Драгиша Костић, чланови Одбора младих Миљана Митровић, Драгана Маринковић, Стефан Божанић, Драгана Аџанчић и Софија Томановић.

Председница Удружења Верица Томановић отворила је Радионицу уз захвалност присутнима указала на значај заједничког рада и укључивања младих чланова у реализацији активности Удружења.

Секретар Удружења је поднела извештај о раду Удружења за период од 14. марта 2023. године и представила план рада за наредну 2024. годину.

”

Будућност наших породица је у генерацијама које нису упознале страх, које имају шансу да неоптерећене бременом претешке историје живе живот у светлости нових сазнања, поштовању међународних стандарда и цивилизацијских творевина. Све присутне представнике домаћих институција и међународних организација молимо да својим ангажовањем и ауторитетом утичу на убрзање проналажења остатака наших најближих у складу са међународним хуманитарним правом.

Из уводног излагања председнице Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији Верице Томановић

Права породица на истину, правду, репарацију и меморијализацију

04. децембар 2023. године дошао „ПАЛАС“ - Тојлчичин венац 23 Београд

Поводом обележавања Међународног дана људских права Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, организовало је одржавање Округлог стола са циљем убрзања процеса проналажења људи, земних остатака, остваривање права на истину, правду, репарацију и меморијализацију.

Реализацију овог скупа Удружења подржали су:

Комисија за нестала лица Владе Републике Србије са председником господином Вељком Одловићем и проф др. Сузаном Матејић, Канцеларија за Косово и Метохију са в. д. помоћником директора Игором Поповићем, Црвени крст Србије са Генералним секретаром Љубомиром Миладиновићем, Јавно тужилаштво Републике Србије са саветником Јавног тужилаштва за ратне злочине Миољубом Виторовићем, ИЦМП - Међународна комисија за нестала лица са Луиђијем Ндоу, високим званичником ИЦМП-а за односе са Владама, УНДП са Иваном Јовановићем представником Програма Уједињених нација за развој УНДП-а.

Госпођа Милица Колаковић Бојовић, потпредседница Комитета Уједињених нација за присилне нестатке због неодложних по-

**АПЕЛ УДРУЖЕЊА:
„У ИМЕ СВИХ ЧЛАНОВА УДРУЖЕЊА МОЛИМО
МЕЂУНАРОДНЕ ПРЕДСТАВНИКЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ У
БРИСЕЛУ, МКЦК, ИЦМП-А И УНДП-А, ЗА ПОДРШКУ И
ПОМОЋ ЗА НАСТАВАК И ЈАЧАЊЕ САРАДЊЕ ИЗМЕЂУ
ПРЕДСТАВНИКА ИНСТИТУЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ПРИВРЕМЕНИХ
ИНСТИТУЦИЈА У ПРИШТИНИ И УДРУЖЕЊИМА
ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ СРБА И АЛБАНАЦА“**

слова после првог дела излагања морала је да раније напусти скуп.

Своје присуство Округлом столу Сања Лазић, помоћница министра у Сектору за борачко - инвалидску заштиту, министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Владе Републике Србије отказала је мејлом 04.12. у 10:35 да је због изненадних обавеза спречена да присуствује Округлом столу.

Састанку су присуствовали представник МКЦК Ивана Костић, представници Јавног тужилаштва Јагода Јеличић, аналитичар Радослав Богосављевић, МУП СОРЗ Ненад Богосављевић, прдстваник ИЦМП-а Иљбер Морина, УНДП-а Гојко Пантовић, чланови УО

Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије: Мирјана Миодраг Божин, Драгана Ђукић, Милосав Стојковић, чланови Извршног одбора Удружења:

Верица Томановић председник Удружења, Олгица Божанић секретар Удружења, Славиша Вуксановић, Бранкица Антић, Силвана Маринковић, Негован Маврић, Слободан Трифуновић, Надзорног одбора Удружења Драгица Мајсторовић и Игор Тодоровски, Одбора младих Стефан

Божанић, Драгана Маринковић, Миљана Митровић, Катарина Витошевић, Православ Влаховић и чланови Скупштине Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији: Радоје Вуканић, Драгиша Костић, Радмила Спасић и Богољуб Шмигић.

Својим излагањима представници државних институција и међународних организација изнели су резултате рада у претходном периоду и указали на низ препрека које спутавају убрзање процеса остваривања права породица несталих лица на Косову и Метохији.

Настојаће у наредном периоду да пронађу механизам који ће натерати представнике у Приштини да поштују потписана документа, Споразуме у Бриселу, Вашингтону и Декларацију о несталим лицима потписану у Охриду.

Округли сто је успешно реализован уз финансијску подршку Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и медијске куће ТВ МОСТ.

ЗАКЉУЧЦИ:

1. Укинути политизацију процеса тражења несталих лица и остваривања права преживелих чланова породица.
2. Укључити представнике српских и албанских удружења породица киднапованих и несталих лица учешће у разговорима на тему посвећену несталим лицима дијалога у Бриселу.
3. Хитно доношење Закона о несталим лицима у Републици Србији који је Радна група у претходном периоду привела крају.
4. Хитно наставити заједнички рад тимова за ексхумацију проверу свих потенцијалних масовних и појединачних локација гробница на терену Косова и Метохије и Републике Албаније.
5. Од Института судске медицине у Приштини захтевамо јавно објављивање извештаја о стању посмртних остатака у мртвачници.
6. Обезбедити једнак третман жртава и њихових породица без обзира на верску и националну припадност.
7. Појачати безбедност преживелих сведока и њихових чланова породица у судским поступцима, формирати посебну службу за безбедност преживелих чланова породица.
8. Од представника државних институција тражити да деца Удружења породица киднапованих и несталих лица буду на листи приоритета у запошљавању.

КРАЉЕВО: ТРАДИЦИЈА ДУГА ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ

Деца из Енглеске дарују божихне пакетиће деци из Краљева

Извор: thefilter.media

Блајквуд Кер Британија организација је која већ тридесет година у Енглеској припрема пакетиће за децу са Балкана. У сарадњи са Удружењем породица несталих и киднапованих лица са КиМ, у Краљеву већ две деценије учи наступајућих празника обрадују малишане новогодишњим пакетићима.

Захваљујем се пуно нашим пријатељима из Блајквуд Кер организације који сваке године нашу децу обрадују са пакетићима. Веома је важно да пошаљемо поруку свој деци која су данас овде са нама, а било их је преко двеста, да деца из других, нама далеких земаља попут Енглеске, мисле на њих. То је једна лепа порука пријатељства пред наступајуће празнике, каже Бранкица Антић, председница краљевачког Удружења породица

несталих и киднапованих на КиМ.

У препуној сали Градске управе малишани који су присуствовали подели пакетића могли су да уживају у луткарској божихној представи а на крају их је посетио и Деда Мраз.

Припремамо ове поклоне уназад тридесет године за сву децу из неразвијених земаља, за децу из Србије, са Косова и Метохије, Албаније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Румуније, Бугарске. Пакетиће припремају деца са најразличитијим садржајима, а ту су и честитке за божихне празнике које красе ове кутије. Мали знак пажње у празничним данима, каже Цереми Рос, директор БЦ, који је и поздрављив малишане.

Пакетићи пристигли из Велике Британије имају за циљ, не претерано материјалну

помоћ, већ пажњу и љубав према онима који имају мање.

Овај пројекат је заиста из срца и душе свих малишана и њихових ближњих, који сваке године брижљиво припремају и пакују ове поклоне. На стотине волонтера заиста пуно труда, времена и сопствених средстава издвајају како би обрадовали нашу децу.

Прича која можда најбоље описује вредност ове активности говори да је једна бака из Велике Британије сама спаковала преко 150 пакетића за децу из Србије, каже Давид Анмуш, представник Блајквуд Кер Србија.

Ове године из Велике Британије у Србију је пристигло око 8.000 пакетића, док је у сарадњи са Удружењем породица несталих и киднапованих са КиМ у Краљево пристигло преко двеста.

БАЊА ЛУКА: ДИГИТАЛНИ АРХИВ

ДИГИТАЛНИ АРХИВ
СРПСКОГ СТРАДАЊА НА
ПРОСТОРИМА СФРЈ

„Наш циљ је да снимимо сведочанства о страдањима свих Срба с подручја бивше СФРЈ, да снимимо што више грађана и направимо мултимедијалну базу података“, рекао је директор Фондације „Визуелни архив српског страдања“ Денис Бојић, чији је пројекат промовисан у Бањалуци.

Реч је о добрим делом већ сачињеној дигиталној бази података базираних на снимању, архивирању и глобалној презентацији снимљених исповести из првог лица, која ће бити допуњавана.

Бојић је рекао да пројекат представља сарадњу са свим организацијама проистеклим из одбрамбено-отаџбинског рата, али да сарадња у оквиру овог свеобухватног пројекта постоји и с организацијама страдалих Срба из Хрватске, Косова и Метохије и бивше СФРЈ.

„Желимо да снимимо свако доступно сведочанство члана породице сваког страдалог Србина на простору целе бивше Југославије. Српско страдање није само страдање цивила и војника, већ и жена жртава рата, логораша, ратних војних инвалида, али и свих људи који су својом судбином сведочили о страдању. Наш циљ је да што пре снимимо што више људи и направимо дигиталну бази података, уз допуну информација о породици и то преведемо на стране језике“, навео је Бојић.

Појашњава да искуства других народа, рецимо јеврејског, показују да су такве базе података најважнији извор података. На промоцији у Влади Републике Српске, којој су присуствовали и званичници Српске, приказан је део потресних сведочења мајки, деце, супруга и родбине Срба убијених на простору бивше Југославије. На промоцији су били и представници породица страдалих из Србије, као и свештенство СПЦ.

Олга Божанић са Космета, којој је зверски убијено 15 чланова породице, рекла је на промоцији овог пројекта да и данас осећа неизмерну бол, тугу и патњу.

„Те несрећне 1998. године наш срећан живот је престао. Дотадашње комшије крвнички су убијале Србе на Космету, а међу њима и чланове моје породице“, навела је Божанићева. Она је подсетила да многи до сада нису пронашли посмртне остатке најмилијих и да је зато веома важан визуелни архив српског страдања на простору бивше Југославије.

Обраћање Олгице Божанић

У БАЊА ЛУЦИ, ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, ГОСПОДИНА МИЛОРАДА ДОДИКА, ОДРЖАНА ЈЕ ПРОМОЦИЈА ФОНДАЦИЈЕ „ВИЗУЕЛНИ АРХИВ СРПСКОГ СТРАДАЊА“. НА ПОЗИВ ДИРЕКТОРА ФОНДАЦИЈЕ ГОСПОДИНА ДЕНИСА БОЈИЋА ПРИСУТНИМА СЕ ОБРАТИЛА СЕКРЕТАР УДРУЖЕЊА ОЛГИЦА БОЖАНИЋ

У име искрене сестринске љубави за отетом браћом поздрављам све присутне. Овом приликом исказујем посебну захвалност организатору што ми је омогућио да се обратим.

Рођена сам у селу Ретимље, општина Ораховац на Косову и Метохији, где сам и одрасла са својом браћом и сестрама уз неизмерну родитељску љубав.

1983. године формирала сам своју породицу са супругом Милорадом Божанић у суседном селу Оптеруша. Добили смо троје деце, два сина и једну ћерку.

Наш срећан породични живот прекинут је лета 1998. године. Током напада ОВК-а на Ораховац и околна села у периоду од 17-22. јула 1998. године отето је и заробљено око 100 Срба међу њима и моја два брата Тодор и Лазар Костић са осталим блиским сродницима породице Костић и Божанић. У нападу на Ретимље убијен је мој стриц Анђелко Костић.

Са својом породицом доживела сам напад у стану у Ораховцу, 4 дана и ноћи без воде и струје. Након 4 дана успела је српска полиција да нас евакуише у српском делу Ораховца. Уместо да се радујемо што смо преживели сазнали смо од Срба да су наши најближи из оба села сви заробљени. Тешко смо поднели те информације.

О трагичним догађајима на подручју општине Ораховац почела сам да прикупљам информације и бележим битна имена у мојим дневницима након ослобађања из логора ОВК 35 цивила посредством представника МКЦК. У тој групи била је и моја мајка, баба, непокретни стриц стрине, јетрве, комшинице старије особе из Зочишта и монаси манастира Свети Врачи у Зочишту. Један број срба је ослобођен одлуком команданата ОВК-а.

Задржано је у приватним затворима ОВК-а 36 Срба и 4 рома са подручја општине Ораховац. Посмртни остаци Срба из Ораховца и Велике Хоче пронађени су у масовној гробници Малишево у близини станице полиције коју су користили за затварање и мучење затвореника.

Написала сам истиниту причу страдања Срба, списак сведока очевидаца догађаја, списак киднапера и достављала домаћим институцијама и међународним организацијама. Пратила сам извештаје из медија о ситуацији на терену Косова и Метохије. До нас су долазиле многе информације и дезинформације о судбинама заробљених Срба. Очекивали смо замену живих за живе.

Након потписивања Резолуције СБУН 1244 и доласка КФОР-а на Косову и Метохији због безбедносних разлога напу-

стили смо стан у Ораховцу и кренули у колони са нашом Војском за Србију. Наставили смо трагање за истином о судбини заробљених. Број киднапованих се након доласка КФОР-а свакодневно повећавао. Било нас је сваки даном све више број породица које су пријављивале киднаповане блиских сродника. Марта месеца 2000. године основали смо Удружење у Београду које има канцеларије у Краљеву, Нишу, Великој Хочи, Грачаници и Косовској Митровици.

Формирањем Удружења пружена нам је прилика да тражимо пријеме за разговоре делегације са представницима свих релевантних институција и међународних организација.

Нада да су моја браћа и рођаци живи гаси се са откривањем масовне гробнице Волујак код Криве, где су пронађени посмртни остаци спаљени експлозивом, који су путем ДНК анализе потврдили идентификацију Срба из оба села.

Од 14 Костића који су живи заробљени још увек се води на листи несталих мој стриц Младен Костић.

Из села Оптеруша идентификовани су 8 мушкараца, 4-творо Божанића међу њима најмлађи Немања са 16 година.

Након годину ипо дана од откривања масовне гробнице Волујак 13. октобра смо преузели посмртне остатке на прелазу Мердаре и 14. октобра 2006. године сахрањили на парцели број 1 на београдском гробљу Орловача далеко од својих родних места.

Уз подршку Комисије за нестала лица

**Формирањем
Удружења пружена
нам је прилика да
тражимо пријеме за
разговоре делегације
са представницима
свих релевантних
институција и
међународних
организација.
Понекад се питам...**

Олгица Божанић

Владе Републике Србије успели смо да пребројимо све тешке тренутке у организационом смислу примопредаје и сахране посмртних остатака жртава.

Ниједног тренутка нисам била сама у

свом болу. Подршку свих чланова нашег и сродних удружења имама свих протеклих година да истрајем у остваривању других права породица која има припадају.

Више од 20 година укључена сам у активностима које спроводе српска удружења у региону бивше Југославије. Слушала сам вапаје свих несрећних породица на многим

скуповима и схватила да је јако битна наша умреженост и сарадња у региону у размени информација.

Сваке године покушавамо да нешто ново урадимо у интересу наших породица.

Због дугог периода неизвесности и бола многи чланови породица су преминули са једином жељом да пронађу своје отете. Из тог разлога је наше Удружење ове године почело да снима подкасте уз подршку Одбора младих са преживелим члановима породица и представницима надлежних институција укључених у процес тражења несталих лица.

Данас нам је велико задовољство што смо позвани да присуствујемо промоцији Фондације „Визуелни архив српског страдања“ и што нам је пружена могућност да у наредном периоду помогнемо у реализацији планираних активности.

Поштовани господине Бојићу честитам Вам на Вашој идеји да се страдање српског народа 90-тих година трајно забележи и покаже широј јавности на савремен начин.

Трудићу се са својим сарадницима Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији пружимо максималну подршку у комуникацији са породицама.

ИЗБОРНА СКУПШТИНА

Одржана је изборна Скупштина Српске координације

Одлуком Управног одбора чланом 12 Статута Српске координације дана 23. 12. 2023. године одржана је изборна Скупштина Српске координације у Београду.

Председник Српске координације Душко Челић, поздравио је све присутне делегате и замолио да се минутом ћутања ода пошта свим српским жртвама и преминулим члановима породица у региону бивше Југославије.

Радно председништво: Душко Челић, Исидора Граорац, Владо Шашо, Слободанка Колчић и Милосав Стојковић су констатовали да је присутно 24 делегата који су довољни за наставак рада Скупштине.

За записничара именована је Олгица Божанић и два оверивача записника, Драгана Ђукић и Душко Челић.

Једногласно је усвојен Дневни ред:

1. Извештај о раду и финансијском пословању Координације за период 2020 – 2023. године
2. Извештај Надзорног одбора о финансијском пословању Координације за период од 01.01.2020. до 23.12.2023. године
3. Избор Председника и Заменика председника Скупштине
4. Избор Председника и Заменика председника Координације
5. Избор Управног одбора Координације
6. Избор Надзорног одбора Координације
7. Доношење измена и допуна статута Координације
8. Разно

Душко Челић Председник Координације поднео је извештај о раду у протеклом периоду.

Образложио је оправдане разлоге који су онемогућили да се реализују планиране активности због вируса Короне и не доношења Закона о несталим лицима у Републици Србији.

Једногласно су усвојени извештај о раду, финансијски извештај и план рада за наредни период. (следе прилози садржаја извештаја које је припремио Душко Челић.)

Предлог УО Координације је за пред-

седницу Скупштине Бранка Аулић делегат РОПИН-а.

Дат је предлог на гласање.

Једногласно је усвојен предлог и изабрана је за председницу Скупштине Српске координације Бранка Аулић.

За заменика Скупштине Српске координације изабрана је једногласно Смиља Митровић.

Предлог УО Координације је да председник Српске координације буде Мирјана Миодраг Божин а заменик Душко Челић.

Једногласно је изабрана Мирјана Миодраг Божин за председника Српске координације.

Једногласно је изабран Душко Челић за заменика Српске координације.

За чланове Управног одбора и њихове заменике једногласно су изабрани:

1. Исидора Граорац члан, Марко Грабовац заменик
2. Смиља Митровић члан, Милка Ковачевић заменик
3. Верица Томановић члан, Олгица Божанић заменик
4. Мирјана Миодраг Божин члан, Слободанка Колчић заменик
5. Драгана Ђукић члан, Владо Шашо заменик
6. Милосав Стојковић члан, Југослав Станојевић заменик
7. Наташа Шћепановић члан, Маринко Ђурић заменик
8. Петровић Зоран члан, Никола Филиповић заменик

Једногласно су изабрана 3 члана Надзорног одбора:

1. Нада Бодирога
2. Јована Зекић
3. Бранкица Антић

Под тачком разматрање садржаја СТАТУТА Координације укључили су се сви делегати захваљујући техничком приказу на видео биму које је приказао Душко Челић председник Координације.

Душко Челић, упознао је присутне да је црвеним словима у садржају СТАТУТА убацио предлог измена које је добио писменим путем од РОПИН-а и допунио својим искуством и знањем поштујући законску процедуру Републике Србије.

Једногласно је усвојен садржај СТАТУТА (следи прилог).

Очекује се убрзани рад на доношењу Закона о несталим лицима Републике Србије.

Тражити пријем делегације код председника Републике Србије Александра Вучића и коначно донети системско – законско решење за нормалан рад Координације и да се прогласи од посебног значаја.

Због велике националне и породичне трагедије, очекујемо након формирања Владе

Републике Србије, да се нашем проблему и раду пружи адекватна финансијска подршка из буџета Републике Србије.

Координација нема простор већ користи простор Удружења „СУЗА“ у Београду. Нема мобилни телефон...

Потврђена је материјална подршка МКЦК за обележавање Међународног дана несталих лица 30. августа 2024. године.

За реч се јавила Исидора Граорац председница РОПИН-а, која је пренела поздраве свог чланства и напоменула да ћемо у будућности радити заједно удруженим активностима.

Изнела је значајан допринос Владе Републике Српске и Председника Милорада Додика у материјалној подршци организацијама породица несталих лица.

РОПИН је у фебруару месецу на Скупштини укључио младе чланове са циљем да заједно раде на убрзању процеса тражења несталих лица. РОПИН је од посебног интереса и финансијски нема проблема које ми у Републици Србији имамо.

Упознала је присутне делегате о обележавању битних датума масовног страдања Срба у Републици Српској и БиХ Влада Републике Српске је одлучила да се Дан несталих Републике Српске обележава 30. августа али породице несталих из РОПИН-а не слажу се са тим датумом. РОПИН обележава 15. септембра Дан несталих Републике Српске.

Подржала је иницијативу министра Николе Селаковића да се ми чланице Координације договоримо о једном Националном дану несталих лица у наредној години и донесемо одлуку о обележавању истог. Култура сећања је јако важна за генерације које долазе.

Очекује се убрзани рад на доношењу Закона о несталим лицима Републике Србије. Тражити пријем делегације код председника Републике Србије Александра Вучића и коначно донети системско – законско решење за нормалан рад Координације и да се прогласи од посебног значаја.

Захвалила се делегацији Координације на присуству обележавања Дана несталих Републике Српске и Скупштини РОПИН-а.

У Бања Луцици 14. децембра 2023. године, одржана је промоција пројекта Фондације

„Визуелни архив српског страдања“ аутора Дениса Бојића под покровитељством председника Републике Српске Милорада Додика. Промоцији је присуствовала делегација Српске координације.

Верујемо да ће у наредној години бити одржана промоција и у Београду уз подршку председника Републике Србије Александра Вучића.

Мирјана Миодраг Божин, Председница Координације, захвалила се присутнима на указаном поверењу да у наредном мандату председава Српском координацијом. Трудити се да својим радом оправда поверење и заједно наставити реализовати планиране активности Координације. Очекује

подршку свих активних чланица Координације да заједничким деловањем постигнемо боље резултате у остваривању права српских жртава и њихових породица.

Марко Грабовач, инсистира на захтеву да се рад Координације прогласи од посебног интереса и финансира из државног буџета као што Република Српска финансира РОПИН и 34 организација на општинским нивоима. Предложио је да се упуте саопштење медијима са данашњег догађаја.

ИН МЕМОРИАМ

Дик Марти

7. јануар 1945 - Фескођа, 28. децембар 2023

Извор: <https://www.bbc.com/serbian>

Некадашњи специјални извештач Савета Евро- пе Дик Марти, чија је истрага довела до формирања Специјалног суда за злочине Ослободилачке војске Косова (ОВК) у Хагу и процеса против кључних команданата те формације, преминуо је у 78. години. У документу из 2010. године познатом као „Мартијев извештај“, овај швајцарски правник је оптужио командате ОВК и тадашње политичке лидере Косова за умешаност у трговину органима после сукоба са српским безбедносним снагама 1999. године.

Мартијеве истраге је трајала две године, а сам извештај је запрепастио европску јавност.

Осим истраге о злочинима ОВК, Марти је истражио и мрежу тајних затвора у којима је америчка Централна обавештајна агенција испитивала радикалне исламисте после напада на Њујорк и Вашингтон 2001. године.

Никада није прихватио независност Косова!

у близини Фуше-Круја у Албанији.

Органи су затим наводно испоручени из Албаније и продати приватним клиникама за трансплантацију као део међународног црног тржишта органа.

Према Мартијевим речима, те активности су „настављене, додуше у другим облицима, све до данас“.

Он је такође навео деценију поверљивих извештаја у којима се наводи да Тачи и други у његовој групи имају контролу над трговином дрогом.

Тачи, тада премијер, а касније и председник Косова, негирао је оптужбе из извештаја. Међутим, после нових доказа о ратним злочинима који су наводно команданти ОВК починили у том периоду, а до којих су дошли истражитељи Европске уније 2015. године, успостављен је Специјални суд за Косово у Хагу, на основу споразума ЕУ и косовској парламента.

Тачи је 2020. године поднео оставку на место председника Косова како би пред судом одговарао на оптужбе за злочине против човечности наводно починених током сукоба на Косову.

Поред Тачија, оптужени су и некадашњи председник Скупштине Косова Кадри Весели, бивши портпарол ОВК Јакуп Краснићи и бивши командант ОВК Редџ Селими.

Сва четворица су се изјаснили да нису криви.

У децембру 2023. године, Специјални суд осудио је команданта ОВК Саљиджа Мустафу, који је током рата руководио затвором где су се затвореници мучили.

Осуђен је другостепено на 22 година затвора.

Ко је био Дик Марти?

Марти, некадашњи тужилац у Швајцарској, најпознатији је по истрази у име Савета Европе којом је 14 европских влада оптужено да

је дозволило америчког Централној обавештајној агенцији (ЦИА) да руководи тајним затворима, као и да осумњичене за тероризам тајно приводи и спроводи кроз европске границе.

Ожењен са троје деце, адвокат по струци, Марти је имао докторат из права и каријеру започео као специјалиста за Швајцарски закон.

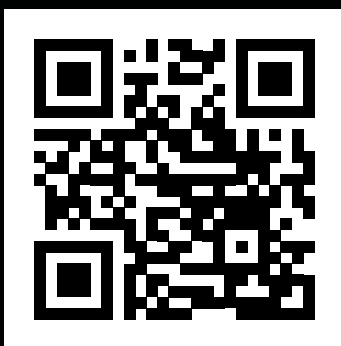
Од 1969. до 1975. године живео је у Немачкој, а потом се вратио у Швајцарску где је радио као државни тужилац и спроводио енергичне кампање против трговине дрогом и организованог криминала.

У Савет Европе у Стразбуру изабран је 1988. године, испред Алијансе либерала и демократа за Европу.

Био је члан неколико значајних комитета при Савету Европе, а водио је комитет за људска права.

Савет Европе је задужен да надгледа Европски суд за људска права.

Дик Марти је стога би утицајна фигура, посебно у контроверзи око америчке тајне службе и истраге о ратним злочинима и трговином органима на Косову касних 1990-их година.

Сремска 6/4, 11000 Београд, Тел./Факс: 011 3285 025
E-mail: udruzenjekidnest@yahoo.com, Web: www.otetaistina.org.rs

